

LA CONFEDERAZIUN EN FURMA CONCISA

2013

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Chanzlia federala ChF

Index da chavazzins

Assamblea federala	30, 31
Chantuns	15, 24, 25, 28
Chanzlia federala	46, 47
Collegialitad	43
Concordanza	43
Confederaziun	15
Cumissius	34, 35
Cumular	16
Cussegl dals chantuns	25, 28, 29, 30, 31
Cussegl federal	15, 40–43
Cussegl naziunal	25, 26, 27, 30, 31
Delegaziuns	34
Departaments (survista)	44, 45
Dretg da votar	16
Dretg d'eleger	16
Executiva	15, 40
Fracziuns	34, 36
Furmla magica	43
Giudicativa	15, 76–80
Iniziativa	17, 33
Interpellaziun	33
Legislativa	15, 32
Maioz	25
Mezs chantuns	28
Moziun	33
Panaschar	16
Parlament	22–36
Partidas	18–21, 30, 31, 43
Petiziun	17
Postulat	33
Proporz	16, 25
Referendum facultativ	16, 17
Referendum obligatoric	16, 17
Referendum	16, 17
Separaziun da las pussanzas	15
Servetschs dal parlament	37
Sessiuns	32, 33
Suveran	15
Tribunal federal	15, 77, 78, 79
Uffizis federalis (survista)	44, 45
Vischnancas	15

Maletg da la cuverta

A Bumaun vegn mintgamai rasà or davant la Chasa federala il tarpun cotschen per il retschaviment tradiziunal dal corp diplomatic, il 1. da matg festegian commembers dals sindicats e simpatisants da las partidas sanestras il di da lavur cun bandieras cotschnas. Cun manifestaziun preschentan durant l'entir onn gruppaziuns fitg diversas sin la Piazza federala lur giavischs e pretensiuns a la publicitad. La Piazza federala e la Chasa federala èn dapi passa in tschientaner il center politic da la Svizra.

Texts e redacziun

Servetschs d'infurmaziun da la Chanzlia federala, dals departaments, dals Servetschs dal parlament e dals tribunals da la Confederaziun Jeanmaire & Michel AG

Concept, preschentanziun, cumposiziun

Jeanmaire & Michel AG, www.agentur.ch

Fotografias

Julia Brütsch, Turich

Fotografias dals parlamentararis: Monika Flückiger, Berna

Fotografia dal Cussegl federal: DDPS, Center da las medias electronicas

Fin da redacziun

31 da december 2012

Ediziun

tudestg	170 000
franzos	50 000
talian	17 000
rumantsch	2 000
englais	16 000

Questa publicaziun po vegnir retratga gratuitamain sut l'adressa: UFEL, Distribuziun publicaziuns, 3003 Berna u sut www.bundespublikationen.admin.ch

Nr. d'art. 104.617.r
35avla ediziun, 2013

La Confederaziun en furma concisa

Charas lecturas, chars lecturs

En naging auter pajais na vegn la regenza survegliada uschè savens sco en Svizra. Trais fin quatter giadas l'onn s'expriman las votantas ed ils votants a l'urna davart tematicas politicas. Ellas ed els decidan davart projects dal Cussegl federal e dal parlament, davart iniziativa e referendums. Tar quasi trais quarts da tut las votaziuns è la populaziun dal medem avis sco il Cussegl federal. Quai signifitga: La politica dal Cussegl federal vegn confermada regularmain dal pievel. Gist en in sistem politic sco il noss, en il qual il pievel ha l'ultim pled, è questa fidanza insatge central. Ella è la basa per far frunt cun confidenza a las grondas sfidas dal futur. I va per exempel per la posiziun da la Svizra sco lieu da finanzas e sco lieu da lavur. Ubain per las relaziuns cun il partenari commercial principal da la Svizra, l'Uniun europeica. Nus stuain er ans confruntar cun las ristgas e las schanzas da la migraziun. E suenter la decisiun da desister en futur da l'energia atomara stat la politica d'energia davant sfidas enormas. Quai vala er per tut nossas grondas infrastructures. Quests exempels mussan las dimensiuns da las dumondas da l'avegnir.

Questa bilantscha fitg positiva da la politica dal Cussegl federal deriva dal fatg ch'el prenda adina en consideraziun la structura da noss stadi: var 2500 vischnancas, 26 chantuns, quatter regiuns linguisticas, citads e regiuns muntagnardas. Da questas cundiziuns da basa èn conscients tant il Cussegl federal sco er il parlament. Avant ch'il Cussegl federal decida, taidla el en ina procedura da consultaziun l'opiniun da tut ils circuls pertutgads e prova da resguardar uschè blers interess sco pussaivel.

Per la legislatura actuala che dura dal 2011 al 2015 s'èn il Cussegl federal ed il parlament accordads ad in program da legislatura da quatter onns. En quel program vegnan definidas mesiras concretas e per l'emprima giada er mesirablas per tut las domenas politicas. Ina finmira centrala è che la Svizra possia mantegnair sia buna posiziun en concorrenza cun auters pajais, per exempel en l'economia, dentant er en la furmaziun ed en la retschertga. Dapi il cumenzament da l'onn èn questas trais domenas unidas en in departament, il DEFR, l'antieriur Departament federal d'economia DFE. La furmaziun, la retschertga e l'innovaziun èn qualitads da basa per nossa societad e nossa prestaziun economica. Il Departament d'economia, furmaziun e retschertga vegn ussa a tegnair quint anc dapli da lur entretschament.

En la brochura «La Confederaziun en furma concisa» vegnis Vus a savair bler davart noss stadi, nossa regenza, il parlament, l'administraziun federala ed ils tribunals da la Confederaziun. La brochura dat er ina invista en la structura dal stadi, il federalissem. Ils texts èn vegnids redigids en stretga collavuraziun tranter la Chanzlia federala e las expertas ed ils experts dals departaments e dal Tribunal federal. Las fotografias ha fatg Julia Brüttsch. Ellas mussan umans che s'engaschan per la Svizra.

Jau As giavisch ina lectura interessanta!

A handwritten signature in black ink that reads "Corina Casanova".

Chancelliera federala Corina Casanova

Tge chatt'ins nua?

Intervista cun il president da la Confederaziun Ueli Maurer 4

La populaziun / Las finanzas 8

IN CURT EXCURS ISTORIC
Dapi cura datti insumma la Svizra? 10

IN SISTEM POLITIC PARTICULAR

La democrazia svizra

LA STRUCTURA FEDERALISTICA DA LA SVIZRA
2408 plus 26 è tuttina sco 1 14

LA DEMOCRAZIA DIRECTA SIN PLAUN FEDERAL
In pievel cun blers dretgs 16

TGI CHE REPRESENTA TGE INTERESS POLITICS
Las quatter partidas cun ils pli blers electurs... 18

... e las ulteriuras set partidas en il parlament 20

LA LEGISLATIVA: IL CUSSEGL NAZIUNAL ED IL CUSSEGL DALS CHANTUNS

Il parlament svizzer

L'ELECZIUN DALS DEPUTADS

Las duas vias en il parlament 24

ILS COMMEMBERS DAL CUSSEGL NAZIUNAL

Els represchantan ils var 8 milliuns abitants 26

ILS COMMEMBERS DAL CUSSEGL DALS CHANTUNS

Els represchantan ils 26 chantuns 28

L'ASSAMBLEA FEDERALA

Cedels da votar repartids: 246 30

LA LAVUR DAL PARLAMENT

Tge che noss parlamentararis fan a Berna 32

LAS CUMISSIUNS E DELEGAZIUNS

Ils pioniers dal parlament 34

LAS FRACZIUNS

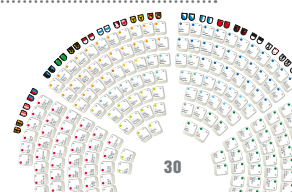
Parlamentaris cun ideas sumegliantas 36

ILS SERVETSCHS DAL PARLAMENT

L'administraziun da l'Assamblea federala 37

LA VIA AD INA NOVA LESCHA

La revisiun da la Lescha davart il CO₂ 38

L'EXECUTIVA: IL CUSSEGL FEDERAL ED ILS DEPARTAMENTS

La regenza svizra

Il Cussegl federal 42

L'ORGANISAZIUN DA L'ADMINISTRAZIUN FEDERALA
Nua che lavuran ils var 38 000 employads federals 44

La Chanzlia federala ChF 46

Departament federal
d'affars externs DFAE 48

Departament federal
da l'intern DFI 52

Departament federal
da justia e polizia DFGP 56

Departament federal da defensiun,
proteziun da la populaziun e sport DDPS 60

Departament federal
da finanzas DFF 64

Departament federal d'economia,
furmaziun e retschertga DEFR 68

Departament federal per ambient,
traffich, energia e comunicaziun DATEC 72

ILS TRIBUNALS DA LA CONFEDERAZIUN

La giudicativa

IL TRIBUNAL FEDERAL ED ILS TRIBUNALS D'EMPRIMA INSTANZA
DA LA CONFEDERAZIUN

La justia

78

Infurmaziuns actualas e detagliadas davart las autoritads svizras
chattais Vus sin **www.admin.ch**. Davent da là maina la via tar las
paginas-web dal Cussegl federal, dal Parlament, da l'administraziun
federala e dal Tribunal federal.

**«Jau less
esser qua
per il pievel»**

Signur Maurer, As plascha l'uffizi dal president da la Confederaziun?

A mai plaschi da dastgar represchentar la Svizra. Che jau stun perquai savens en il center n'è betg uschè agreabel. Quest uffizi na m'interessa betg pervi da l'attenziun che jau survegn u pervi dal glamour, ma bain pervi da la lavur che jau poss prestar per il pajais.

Qualas èn Vossas prioritads per l'onn presidential? Nua lais Vus metter ils accents?

Ins sto far tut quai che porta insatge a la Svizra. Jau less rinforzar la collavaziun dal Cussegl federal sco gremi. Quai funcziuna mo a basa dal consens, quest consens na dastga dentant betg excluder opiniuns cleras e divergentas. Mintgatant èsi er necessari da sfurzar il Cussegl federal da sa decider cun votaziuns. Jau less esser qua per il pievel e ses basegns. La gliעד ha er il dretg da quest'attenziun.

Ultra da quai è per mai impurtanta ina clera posiziun envers l'exteriur per che nus possian cumbatter plain persvasiun per ils interess da la Svizra.

Nua stat la Svizra actualmain? E nua vegn ella a star en in onn?

En congual cun l'exteriur ha la Svizra ina posiziun economica excepziunala. Quai chaschuna deplorablmain er mal-scuidanza. Perquai stuain nus defender consequentmain ils interess da la Svizra e pretender dapli respect en las negociazions cun l'exteriur.

E nua èn voss accents tematics?

Politica da finanzas, plazzas da lavur, relaziuns internaziunales e segirezza.

Crisa economica globala, conflicts armads, debattas persunifitgadas pli violentas – sco president da la Confederaziun spetga la populaziun da Vus respostas, soluziuns ed intermediaziun. Co vulais Vus dar speranza als umans en noss pajais?

Jau na crai betg che la populaziun svizra spetga da mai che jau dettia speranza. Ils Svizzers giuditgeschan fitg realisticamain la «pussanza» da la Svizra. Nus Svizzers na pudain betg schliar ils problems dal mund. La populaziun è pragmatica e sa quai.

Ils Svizzers lessan lavurar e pudair spargnar insatge; els lessan viver en segirezza e n'han betg gugent sch'il stadi als surveglia memia fitg. En tut ils champs pussaivels ma less jau engaschar per la segirezza e per la libertad da la populaziun.

«Jau less rinforzar la collavuraziun dal Cussegl federal»

Tge rolla vulais Vos giugar sco president da la Confederaziun a nivel internaziunal?

La rolla internaziunala da la Svizra na dastga betg vegnir exagerada. La Svizra è in pitschen pajais e gioga mo ina pitschna rolla a nivel internaziunal.

Mia incumbensa centrala è per mai da defender ils interess da la Svizra. I na dastga betg esser che noss pajais ha adina da dar senza survegnir enavos insatge.

L'uffizi dal president da la Confederaziun signifitga segir ina chargia da lavur supplementara. Avais Vos anc temp per la famiglia e per As remetter?

Igl è propi uschia che la chargia da lavur augmenta e ch'i resta anc damain temp per autras chaussas. Ma quai è mo per in onn e perquai n'è quai betg uschè terribel. Il temp che ma resta prov jau da passentar uschè savens sco pussaivel en la natira, là ma remet jau il meglier.

Tge faschais Vos per restar fit? Faschais regularmain sport?

Jau fatg gugent sport da cundiziun. Suenter operaziuns dal pè e dal chalun poss jau be pli ir cun velo e far passlung. Ushè savens sco pussaivel prov jau dad ir en biro cun velo. Quai è lura gia ina part dal moviment che jau dovr per chattar in equilibr e per star bain.

Faschais Vos quest onn il Maraton engiadinais? Nua trenais Vos per il maraton, sche Vos avais insumma temp?

Per mai n'è il termin dal Maraton engiadinais betg ideal. In'emna avant ha lieu la Cursa da Vasa en Svezia che jau absolv. Jau na sun betg trenà avunda per absolver in'emna suenter quests 90 kilometers gist puspè in maraton. L'enviern trenesch jau regularmain la saira suenter la lavur, quai che signifitga en sasez la notg, sin la bellischma loipa da Kandersteg. Sin quella loipa illuminada cun cundiziuns perfetgas è l'atmosfera la saira simplamain grondiusa!

Vegniss quest onn a la Festa da lutga federala a Burgdorf? Quantas festas da lutga visitais Vos mintg'onn?

La Festa da lutga federala a Burgdorf è gia reservada en mia agenda. Jau less er visitar autras festas da lutga pli pitschnas. La lutga è daventada in sport absolutamain excepziunal. L'atmosfera a las festas da lutga è incumparegliabla cun autras occurrenzas da sport. Jau sent mintgamai ina gronda attaschadadad a nossas tradiziuns. L'atmosfera è genuina e ma fa regularmain pel giaglina. Las lutgas èn autenticas, gistas ed ils lutgaders cumbattan cun corp ed olma. Ils bels lieus nua che las festas han lieu, il public e la folclora fan da questas festas mintgamai insatge grondius.

«Jau fatsch gugent sport da cundiziun»

Vegnìs Vus er a visitar la cursa da cup da ski alpin ad Adelboden e Wengen?

Ad Adelboden na poss jau deplorablmain betg ir quest onn. Ma a Wengen sun jau da la partida. Jau visit er il campinadi mundial da ski alpin a Schladming.

Quant ferm pudais Vus sco minister da sport perseguitar las prestaziuns da las atletas e dals atlets svizzers?

Sco minister da sport prend jau part a bleras occurrenz da sport. Per mai èsi er impurtant da visitar occurrenz da sportists cun impediments, da sportists giuvens u da disciplinas pli raras. Bleras occurrenz da sport pon mo pli vegnir realisadas grazia al grond engaschament da nossa armada che sustegna l'infrastructura, las installaziuns e la preparaziun da las pistas. Sche jau visit talas occurrenz, guard jau da visitar er las truppas.

Siond che jau enconusch adina dapli sportists er persunalmain, persequitesch jau fitg regularmain e cun grond interess quai che succeda en il sport. Ils success e las terradas ma van fitg a cor. Cun leger la gasetta, legel jau adina l'emprim la part dal sport. Deplorablmain constatesch jau ch'ìls sportists ed ils funcziunaris vegnan adina dapli sut pressiu da las medias.

.....
L'intervista ha fatg Kilian Wenger, il retg dals Iutgaders.

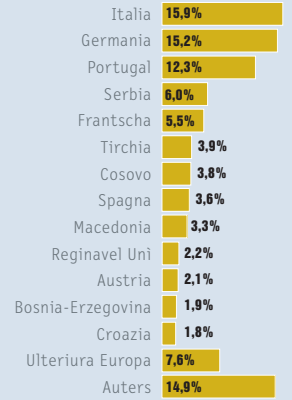
Il **retg dals Iutgaders, Kilian Wenger**, ha absolvi cun ulteriurs 30 atlets da las disciplinas ballape, canu, gimnastica artistica, atletica ligera, mountainbike, remblar, schluppettar e ski alpin la scola da recruta per sportists d'elita 3/12 che ha durà da la fin d'october 2012 fin la mesadad da favrer 2013.

La promoziun dal sport d'elita en l'armada sa concentrescha sin il trenament da basa. Il temp da servetsch vegn planisà correspundentmain, quai che permetta d'absolver la scola da recruta fin a la fin dal 25avel onn da vegliadetgna. Mintg'onn vegnan seleziunads per la scola da recruta maximalmain 80 atlets. L'entira recruta vegn realisada en l'infrastructura da l'Uffizi federal da sport a Magglingen (UFSPÖ).

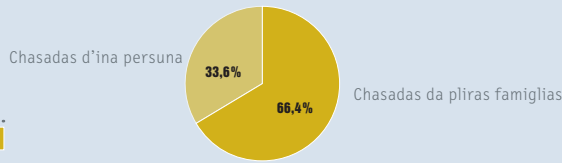

La populaziun

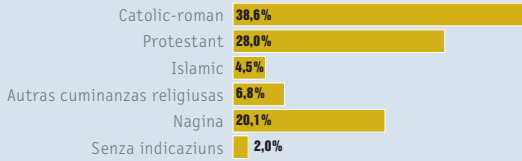
Persunas da l'exteriur (tenor pajais da derivanza)

Grondezza da las chasadas

Religiuns

7 954 622 abitants

da quels 1 815 994 persunas da l'exteriur

96 494 emigrants

148 799 immigrants

Regiuns linguistics

Lingua principala da la maioritad da la populaziun (pliras respostas pussaivlas)

Franzos 22,8%

Tudestg 65,6%

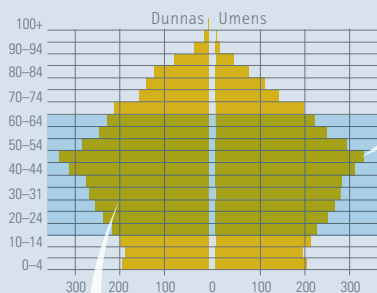
Talian 8,4%

Rumantsch 0,6%

Autras 18,7%

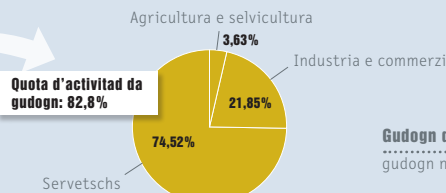
Structura da vegliadetgna

Categorias da tschintg onns, en millis

Quota da naschentschas: 1,52 uffants per donna

Persunas cun activitad da gudogn tenor secturs

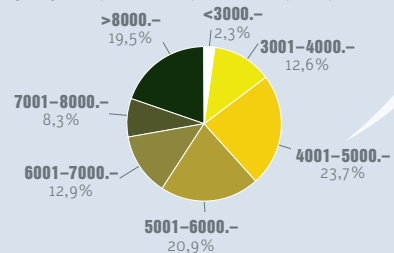
Quota d'activitad da gudogn: 82,8%

Expensas per il tegnairchasa

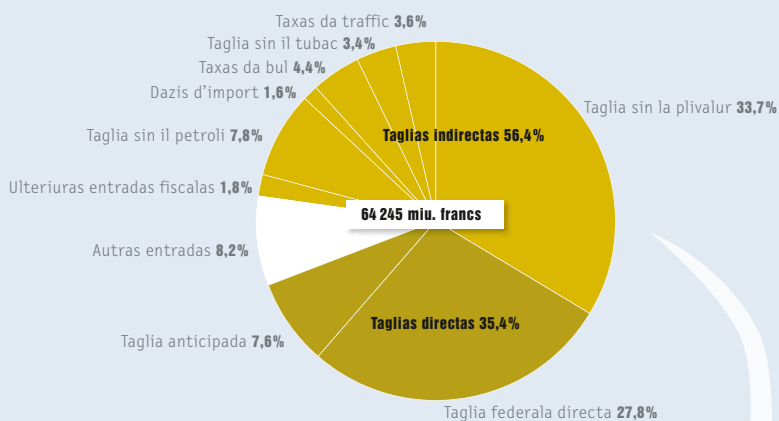
Gudogn da lavur

gudogn net per mais; emploiads a temp cumplain

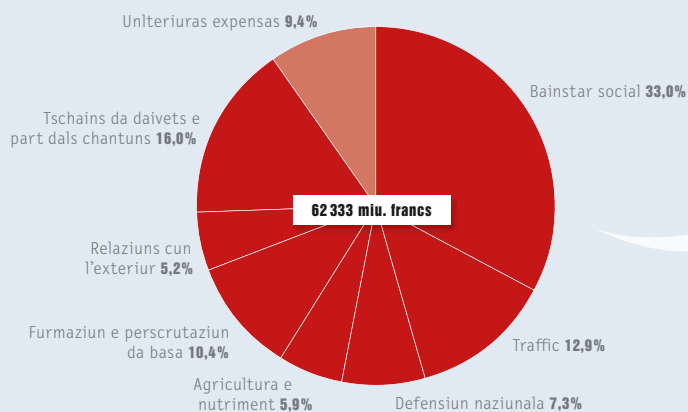

Las finanzas

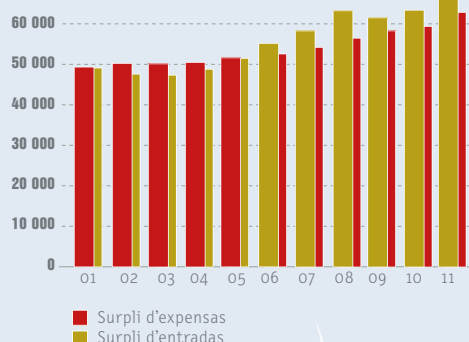
Entradas federales il 2011

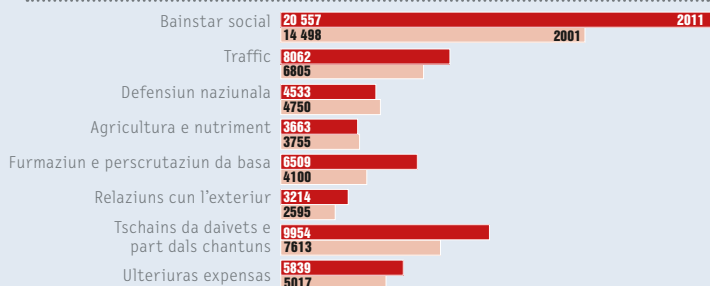
Expensas federales 2011

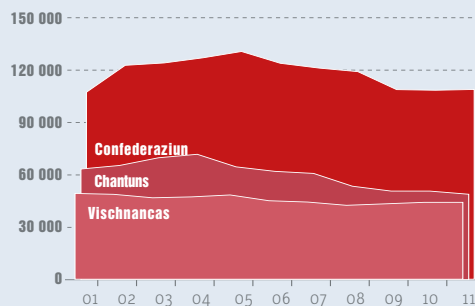
Svilup da las entradas e da las expensas (en miu. francs)

Svilup da las expensas (en miu. francs)

Svilup dals daivets (en miu. francs)

Dapi cura datti insumma la Svizra?

Il **1291** renoveschan Uri, Sviz e Sutsilvania – tenor la tradiziun l'entschatta d'avust – lur patg per mantegnair la pasch nazionala. En ils tschientaners sequents s'allieschan ulteriurs chantuns cun questa «Confederaziun». A medem temp conquistan u acquistan ils lieus federals regiuns subditas. Quai chaschuna adina danovamain grevs conflicts er a l'intern dal pajais.

La pussanza dals confederads crescha. Per proteger lur independenza sa defendan els durant dus tschientaners cunter las attatgas da differents adversaris. Il **1499**, suenter la Guerra svabaisa cunter Habsburg-Austria e l'Alleanza da la Svevia, regleschan els lur fatschentas per gronda part independentamain da l'Imperi roman-tudestg.

L'introducziun da la Refurmaziun l'emprim l'onn **1525** a Turitg entras il refurmatur Huldrych Zwingli, lura en ulteriurs lieus e per finir l'onn **1541** a Genevra entras Johannes Calvin separa confessiunalmain

la Svizra en lieus catolics e refurmads. Quels sa sviluppan consequentamain a moda differenta e fan fin l'entschatta dal 18avel tschientaner adina puspè guerra in cunter l'auter.

Cun la Pasch da Vestfalia il **1648** vegn reconuschida tenor dretg internaziunal l'independenza da la Confederaziun da l'Imperi roman-tudestg.

Las parolas «libertad, egalitad, fraternitad» da la Revoluziun franzosa dal **1789** sa derasan er en Svizra e chaschunan en differents lieus inquietezas e revolts.

L'armada franzosa conquista l'onn **1798** la Svizra. La Veglia Confederaziun fa plaz a la Republica helvetica cun ina constituiun unitara centralistica, imponida dals Franzos. Napoleun Bonaparte dictescha a la Svizra il **1803** l'acta da mediaziun. Las anteriuras regiuns subditas ed ils «chantuns alliads» sa constitueschan a sis novs chantuns cun dretgs eguals.

Suenter la sconfitta da la Frantscha cunter las pussanzas monarchicas da l'Europa sa «restaurescha» la Confederaziun il **1815**: la Confederaziun perda cumpetenzas ch'ils chantuns surpiglian, nua che vegnan per part puspè las veglias elites a la pussanza.

En il temp da la «Regeneraziun» suenter il **1830** introduceschan var la mesadad dals chantuns constituiuns liberalas che garanteschon a la populaziun libertads economicas e politicas. Ils onns sequents datti adina puspè conflicts tranter ils chantuns liberals ed ils conservativs davart la concepziun da la Confederaziun.

Las dispitas mainan a la fundaziun d'ina Lia separatistica dals chantuns catolics conservativs e l'onn **1847** a la Guerra dal Sonderbund: suenter ina curta campagna da las truppas federalas capituleschan ils set chantuns da la Lia separatistica.

Il **1848** fundescha la maiortad dals chantuns, cun acceptar la Constituziun federala, il stadi federal modern. Numerus secturs ch'eran pli baud en la cumpetenza dals chantuns – per exempel il militar ed ils dazis, la posta e la munaida – vegnan centralisads ed unificgads. La Svizra daventa in territori unitar che promova il svilup economic.

Il dretg da votar introducì il 1848 – per ils umens – na basta betg a la gronda part da la populaziun: quella vul cuntanscher dretgs dal pievel tenor il princip da la democrazia directa. Cun la revisiun da la Constituziun federala l'onn **1874** obtengan ils Svizzers il dretg da referendum, ed il **1891** vegn introducì il dretg a l'iniziativa dal pievel.

Eturn la sava dal tschientaner s'organiseschan las differentas partidas politicas: l'onn **1888** vegn fundada la Partida socialdemocratica da la Svizra (PSS), il **1894** la

Cun l'avertura da la lingia Strassbourg-Basilea è rivada l'emprima viafier en Svizra l'onn 1844 – quatter onns avant la fundaziun dal stadi federal. La stad da l'onn 1847 è lura vegnida averta tranter Turitg e Baden l'emprima lingia da viafier cumpletamain sin territori svizzer: L'uschenumnada «Spanisch-Brötli-Bahn» fascheva quatter viadis per di en mintga direcziun. Tenor la legenda populara deriva quest num singular d'ina deliziosa pastizaria da Baden che la signura da Turitg sa laschava purtar frestgamain grazia a la nova via da transport.

Partida liberaldemocratica svizra (PLD) ed il **1912** la Partida cristianconservativa svizra, la Partida cristiandemocratica svizra (PCD) dad oz.

La Svizra n'è betg pertutgada da l'Empri-
ma Guerra mundiala (1914–1918), ma
las nauschas cundiziuns socialas d'ina
gronda part da la populaziun mainan il
1918 ad ina chauma naziunala. Bleras
pretensiuns – sco l'emna da lavur da 48
uras e l'introducziun d'ina assicuranza
per la vegliadetgna – vegnan sbittadas;
ma l'onn sequent vegn elegì il Cussegl
naziunal per l'emprima giada tenor il si-
stem da proporz: uschia represchenta el
er commensuradamain ils lavurers. La su-
premazia liberala en l'Assamblea federala
va a fin.

Il **1920** aderescha la Svizra a la Societad
da las naziuns, fundada l'onn precedent.
Ella sa resalva però il dretg da betg stuair
participar ad accziuns militaras.

Cun l'elecziun da Rudolf Minger en il Cus-
segl federal l'onn **1929** è represchenta
per l'emprima giada en la regenza la Par-
tida da purs, mastergnants e burgais (dapi
il 1971 Partida populara svizra PPS), fun-
dada il 1917.

La crisa economica mundiala dal 1929
maina ad ina gronda dischoccupaziun ed il
1936 a la svalitaziun dal franc svizzer.

La cunvegna en l'industria da maschinas e
da metal da l'onn **1937** per mantegnair la
pasch da lavur, la renconuschientscha dal
rumantsch sco quarta lingua naziunala il
1938, la construcziun d'in sistem da for-
tificaziun – l'uschenumnà reduit – en las
Alps a partir dal **1940** e l'entrada dals so-
cialdemocrats en il Cussegl federal l'onn
1943 rinforzan la coesiun en in temp dif-
ficil. A la Svizra reusseschi da betg vegnir
involvida en la Segunda Guerra mundiala
(1939–1945).

Il **1945** vegn fundada l'Organisaziun da las
Naziuns unidas (ONU). Cumbain che la
Svizra è daventada avant var 25 onns com-
membra da la Societad da las naziuns, sa
decida ella – per motivs da la neutralitad
– da betg entrar en l'ONU, però bain en las
organisaziuns affiliadas da l'ONU che han
lur sedia per gronda part a Genevra.

L'onn **1947** vegn introducida l'AVS, l'Assi-
curanza federala per vegls e survivents.

Cun l'elecziun d'in segund socialdemo-
crat en la regenza svizra l'onn **1959**, sa
cumpona quella per l'emprima giada en
proporziun da la quota d'electurs da las
partidas grondas.

Suenter in'emprova senza success l'onn
1959 approveschan il pievel ed ils chan-
tuns il **1971** il dretg da votar e d'eleger da
las dunnas sin plaun federal. En intgins
chantuns han las dunnas gia dapi plirs
onns ils medems dretgs politics sco ils
umens.

L'onn 1978, suenter ina retscha da vota-
ziuns dal pievel – l'emprim en il chantun
da Berna, lura en ses districts francofons e
per finir sin plaun federal – vegn fundà il
1979 il chantun Giura sco il 26avel chan-
tun da la Svizra.

Cun l'elecziun da la liberala Elisabeth
Kopp sco cussegliera federala il **1984** fa
per l'emprima giada ina dunna part da la
regenza svizra.

Las votantas ed ils votants svizzers refu-
seschan il **1989** l'iniziativa dal pievel «Per
ina Svizra senza armada».

L'onn **1992** s'exprima il pievel svizzer cun-
ter in'adesiun al Spazi economic europeic
(SEE).

Il **1999** acceptan il pievel ed ils chantuns
la revisiun totala da la Constituziun fede-
rala. Quella entra en vigur il 1. da schaner
2000.

La Svizra daventa l'onn **2002** sco in dals
davos stadis commembra a dretg cum-
plain da l'ONU. Il medem onn entran en
vigur las emprimas Cunvegns bilaterals
cun l'Uniun europeica. Cun cunvegns en
ulteriurs secturs cuntinuescha la via bila-
terala.

L'onn **2003** na vegn per l'emprima giada
suenter il 1872 betg reelegì in commem-
ber da la regenza svizra: la cussegliera
federala Ruth Metzler da la PCD sto ceder
sia sedia a Christoph Blocher, in repre-
schentant da la PPS.

Quatter onns pli tard tutga la medema
sort Christoph Blocher: en la sessiun d'en-
viern da l'onn **2007** elegia l'Assamblea fe-
derala empè dad el sia collega da partida
Eveline Widmer-Schlumpf en il Cussegl
federal. Perquai vegnan exclusas ella e sia
secziun chantunala grischuna il **2008** da la
PPS Svizra. En consequenza daventa ella
commembra da la nova Partida burgais-
democratica (PBD).

Suenter las demissiuns dals cussegliers fe-
derals Moritz Leuenberger (PSS) e Hans-
Rudolf Merz (PLD) elegia l'Assamblea
federala l'atun **2010** Simonetta Sommaru-
ga e Johann N. Schneider-Ammann en la
regenza svizra. Uschia sa cumpona quella
per l'emprima giada d'ina maiortad da
dunnas.

Il socialdemocrat Alain Berset è vegnì ele-
gì ils 14 da december **2011** en il Cussegl
federal sco successur da Micheline Calmy-
Rey da la medema partida che s'è retratga.

IN SISTEM POLITIC PARTICULAR

La democrazia svizra

Tgi che n'è betg d'accord cun ina nova lescha, po inoltrar in referendum e tgi che vul midar insatge en la Constituziun federala, po intradar ina iniziativa dal pievel: en tuts dus cas dovri in tschert dumber minimal da sutscrizziuns (detagls sin pagina 17).

Davos ina iniziativa dal pievel stattan savens gruppas d'interess – partidas, sindicats u associa-

ziuns – che lessan cuntanscher insatge per lur simpatizants.

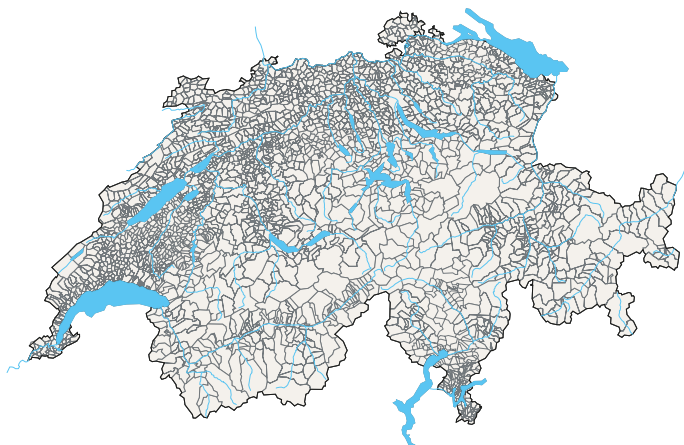
Tar l'iniziativa per ina paja minimala generala, per la quala dus commembers dal comité ramassan qua sutscrizziuns, è quai in pau auter: Ella duai promover il bainstar da tuts e vul tenor ses text permetter a tut la populaziun in'existenza degna.

Sch'i vegnan ensemen avunda sutscrizziuns fin l'october 2013 e sch'ina maiortad dal pievel e dals chantuns acceptan ella, duai ina lescha reglar l'autozza e la finanziaziun da questa paja generala.

E tgi che n'è lura betg d'accord cun questa lescha, po puspè lantschar in referendum – ed ir a ramassar sutscrizziuns.

2408 plus 26 è tuttina sco 1

La Svizra è ina naziun plurilingua e multiconfessionala, fundada sin ina voluntad politica cuminaivla. Dapi il 1848 è ella in stadi federal – in da circa duas dunsainas en l'entir mund e tranter quels il segund vegl suenter ils Stadis Unids da l'America. La structura federala da la Svizra sa basa sin trais stgalims politics: las vischnancas, ils chantuns e la Confederaziun.

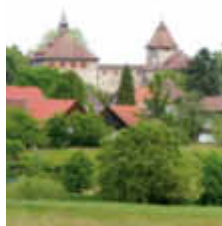

2408 vischnancas La pli pitschna unitad politica en Svizra è la vischnanca. Actualmain datti 2408 da quellas. Lur dumber sa reducescha dentant cuntinuadamain, perquai che surtut las pli pitschnas fusiuneschan per pudair ademplir meglier las incumbensas.

Var in tschintgavel da las vischnancas ha in agen parlament – surtut las citads; quatter tschintgavels enconuschan percenter anc la decisiun democratica directa a las radunanzas communales. A quellas pon participar tut las abitantas ed ils abitants cun dretg da votar. Quai vul dir ch'il pievel na sa lascha betg reprehentar da deputads, mabain prenda sez las decisiuns ed elegia la suprastanza communal (l'executiva).

Sper las incumbensas affidadas ad ellas da la Confederaziun e da lur chantun, sco manar il register d'abitants u garantir la protecziun civila, han las vischnancas er atgnas cumpetenzas sin differents secturs: la scola, il champ social, il provediment d'energia, la construcziun da vias, la planisaziun locala, las taglias etc. Questas incumbensas adempleschan ellas per gronda part a moda autonoma.

Davart il grad d'autonomia da las vischnancas decidan ils singuls chantuns – perquai po el variar ferm d'in chantun a l'auter.

La vischnanchetta da Kyburg cun gnanc tschintgtschient abitants è situada al sid da Winterthur e vegn dominada da ses chastè che sa basa sin ina fortezza construida avant var milli onns. Grazia a lur vasts territoris e dretgs signurils eran ils conts da Kyburg ina da las pli impurtantas familias noblas tranter il Rain e las Alps. L'onn 1263 èn els morts or ed ils Habsburgais han ertà lur possess. Causa stregas finanzialas han quels vendi tut a la citad da Turitg l'onn 1424. Il contadi è vegni integrà en il territori da la citad ed il chastè è daventà la dimora da ses podestats fin dal 1798.

26 chantuns La proxima unitad politica pli gronda èn ils chantuns. Els èn ils stadis oriunds ch'èn sa reunids il 1848 a la Confederaziun ed han delegà a quella ina part da lur suveranità. In'exceptiun represchenta il chantun Giura, l'unic ch'è vegni fundà pir en il 20avel tschientaner: il 1. da schaner 1979 è el sa separà dal chantun Berna.

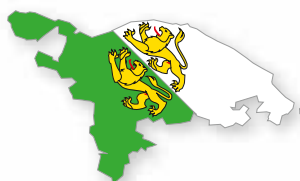
Tenor la Constituziun federala han tut ils chantuns ils medems dretgs, ed en la cumparegliaziun internaziunala disponan els d'ina gronda suveranità en plirs secturs. La sanadad publica, la furmaziun e la cultura èn intgins da quels champs politics, en ils quals els han ina gronda libertad d'agir.

Mintga chantun ha in'atgna constituziun, in agen parlament, in'atgna regenza ed atgnas dretgiras.

Il dumber da deputads en ils parlaments variescha tranter 50 e 180. Tuts vegnan elegids dal pievel – en la gronda part dals chantuns tenor il sistem da proporz.

Er las regenzas da tschintg u set commembers vegnan elegidas dapertut dal pievel, ma en 24 chantuns tenor il sistem da maiorz; il chantun Zug ed il Tessin elegian la regenza tenor il proporz.

La democrazia directa en furma dal cumin exista mo anc en l'Appenzell Dadens ed en Glaruna. En tut ils auters chantuns vote-scha il pievel a l'urna.

La vopna dal chantun Turgovia regorda a l'impurtanza istorica dals nobels da Kyburg: Ils dus liuns en moviment diagonal èn il simbol dals conts – qua dentant betg sin fund nair mabain verd ed alv. Il chantun odiern era dal 1460 al 1798 in uschenumnà signuradi cumin, damai in territori subdit conquistà ed administrà dals Confederads. Pir Napoleun ha declerà la Turgovia sco chantun independent cun dretgs eguals, sumegliantamain sco er ils chantuns Vad e Sogn Gagl. Er quels chantuns han en lur vopnas la colur verda, malvesida avant sco colur da la libertad.

La separaziun da las pussanzas

En Svizra èn la pussanza legislativa, executiva e giudicativa separadas persunalmain, funcziunalmain èn ellas dentant mo divididas. Quai vul dir: nagin na dastga appartegnair a medem temp a pli ch'ina da las trais autoritads federalas (parlament, regenza e dretgira suprema), ma mintgina da las trais autoritads ademplescha per motivs pratics er incumbensas che stattan atgnamain en la competenza d'ina outra autoritad.

1 Confederaziun

«Confederaziun» è la denominaziun svizra per il stadi federal. L'abbreviazion CH per la Svizra deriva dal term latin uffizial «Confoederatio Helvetica». *Confoederatio* vul dir «allianza» e *Helvetica* sa referescha als Helvets celtics che abitavan avant circa 2000 onns en il territori da la Svizra odierna.

La Svizra è sa sviluppada sur passa set tschientaners, a partir da l'allianza dals trais chantuns originars Uri, Sviz e Svania, al stadi federal dad oz che collia ils differents interess dals singuls chantuns cun ils interess generals dal pajais.

La Confederaziun è competente en tut ils secturs affidads ad ella tras la Constituziun federala: la politica exteriura e la politica da segirezza, la duana, il sistem monetar, la legislaziun applicabla sin champ naziunal e la defensiuin.

Las incumbensas che n'èn betg attribuidas expressivamain a la Confederaziun stattan en la competenza dals chantuns.

La crusch alva è stada per tschientaners il simbol cumainivel dals Confederads, ma ella na vegniva betg adina representada sco oz. Oriundamain eran ses quatter bratschs pli satigls e tratgs fin a l'ur da las bandieras e standartas. En il 17avel tschientaner è apparì il tipic muster flamme-giant sco sin quest maletg d'in bandierel dal regiment svizzer en l'armada franzosa. La crusch cotschna libra sin

fund cotschen appara l'emprima giada dal 1815 sin las bandieras dals battagliuns federals ed è vegnida duvrada per il nov stadi federal. Sias proporziuns odiernas ha l'Assamblea federala defini l'onn 1889: «Ils quatter bratschs eguals en mintgamai in sisavel pli lungs che lads.»

Tgi elegia tgi?**En Svizra è il pievel il suveran**

Il pievel svizzer è tenor la Constituziun federala il suveran dal pajais, damai l'instanza politica suprema. Il suveran cumpiglia tut las dunnas ed ils umens creschids cun dretg da burgais svizzer – quai è bundant 5,16 milliuns burgais e burgais – e correspunda a bunamain dus terzs da la populaziun. Ils Svizzers sut 18 onns ed ils esters n'han nagins dretgs politics sin plaun federal.

Il pievel elegia ...**... il parlament: la legislativa**

Il parlament svizzer, la pussanza legislativa dal stadi, ha duas chombras: il Cussegl naziunal represchenta l'entira populaziun dal pajais ed il Cussegl dals chantuns ils 26 chantuns; ensemble furman els l'Assamblea federala.

> paginas 22-39

Il parlament elegia ...**... la regenza: l'executiva**

La regenza svizra sa cumpona dals set comembers dal Cussegl federal sco er da la chanceliera federala che vegnan elegids da l'Assamblea federala per quatter onns.

> paginas 40-75

... la dretgira suprema: la giudicativa

La giurisdicziun suprema en Svizra stat en la competenza dal Tribunal federal a Losanna ed a Lucerna sco er dals trais tribunals d'emprima istanza: il Tribunal penal federal a Bellinzona, il Tribunal administrativ federal ed il Tribunal federal da patentas a Son Gagl.

> paginas 76-81

... il procuratur public federal

La Procura publica federala è competente per l'inquisiziun e l'accusaziun da delicts ch'èn drizads cunter la Confederaziun u che pertutgan fermamain ils interess da quella. Delicts sut-tamess a la giurisdicziun federala èn per exempel il spionadi, delicts en connex cun material explosiv u material radioactiv e delicts uffizials commess d'employads federals. Ultra da quai sa fatschenta la Procura publica federala cun la criminalitad organisada e cun il terrorissem, cun la lavada da daners suspectus e la corrupziun sco er cun cas da criminalitad economica internaziunala.

In pievel cun blers dretgs

En strusch in auter stadi na po il pievel participar uschè fermamain a las decisiuns politicas sco en Svizra. La lunga tradiziun democratica, la dimensiun modesta ed il dumber d'abitants relativamain pitschen, ma er l'auta quota d'alfabetisaziun ed ina purschida da medias multifara èn decisivas per il funcziunament da questa furma da stadi particulara. Sin plaun federal han las Svizras ed ils Svizzers ils suandants dretgs politics:

Il dretg d'eleger **cumular, panaschar e stritgar**

Mintga quatter onns elegia il pievel ils 200 commembers dal Cussegl naziunal. Tut las Svizras ed ils Svizzers sur 18 onns han il dretg da votar activ e passiv. Quai vul dir ch'els pon eleger ed er sezs vegnir elegids. Ils employads da l'administraziun federala ston, sch'els vegnan elegids, sa decider per lur piazza u per il mandat. En ils chantuns cun pli ch'ina sedia en il Cussegl naziunal han ils votants pliras pussaivladads per eleger la deputada u il deputà giavischè.

Els pon scriver sin ina *glista vida* ils nums da lur candidatas e candidats preferids. Els pon inoltrar ina *glista prestampada* cun ils nums da las candidatas e dals candidats d'ina singula partida – u modifitgar questa glista.

Per modifitgar la glista datti trais metodas lubidas, las qualas èn er cuminablas: els pon *stritgar* ils nums; els als pon *panaschar* resp. maschadar, quai vul dir integrar nums d'autras glistas.

Ultra da quai pon els *cumular* candidatas e candidats, quai vul dir scriver lur nums duas giadas sin ina glista. Las partidas pon er sezsas metter duas giadas il num dals candidats sin la glista (ma betg pli savens), damai «precumular» per augmentar lur schanza da vegnir elegids.

Er sche las elecziuns dal Cussegl dals chantuns n'èn betg regladas sin plaun federal, èn tuttina tut ils chantuns sa decidids per l'elecziun tras il pievel. Tut ils 246 commembers da l'Assamblea federala vegnan damai elegids directamain da las burgaisas e dals burgais.

Il dretg da votar **In med per sa far udir**

Tut las Svizras ed ils Svizzers che han accumulà 18 onns e n'èn betg sut tutela pervi da malsogna u flaiveltezza mentala, han il dretg da votar.

Per regla han las votantas ed ils votants quatter giadas ad onn la pussaivladad da s'exprimer davart dumondas da la politica federala. En media pon els approvar u refusar mintgamai trais fin quatter fatschentas; en cas excepziunals dentant er passa il dubel.

La populaziun po votar davart iniziativas dal pievel e referendums: il *referendum* è *obligatoric* per tut las midadas da la Constituziun sco er per l'adesiun da la Svizra a tschertas organisaziuns internaziunalas. En quests cas è ina votaziun dal pievel damai *obligatorica*. Per ch'in tal project vegnia approvà dovri la *maioritad dubla*: la maioritad dal pievel (maioritad da las vuschs valaivlas en l'entir pajais) e la maioritad dals chantuns (maioritad dals chantuns, en ils quals ils votants han acceptà il project).

Leschas, modifitgadas u novas, e sumegliants conclus dal parlament sco er tschertas cunvegns internaziunalas vegnan mo suttamessas a la votaziun dal pievel, sche quai vegn pretendì cun il *referendum facultativ*. Per approvar in tal project tanscha la maioritad dal pievel.

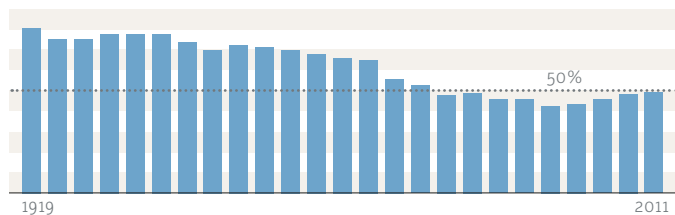
Midadas da la Constituziun

► **referendum obligatoric**

Midadas da leschas

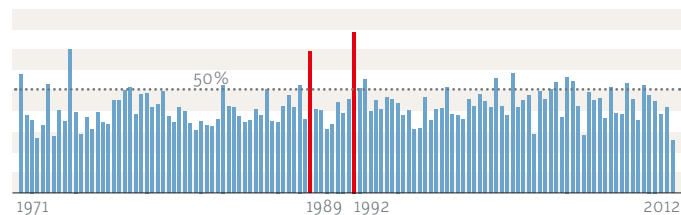
► **referendum facultativ**

La participaziun a las elecziuns dal Cussegl naziunal dapi il 1919

La participaziun è sa reducida cleramain dapi las emprimas elecziuns dal Cussegl naziunal tenor il sistem da proporz l'onn 1919. Per la quota da participaziun electorala relativamain bassa en Svizra datti dus motivs principals: d'ina vart po il pievel exprimer savens sia opiniun politica a l'urna – betg sulettamain a chaschun d'elecziuns, mabain er en occasiun da votaziuns communalas, chantunalas e federalas. Da l'autra vart n'èn las elecziuns en noss pajais betg uschè decisivas, perquai che la concordanza tranter las partidas escluda ina midada da la pussanza en la regenza. Dapi l'introducziun da la votaziun per correspundenza il 1994 crescha la participaziun electorala puspè levamain.

La participaziun a las votaziuns federalas dapi il 1971

La quota da participaziun en media è stada ils ultims decennis enturn 40 per tschient. Intgins temas han però mobilisà beras votantas e votants: per exempel l'iniziativa dal pievel «Per ina Svizra senza armada» (1989) cun ina participaziun da 69% e l'adesiun al Spazi economic europeic (1992) cun 78%. Cunquai che las burgaisas ed ils burgais han la pussaivladad da s'exprimer regularmain davart las decisiuns politicas e las grondas fatschentas, èn las votaziuns en Svizra pli impurtantas che las elecziuns: l'influenza dal parlament è main gronda ch'en pajais senza instruments da la democrazia directa.

Il dretg da petiziun vala per tut las personas, pia betg mo per las burgaisas ed ils burgais cun dretg da votar: mintgin ha il dretg da sa drizzar en scrit a las autoritads cun dumondas, propostas e reclamaziuns. Las autoritads èn obligadas da prender enconuschientscha da las petiziuns; era sch'i n'è betg obligatoric da responder ad ellas. En la pratica vegnan dentant tut las petiziuns tractadas e respondidas. Mintga activitad dal stadi po esser l'object d'ina petiziun.

Il dretg d'iniziativa *In med per sa far valair* Las burgaisas ed ils burgais pon pretender ina decisiun dal pievel davart ina midada u ina cumplettaziun da la Constituziun federala proponida dad els. Cuntrari a la pratica en ils chantuns, n'èsi sin plaun federal betg pussaivel da pretender ina nova lescha u ina midada d'ina lescha gia existenta.

Per che l'iniziativa dal pievel saja valaivla, èsi necessari da rimnar entaifer 18 mais las suttascripziuns da 100 000 personas cun dretg da votar.

Iniziativa
Temp da rimnada maximal:
> 18 mais
Suttascripziuns necessarias:
> 100 000

L'iniziativa dal pievel po vegnir formulada sco proposta generala u – quai ch'è bler pli savens il cas – sco text cumplettamain redigì, uschia ch'il parlament e la regenza n'al pon betg pli modifitgar. Mintgatant reageschan las autoritads cun ina *cuntraproposta* directa pli moderada sin in'iniziativa inoltrada, sperond che quella vegnia plitost acceptada dal pievel e dals chantuns. Dapi il 1987 permetta il *dubel gea* en las votaziuns davart iniciativas dal pievel d'approvar tant l'iniziativa sco er la cuntraproposta; cun ina dumonda da tagl vegn alura erui tgenin dals dus texts ch'entra en vigur, en cas che tuts dus cuntanschan la maioritad dal pievel e dals chantuns.

Las iniciativas dal pievel valan sco il *motor* da la democrazia directa, perquai ch'ellas na vegnan betg lantschadas dal parlament, mabain da las burgaisas e dals burgais.

Il dretg da referendum *In med per dir «na»* Il pievel ha il dretg da s'exprimer davart decisiuns prendidas dal parlament.

Las leschas federalas, ils conclus federal e tsherts contracts internaziunals èn suttamess al *referendum facultativ*. Quai vul dir ch'els vegnan decidids a l'urna, sche 50 000 burgaisas e burgais pretendan quai. Las suttascripziuns ston esser avant maun entaifer 100 dis suenten la publicaziun dal decret. Il dretg da referendum è ina sort da veto che retarde-

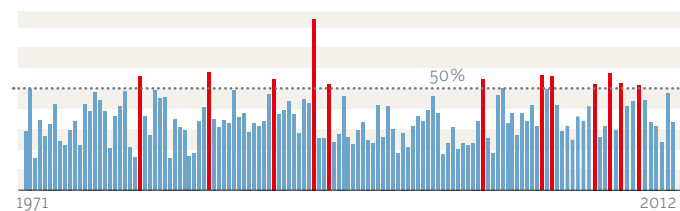
Referendum
Temp da rimnada maximal:
> 100 dis
Suttascripziuns necessarias:
> 50 000

scha il process politic cun bloccar las midadas decisas dal parlament u da la regenza u cun tardivar lur effect. Perquai vegn il dretg da referendum savens considerà sco *frain*

en il maun dal pievel.

Ma el contribuescha er a la *concordanza*: el sforza numnadamain il parlament d'integrar uschè blers circuls da personas interessadas sco pussaivel en la discussiun davart novas leschas u midadas da lescha e da chattar uschia in cumpromiss ch'è acceptabel per ina maioritad, cunter il qual nagin na lantscha pli tard in referendum facultativ.

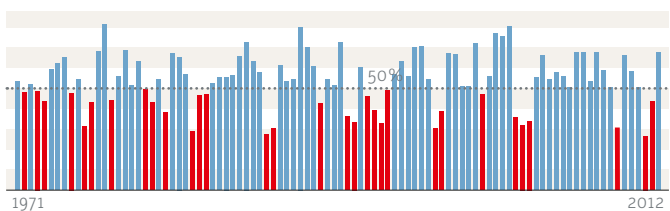
Iniziativas dal pievel approvadas e refusadas dapi il 1971

Da las totalmain 129 iniciativas dal pievel, davart las qualas è vegni votà ils ultims decennis, han mo gist dusedesch gi success a l'urna – damai gnanc mintga dieschavla. La bler pli gronda part ha cuntanschi main che 50% da las vuschs ed è vegnida refusada.

Las iniciativas dal pievel n'èn tuttina betg invanas: las propostas formuladas evocheschan savens grondas discussiuns e vegnan suenten in tshert temp integradas almain per part en las leschas.

Referendums facultativs dapi il 1971

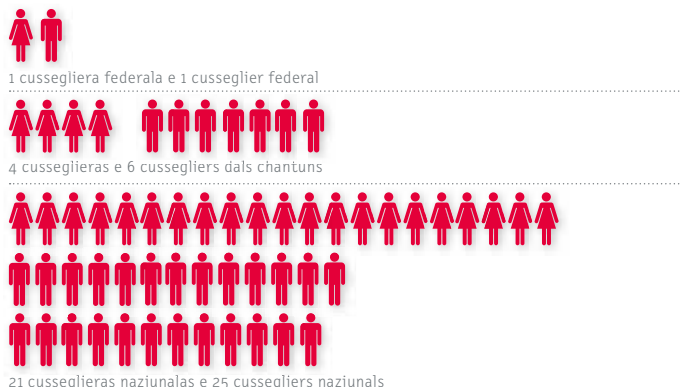
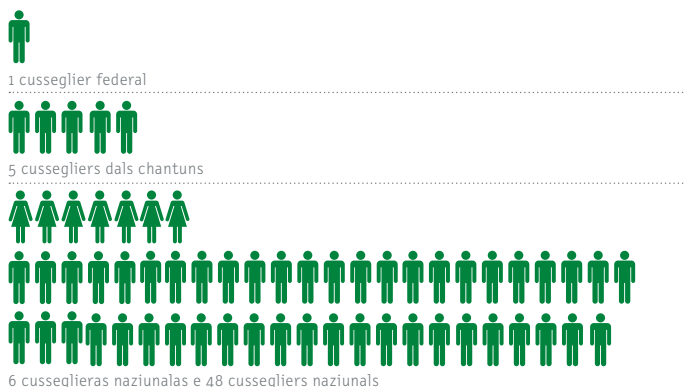

Dapi il 1971 han ils comités da referendum gi success 96 giadas: els han lantschà votaziuns dal pievel davart leschas e conclus federals approvads dal parlament, cun ils quals els n'erant betg d'accord. E 31 giadas han els propri er pudì persvader ils votants a l'urna – pia en bunamain in terz dals cas.

La grafica mussa la quota da las vuschs en favur dal project mess en votaziun: main che 50% signifitgescha damai che la decisiun parlamentara cuntraversa n'è betg vegnida acceptada ed è vegnida annullada.

Las quatter partidas cun ils pli blers electurs...

Las partidas èn gruppaziuns politicas da personas cun mintgamai la medema visiun dal mund – damai cun ina tscherta concepziun dal stadi, da la societad, da l’economia etc. Ellas èn intermediaras tranter il pievel e las instituziuns statalas e perquai indispensablas per il funcziunament d’ina democrazia. La cuntrada politica svizra è uschè multifara sco il pajais sez. Normalmain furman las quatter partidas che survegnan las pli bleras vuschs electoralas la regenza. Perquai che la PPS è sa spartida il 2008, suenter l’elecziun dad Eveline Widmer-Schlumpf, è la pli ferma partida representada en il Cussegl federal cun in commember. Sin las suandantas paginas sa preschentan las indesch partidas representadas en il parlament.

PPS Partida populara svizra

President da la partida: **Toni Brunner**, cusseglier naziunal
90 000 commembers fundada il 1917 www.svp.ch

La Partida populara svizra è naschida dal 1971 or da la Partida da purs, mastergnants e burgais. Cun ina quota d’electurs da 26,6% è ella la pli ferma partida svizra e represententa 648 675 votantas e votants.

La PPS s’engascha consequentamain per ina Svizra autonoma e neutrala e cunter l’adesiun zuppada a l’UE. Las crisas da finanzas e d’indebitament en Europa mussan l’impurtanza d’in stadi efficient cun finanzas saunas, taglias bassas ed ina gronda segirezza giuridica per garantir in lieu da finanzas competitiv cun plazzas da lavur segiras. L’immigraziun en noss pajais na sa controlla pli da sasez. Immigrants da l’UE stgatschan en diversas branschas las lavurantas ed ils lavurants indigens e da stadis terzs. Quai metta sut squitsch anc dapli noss sistem social. In’auta quota da criminalitad tar las personas estras e l’abus en il sector d’asil èn oz ina realitad. Per promover la segirezza pretenda la PPS perquai il repatriament consequent d’immigrants criminals ed il rinforzament dal dretg penal.

Cun questa politica clera basada sin valurs burgaisas vul la PPS garantir en noss pajais il bainstar, las plazzas da lavur ed in avegnir segir en libertad.

En las elecziuns dal Cussegl federal dals 14 da december 2011 ha il parlament reelegì il cusseglier federal Ueli Maurer da la PPS, ma el n’ha betg resguardà la pretensiun giustifigada da la partida d’avair dus sez en la regenza. Installond uschia ina coaliziun dal center sanester han ins manchentà la schanza da garantir ina stabilitad politica a lunga vista.

PSS Partida socialdemocratica da la Svizra

President da la partida: **Christian Levrat**, cusseglier naziunal
35 000 commembers fundada il 1888 www.spschweiz.ch

«La fermezza dal pievel sa mesira vi dal bainstar dals flai-vels» stat en nossa Constituziun federala. La PSS è persuadida che quai constat. Nus ans engaschain per ina societad che permetta a mintgin da sa sviluppar libramain. Ina societad che porscha dentant er ina rait che porta tut quels ch’èn periclitads da dar tranter giu.

La PSS vul promover in’economia che serva als umans e betg il cuntrari. I n’è betg mo l’etascha superiura che contribuescha al success d’ina interpresa. Nus essan persuadids che nus rivain pli lunsch, sch’i na guarda betg mintgin be per sasez.

La Svizra ha ina rait sociala solida e bunas structures publicas. La PSS ha contribuì bler a quest fatg. Senza la PSS na dessi per exempel nagina AVS, nagina assicuranza da maternitad, nagin dretg da votar per las dunnas. Ma nus n’essan betg anc cuntents cun quai che nus avain cuntanschì.

Nus essan persuadids che la Svizra po daventar pli gista, pli innovativa e pli progressiva. La polluziun da l’ambient ed il midament dal clima pericleteschan noss planet e nossa Svizra. Mo promovend consequentamain las energias regenerablas pudain nus proteger noss ambient e stgaffir plazzas da lavur duraivlas ed innovativas. Mo ans engaschond per la furmaziun e l’integraziun, pudain nus avrir perspectivas ed impedir la dischoccupaziun. Mo investind en cooperativas d’abitar pudain nus evitar la speculaziun cun il terren e garantir abitaziuns pajablas.

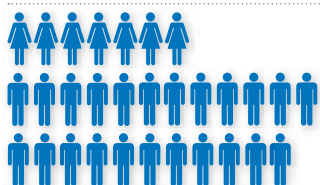
En ina frasa: La PSS vul far ina politica per tuts e betg mo per paucs.

2 cussegliers federals

2 cusseglieras e 9 cussegliers dals chantuns

7 cusseglieras naziunalas e 23 cussegliers naziunals

PLD PLD.Ils Liberals

President da la partida: 120 000 commembers
Philipp Müller, cusseglier naziunal fundada il 1894; fusiun 2009 www.fdp.ch

La PLD.Ils Liberals cumbatta per la libertad e l'atgna responsabladad da las burgaisas e dals burgais: Mintgin duess pudair prender sez en maun sia vita. Il stadi porscha in rom garantind la segirezza da la populaziun, ina scolaziun excellenta ed ina infrastruttura moderna. Didier Burkhalter e Johann Schneider-Amman èn las forzas liberalas en il Cussegl federal.

Nus vulain:

- *Plazzas da lavur segiras*: Il curs dal franc svizzer periclitescha nossa competitividad e nossas plazzas da lavur. Per quai prenda la PLD in cura da competitividad per l'economia svizra: Senza sbassar las pajais duai vegnir produci pli bunmartgà. Las mesiras inditgadas èn ina tariffa unitara per la taglia sin la pli-valur, novas convegnas da commerzi liber cun l'Asia e l'America latina e la defensiuin da la via bilaterala. Il sustegn per la libra circulaziun da persunas duai vegnir rinforzà cun ina politica da migraziun severa ma gista, cun optimar l'infrastructura e cun promover las dunnas e persunas pli veglias en il mund da lavur.
- *Assicuranzas socialas saunas*: Las assicuranzas per invaliditad e cunter la dischoccupaziun han gia accumulà debits da milliardas. L'AVS è periclitada dal medem destin. Quai stuain nus impedir! Perquai dovri refurmas en tut las ovras socialas da la Confederaziun ed en las cassas da pensiun, per che nossas rentas sajan garantidas er en l'avegnir.
- *Damain birocrazia*. La birocrazia absurda cun sias undas da paragrafs e scumonds limitescha nossa libertad e chaschuna custs annuals da milliardas per las interpresas pitschnas e mesaunas. L'atgna iniziativa ed il spiert interprendider vegnan impedids. Nus Liberals vulain reglas simplas e proceduras spertas.

1 cussegliera federala

2 cusseglieras ed 11 cussegliers dals chantuns

8 cusseglieras naziunalas e 21 cussegliers naziunals

PCD Partida cristiandemocratica

President da la partida: 100 000 commembers
Christophe Darbellay, cusseglier naziunal fundada il 1912 www.cvp.ch

La PCD focusescha sia politica sin las famiglias e la classa media. Sco partida economica cun valurs liberal-socialas s'engascha ella per chattar in equiliber tranter l'individu e la societad, tranter l'atgna responsabladad e la solidaritad. Ella concepescha la convivenza tenor in maletg cristian da l'uman e da la societad. La PCD defenda la segirezza interna ed externa da noss pajais. En il Cussegl federal è ella represchentada cun Doris Leuthard, la scheffa dal Departament federal per ambient, traffic, energia e communi-caziun.

Noss quatter accents principals:

- *Las famiglias*: Ellas èn la basa da noss cuminesser e dovran perquai bunas cundiziuns generalas, tranter auter pussaivladads da cumbinar la professiun e la famiglia, taglias bassas ed ina buna basa finanziaria.
- *L'economia*: Nus creain e segirain plazzas da lavur e garantin il bainstar entras l'innovaziun. Per promover il martgà svizzer, l'economia ed il sector da finanzas en Svizra ans engaschain nus per taglias attractivas, infrastrukturas da qualitad ed in aut nivel da furmazion.
- *La segirezza sociala*: La PCD considerescha sco gronda sfida dals proxims onns da segirar e finanziair duravlamain las ovras socialas da la Svizra. Nus cumbattain per quella cun refurmas adattadas, senza augments u reducciuns nunrealisticas.
- *L'ambient*: La conservaziun da la creaziun e damai er ina politica duravla dal clima e da l'ambient èn dapi ditg pitgas centralas da la politica da la PCD. Nus ans engaschain per cumbinar l'ecologia e l'economia.

...e las ulteriuras set partidas en il parlament

2 cussegliers dals chantuns

6 cusseglieras naziunalas e 9 cussegliers naziunals

Ils Verds Partida ecologica svizra

Copresidentas da la partida: 7500 commembers
Adèle Thorens Goumaz e Regula Rytz fundada il 1983 www.gruene.ch

La Partida ecologica (Ils Verds) è al tschintgavel rang da las grondas partidas en Chasa federala. En 25 dals 26 chantuns èn Ils Verds preschents. En diesch chantuns ed en numerusas citads e vischnancas èn Ils Verds represchentads en las autoritads. Els s'engaschan per il svilur duraivel, damai per la protecziun da l'ambient, per la giustia sociala, per la pasch mundiala e per ils dretgs da las burgaisas e dals burgais. Ils Verds promovon soluziuns a lunga vista e favuriseschan la qualitat e la diversitad. Per la legislatura dal 2011 al 2015 èn lur finamiras: l'aboliziun sperta e climaticamain raschunaivla da l'energia atomara ed in'economia verda. En connex cun tuttas duas tematicas han Ils Verds inoltrà l'atun 2012 iniziativas dal pievel. La fracziun verda vegn er a s'engaschar per in traffic public pajabel, per pajas gistas e cunter novs aviuns militars.

1 cussegliera federala

1 cusseglier dals chantuns

2 cusseglieras naziunalas e 7 cussegliers naziunals

PBD Partida burgais-democratica

President da la partida: 6500 commembers
Martin Landolt, cusseglier naziunal fundada il 2008 www.bdp.info

La PBD è stada ina da las victuras da las elecziuns federalas en october dal 2011 ed ha cuntanschì subit 5,4 pertschient da las vuschs. Ella è ina partida burgaisa moderna che tegna quint dals svilups socials e da las sfidas ecologicas senza bandunar perquai tut las valurs conservativas ch'èn sia basa. La PBD vul promover ina politica economica responsabla, ina planisaziun dal territori a lunga vista ed ina politica da segirezza credibla. Il pli impurtant èn soluziuns concretas. – La PBD è la pli giuvna partida en il Cussegl federal, nua ch'ella vegn represchentada dad Eveline Widmer-Schlumpf.

1 cussegliera ed 1 cusseglier dals chantuns

4 cusseglieras naziunalas ed 8 cussegliers naziunals

pvl Partida verd-liberala

President da la partida: 3800 commembers
Martin Bäumle, cusseglier naziunal fundada il 2004 www.grunliberale.ch

In ambient intact furma nossa basa da viver. Ils Verd liberals vulan mantegnair in mund senza lieus contaminads, per che er las generaziuns futuras possian giudair la vita. Latiers tutgan er finanzas ed ovras socialas saunas. Il stadi na duai betg accumular debits e duai sa concentrar sin sias incumbensas principalas. Cundiziuns da basa raschunaivlas procuran per in martgà che funcziuna. L'engaschament persunal, l'iniziativa, il senn da responsabladad e la solidaritad èn las pitgas principalas d'ina societad liberala e ston vegnir sustegnidas en la medema furma sco in sistem da furnaziun d'auta qualitat.

2 cusseglieras naziunalas

PEV Partida evangelica svizra

President da la partida: 4600 commembers
Heiner Studer fundada il 1919 www.evppev.ch

La PEV è ina forza fidada che s'engascha dapi il 1919 per ina Svizra preziusa nua ch'ins po viver bain. Sin la basa da valurs cristianas sco la responsabladad, la giustia e la durabilitad s'engascha la PEV sco partida dal center per ina politica objectiva ed effectiva che serva al bainstar da tut ils umans. Ella è bain represchentada en ils parlaments chantunals cun passa 40 mandats. La PEV vul sustegnair las famiglias, mantegnair la creaziun, reducir debits e segirar las assicuranzas socialas. Ella pretenda in'economia che tracta bain ils umans e las resursas, ina solidaritad cun umans dischavantiads e la protecziun da la vita umana.

1 cussegliera naziunala ed 1 cusseglier naziunal

Lega Lega del Ticinesi

President da la partida: 1500 commembers
Giuliano Bignasca fundada il 1991 www.legaticinesi.ch

Indipendenza: La globalisaziun da l'economia e da la politica flailenta la Svizra. Ella è dentant tuttina capabla da sa far valair en in'Europa fragmentada, sche nus mantegnain nossa indipendenza e libertad.

Service public: La Confederaziun sto mantegnair ses service public e procurar che las medemas cundiziuns valian per tut ils burgais en l'entir pajais. Las privatisaziuns ston vegnir evitadas tant sco pussaivel.

Mobilitad: Il Tessin dovra meglras colliaziuns cun las ulteriuras parts dal pajais. La ruta dal Gottard è vegnida a ses limits; privels da la natira e problems structurals periclitescan sia avertura illimitada.

1 cusseglier naziunal

PCS Sursilvania Partida cristiansociala Sursilvania

President da la partida: 250 commembers
Walter Wyrsch fundada il 1956 www.csp-ow.ch

La PCS Sursilvania è ina partida activa mo en quel chantun. Ella n'ha nagins lioms a nivel federal ed è dapi sia fundaziun represchentada en la regenza dal chantun. A questa partida appartegnan cusseglieras communalas e cussegliers communalas da la maiortad da las vischnancas, actualmain er il president da la chapitala chantunala. En il cussegl legislativ chantunal è ella represchentada cun otg mandats ed in'atgna fracziun. Ella è er represchentada en tut las dretgiras chantunalas. Sia politica s'orientescha tenor las valurs da l'etica sociala cristiana, ella s'engascha per in'economia sauna, per ina vaira solidaritad cun ils pli flaivels e per in ambient intact.

1 cusseglier naziunal

MCR Moviment burgais romand

President da la partida: 1500 commembers
Eric Stauffer fundada il 2005 www.mouvement-citoyens-romand.ch

Nus na stain ni a dretga ni a sanestra, nus ans engaschain per ina politica sociala, per in'economia ferma e per ina perfetga segirezza publica.

Nus essan per ina cassa da malsauns unitara e pretendain ina revisiun da las cunvegnas bilateralas. Nus essan cunter la concorrenza europeica e cunter las undas da cunfinaris da l'Europa vischinanta. Nus vulain proteger las lavurantas ed ils lavurants en Svizra.

Nus vulain ina Svizra autonoma e suverana. Perquai avain nus fundà il Moviment burgais romand e la Federaziun tetgala dals moviments burgais dals pajais da las Alps.

LA LEGISLATIVA: IL CUSSEGL NAZIUNAL ED IL CUSSEGL DALS CHANTUNS

Il parlament svizzer

Entrond sut la cupla en la Chasa federala sa chatta sur la stgala sanestra ina maxima en latin, drizzada a las parlamentarias ed als parlamentariss: «Il bainstar public saja la lescha suprema.» Tgi sa, sche tut las deputadas e tut ils deputads han gia vis – ed insumma chapì – quests plets? E tgi sa, sch’ellas ed els piglian adina a cor questa maxima en lur debattas e decisiuns?

Er sche mingina e mingin respundess «gea» cun buna conscienza, n’èn betg adina tuts perina en il parlament. Tut tenor il punct da vista politic sa differenzieschan mintgatant vaira ferm las ideas, tge ch’è il meglier per il bainstar public.

Quai pon observar er las giuvenilas ed ils giuvenils che persequiteschan live las discussiuns e votaziuns parlamentarass durant l’instrucziun civica en scola. Tut

las debattas dal parlament svizzer èn publicas.

Las represchentantas ed ils represchentants dal pievel na ston dentant promover il bainstar public be per quai – mabain er causa ch’il pievel è il suveran en Svizra ed ha adina l’ultim pled.

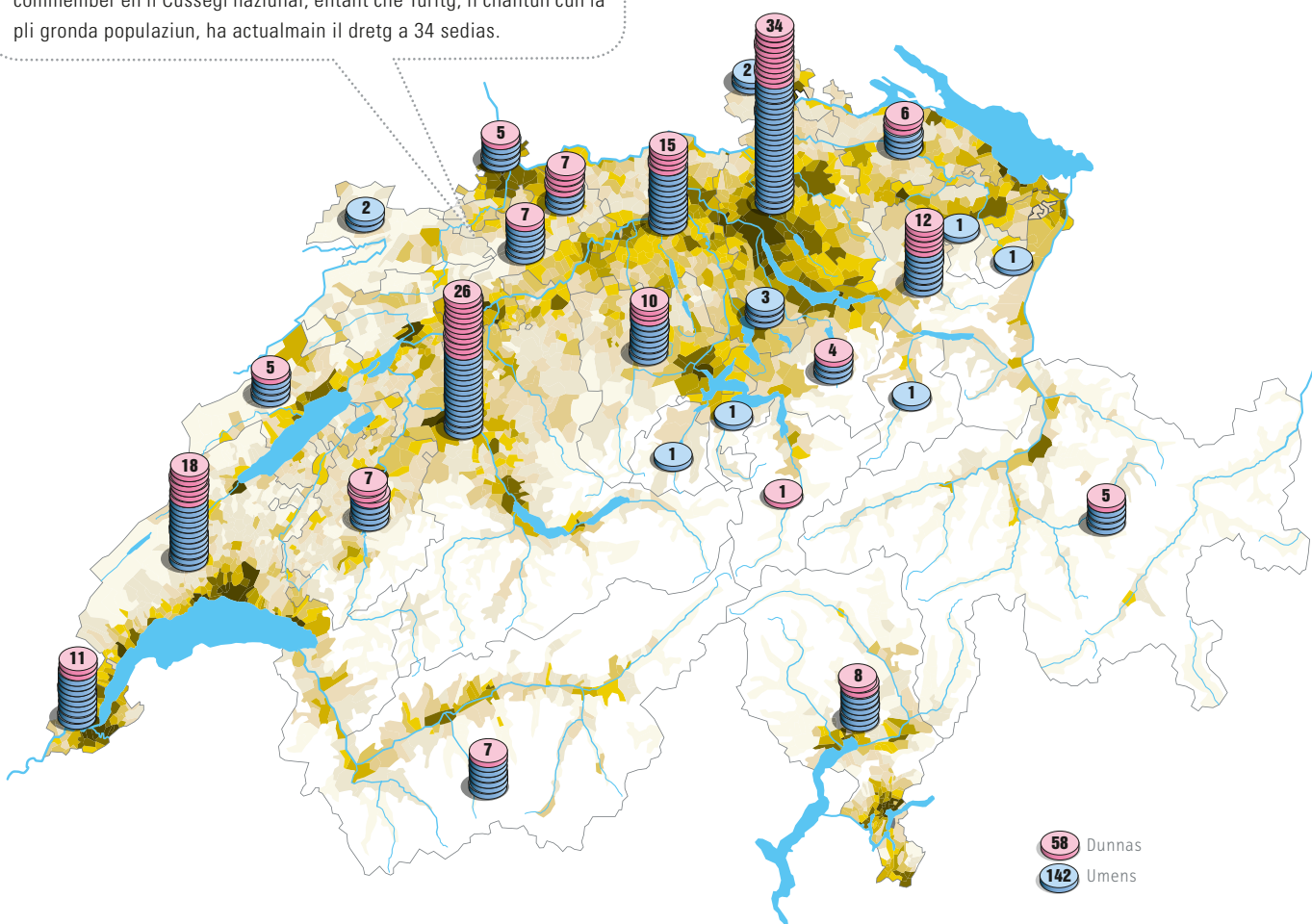
Las duas vias en il parlament

La Svizra ha sin plaun federal in parlament da duas chombras che furman ensemen l'Assamblea federala. Il Cussegl naziunal represchenta la populaziun da la Svizra, il Cussegl dals chantuns ils stadis commembers da la Confederaziun, ils chantuns. La structura dal stadi sa basa damai sin dus principis: il princip democratic che conceda a mintga persuna cun dretg da vuschar la medema impurtanza, ed il princip federalistic che metta tut ils chantuns sin il medem stgalim. Il pievel elegia directamain omadus cussegls: il Cussegl naziunal tenor reglas federalas communablas ed il Cussegl dals chantuns a basa da differentas disposiziuns chantunalas. Ils circuls electorals èn en omadus cas ils chantuns.

Il pievel è represchentà en il Cussegl naziunal

La *Chombra gronda* ha 200 sedias. Il dumber da deputadas e deputads d'in chantun sa drizza tenor la populaziun eruida en l'ultima dumbraziun dal pievel: uschia represchenta in commember dal Cussegl naziunal var 40 000 abitantas ed abitants.

Perquai che la Constituziun federala garantescha a mintga chantun ina sedia, trametta er il chantun Appenzell Dadens, che dumbra mo stgars 16 000 abitantas ed abitants, in represchentant dal pievel en la Chasa federala. Er il chantun vischin Appenzell Dadora sco er ils chantuns Sursilvania e Sutsilvania, Uri e Glaruna delegheschan mo in commember en il Cussegl naziunal, entant che Turgovia, il chantun cun la pli gronda populaziun, ha actualmain il dretg a 34 sedias.

Proporz e maiorz

La repartiziun dals mandats en il **Cussegl naziunal** succeda tenor l'**elecziun da proporz**. Quai vul dir che las sedias vegnan repartidas proporzionalmain, damai en relaziun cun las vuschs cuntanschidas.

En las elecziuns dal Cussegl naziunal vegnan l'emprim dumbradas las vuschs per mintga partida; ellas defineschan il dumber da sedias che mintga partida survegn. Entaifer las partidas èn alura elegids ils candidats u las candidatas cun las pli bleras vuschs.

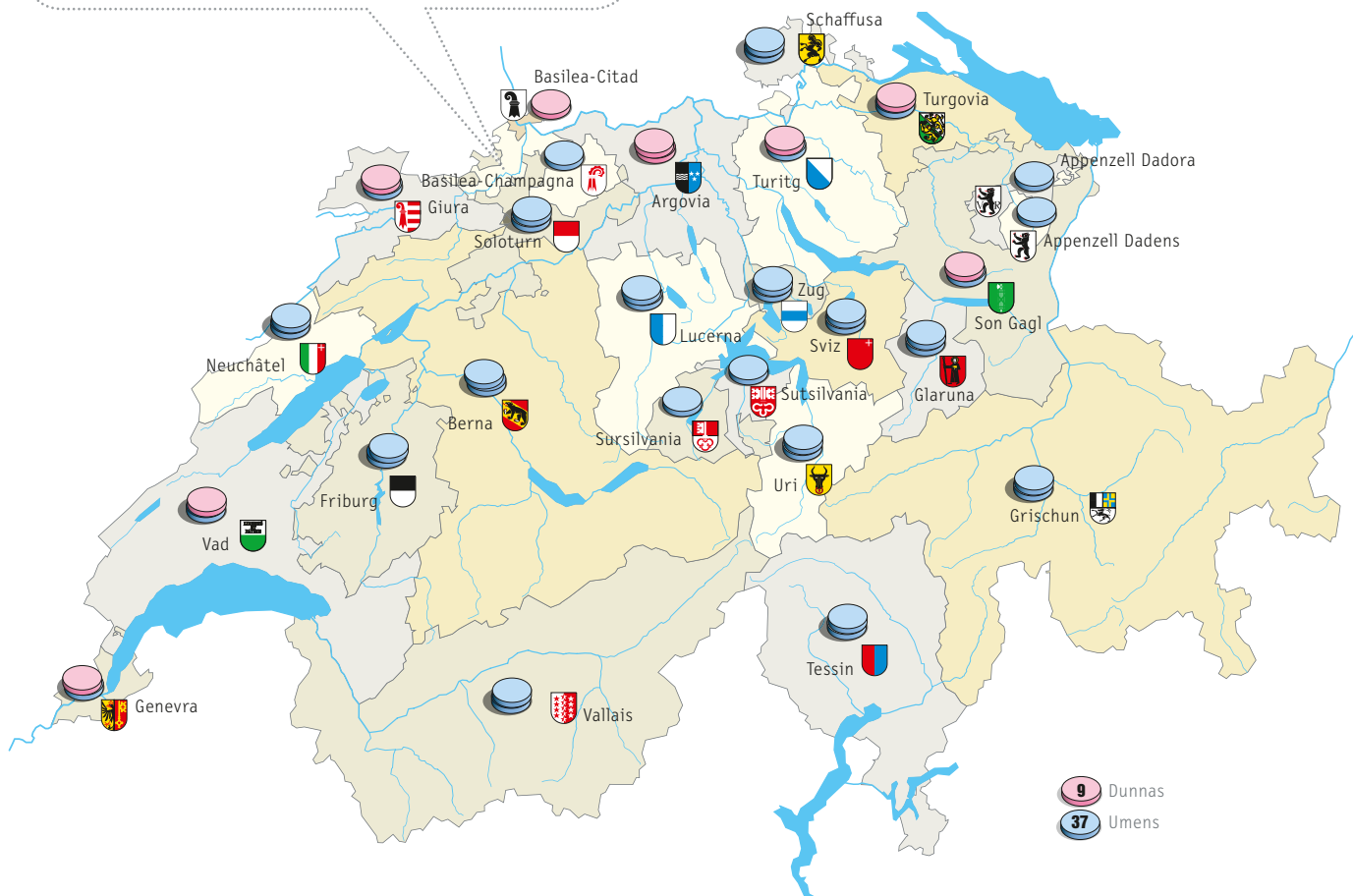
Sa chapescha funcziuna in'elecziun da proporz sulettamain en lieus, nua che vegn reparti dapli ch'in mandat. En ils chantuns cun mo ina sedia en il Cussegl naziunal ha damai lieu ina **elecziun da maiorz**: elegida è la persuna che fa las pli bleras vuschs.

En las elecziuns en il **Cussegl dals chantuns** succedan – danor en il chantun Giura e Neuchâtel – tenor il sistem da maiorz. Questa procedura favurisescha las partidas grondas respectivamain las personalitads enconuschentas e renconuschidas en vasts circuls. Las minoritads èn qua dischavantagiadas.

Ils chantuns èn represchentads en il Cussegl dals chantuns

La *Chombra pitschna* dumbra 46 sedias. Abstrahà dal dumber d'abitants trametta mintga chantun duas represchentantas u dus represchentants en il Cussegl dals chantuns – cun excepziun dals sis mezs chantuns da pli baud che delegheschan mintgamai mo ina represchentanta u in represchentant.

Ils commembers dal Cussegl dals chantuns represchentan bain lur chantuns, els n'èn però betg liads ad instrucziuns da lur vart – ni da las regenzas ni dals parlaments chantunals.

Els represchentant ils var 8 milliuns abitants

ZH		Max Binder PPS 1947 1991	1	ZH		Ruedi Noser PLD 1961 2003	26	BE		Ursula Haller Vannini PBD 1948 1999	51	OW		Karl Vogler POSS 1956 2011	76
ZH		Christoph Blocher PPS 1940 1979–2003, 11	2	ZH		Bastien Girod PES 1980 2007	27	BE		Lorenz Hess PBD 1961 2011	52	NW		Peter Keller PPS 1971 2011	77
ZH		Toni Bortoluzzi PPS 1947 1991	3	ZH		Balhasar Giätti PES 1972 2011	28	BE		Regula Rytz PES 1962 2011	53	GL		Martin Landolt PBD 1968 2009	78
ZH		Hans Egloff PPS 1959 2011	4	ZH		Daniel Vischer PES 1950 2003	29	BE		Aline Trede PES 1983 2013	54	ZG		Thomas Aeschi PPS 1979 2011	79
ZH		Hans Fehr PPS 1947 1995	5	ZH		Rosmarie Quadranti PBD 1957 2011	30	BE		Alec von Grafenried PES 1962 2007	55	ZG		Bruno Pezzatti PLD 1951 2011	80
ZH		Alfred Heer PPS 1961 2007	6	ZH		Lothar Ziörjen PBD 1955 2011	31	BE		Kathrin Bertschy PVL 1979 2011	56	ZG		Gerhard Pfister PCD 1962 2003	81
ZH		Hans Kaufmann PPS 1948 1999	7	ZH		Kathy Riklin PCD 1952 1999	32	BE		Jürg Grossen PVL 1969 2011	57	FR		Valérie Piller Carrard PSS 1978 2011	82
ZH		Christoph Mörgele PPS 1960 1999	8	ZH		Barbara Schmid-Federer PCD 1965 2007	33	BE		Christa Markwalder PLD 1975 2003	58	FR		Ursula Schneider Schüttel PSS 1961 2012	83
ZH		Natalie Rickli PPS 1976 2007	9	ZH		Maja Ingold PEV 1948 2010	34	BE		Christian Wasserfallen PLD 1981 2007	59	FR		Jean-François Steiert PSS 1961 2007	84
ZH		Gregor A. Rutz PPS 1972 2012	10	BE		Andreas Aebi PPS 1958 2007	35	BE		Marianne Streiff-Feller PEV 1957 2010	60	FR		Dominique de Buman PCD 1956 2003	85
ZH		Jürg Stahl PPS 1968 1999	11	BE		Adrian Amstutz PPS 1953 2003	36	LU		Ida Glanzmann-Hunkeler PCD 1958 2006	61	FR		Christine Bulliard-Marbach PCD 1959 2011	86
ZH		Jacqueline Badran PSS 1961 2011	12	BE		Andrea Martina Geissbühler PPS 1976 2007	37	LU		Ruedi Lustenberger PCD 1950 1999	62	FR		Jacques Bourgeois PLD 1958 2007	87
ZH		Jacqueline Fehr PSS 1963 1998	13	BE		Rudolf Joder PPS 1950 1999	38	LU		Leo Müller PCD 1958 2011	63	FR		Jean-François Rime PPS 1950 2003	88
ZH		Chantal Galladé PSS 1972 2003	14	BE		Nadja Pieren PPS 1980 2011	39	LU		Yvette Estermann PPS 1967 2007	64	SO		Roland F. Borer PPS 1951 1991	89
ZH		Andreas Gross PSS 1952 1991	15	BE		Albert Röstli PPS 1967 2011	40	LU		Felix Müri PPS 1958 2003	65	SO		Walter Wobmann PPS 1957 2003	90
ZH		Thomas Hardegger PSS 1956 2011	16	BE		Erich von Siebenthal PPS 1958 2007	41	LU		Peter Schilliger PLD 1959 2012	66	SO		Philipp Nadorn PSS 1967 2011	91
ZH		Daniel Jositsch PSS 1965 2007	17	BE		Hansruedi Wandfluh PPS 1952 1999	42	LU		Albert Vitali PLD 1955 2011	67	SO		Bea Heim PSS 1946 2003	92
ZH		Martin Naef PSS 1970 2011	18	BE		Matthias Aebischer PSS 1967 2011	43	LU		Prisca Birrer-Heimo PSS 1959 2010	68	SO		Stefan Müller-Altermatt PCD 1976 2011	93
ZH		Martin Bäumlé PVL 1964 2003	19	BE		Evi Allemann PSS 1978 2003	44	LU		Roland Fischer PVL 1965 2011	69	SO		Urs Schläfli PCD 1963 2011	94
ZH		Thomas Maier PVL 1975 2011	20	BE		Margret Kiener Nellen PSS 1953 2003	45	LU		Louis Schelbert PES 1952 2006	70	SO		Kurt Fluri PLD 1955 2003	95
ZH		Tiana Angelina Moser PVL 1979 2007	21	BE		Nadine Masshardt PSS 1984 2013	46	UR		Gabi Huber PLD 1956 2003	71	BS		Beat Jans PSS 1964 2010	96
ZH		Thomas Weibel PVL 1954 2007	22	BE		Corrado Pardini PSS 1965 2011	47	SZ		Alois Gmür PCD 1955 2011	72	BS		Silvia Schenker PSS 1954 2003	97
ZH		Doris Fiala PLD 1957 2007	23	BE		Alexander Tschäppät PSS 1952 1991–2003, 11	48	SZ		Petra Gössi PLD 1976 2011	73	BS		Sebastian Frehner PPS 1973 2010	98
ZH		Markus Hutter PLD 1957 2003	24	BE		Urs Gasche PBD 1955 2011	49	SZ		Primin Schwander PSS 1961 2003	74	BS		Markus Lehmann PCD 1955 2011	99
ZH		Filippo Leutenegger PLD 1952 2003	25	BE		Hans Grunder PBD 1956 2007	50	SZ		Andy Tschümperlin PSS 1962 2007	75	BS		Daniel Stolz PLD 1968 2012	100

Sut ils nums figureschan (da sanestra a dretga) la partida, l'onn da naschientscha e l'onn da l'elecziun en il Cussegl nazional. La numeraziun dals commembers dal Cussegl nazional dad 1 fin

200 resp. quella dal Cussegl dals chantuns dad 1 fin 46 (sin la proxima pagina) serva sco agid per la lectura: ins chatta ella er sin las paginas davart l'urden da seser (29–31).

BL		Caspar Baader PPS 1953 1998	101
BL		Thomas de Courten PPS 1966 2011	102
BL		Susanne Leutenegger Oberholzer PSS 1948 1987–1991, 99	103
BL		Eric Nussbaumer PSS 1960 2007	104
BL		Maya Graf PES 1962 2001	105
BL		Daniela Schneeberger PLD 1967 2011	106
BL		Elisabeth Schneider-Schneiter PCD 1964 2010	107
SH		Hans-Jürg Fehr PSS 1948 1999	108
SH		Thomas Hurter PPS 1963 2007	109
AR		Andrea Caroni PLD 1980 2011	110
AI		Daniel Fässler PCD 1960 2011	111
SG		Toni Brunner PPS 1974 1995	112
SG		Roland Rino Büchel PPS 1965 2010	113
SG		Thomas Müller PPS 1952 2006	114
SG		Lukas Reimann PPS 1982 2007	115
SG		Jakob Büchler PCD 1952 2003	116
SG		Lucrezia Meier-Schatz PCD 1952 1999	117
SG		Markus Ritter PCD 1967 2011	118
SG		Hildegard Fässler-Osterwalder PSS 1951 1997	119
SG		Barbara Gysi PSS 1964 2011	120
SG		Yvonne Gilli PES 1957 2007	121
SG		Margrit Kessler PVL 1948 2011	122
SG		Walter Müller PLD 1948 2003	123
GR		Heinz Brand PPS 1955 2011	124
GR		Martin Candinas PCD 1980 2011	125

GR		Josias F. Gasser PVL 1952 2011	126
GR		Hansjörg Hassler PBD 1953 1999	127
GR		Silva Semadeni PSS 1952 1995–99, 2011	128
AG		Sylvia Flückiger-Bäni PPS 1952 2007	129
AG		Ulrich Giezendanner PPS 1953 1991	130
AG		Hans Koller PPS 1948 2007	131
AG		Hansjörg Knecht PPS 1960 2011	132
AG		Maximilian Reimann PPS 1942 1987–1995, 11	133
AG		Luzi Stamm PPS 1952 1991	134
AG		Max Chopard-Acklin PSS 1966 2009	135
AG		Yvonne Feri PSS 1966 2011	136
AG		Cédric Wermuth PSS 1986 2011	137
AG		Corina Eichenberger-Walther PLD 1954 2007	138
AG		Philipp Müller PLD 1952 2003	139
AG		Geri Müller PES 1960 2003	140
AG		Beat Flach PVL 1965 2011	141
AG		Bernhard Gühl PBD 1972 2011	142
AG		Ruth Humbel PCD 1957 2003	143
TG		Markus Hausammann PPS 1964 2011	144
TG		Verena Herzog PPS 1956 2013	145
TG		Hansjörg Walter PPS 1951 1999	146
TG		Thomas Böhni PVL 1964 2011	147
TG		Edith Graf-Litscher PSS 1964 2005	148
TG		Christian Lohr PCD 1962 2011	149
TI		Ignazio Cassis PLD 1961 2007	150

TI		Fulvio Pelli PLD 1951 1995	151
TI		Fabio Regazzi PCD 1962 2011	152
TI		Marco Romano PCD 1982 2011	153
TI		Lorenzo Quadri Lega 1974 2011	154
TI		Roberta Pantani Lega 1965 2011	155
TI		Marina Carobbio Guscetti PSS 1966 2007	156
TI		Pierre Rusconi PPS 1949 2011	157
VD		Cesla Amarelle PSS 1973 2011	158
VD		Josiane Aubert PSS 1949 2007	159
VD		Ada Marra PSS 1973 2007	160
VD		Roger Nordmann PSS 1973 2004	161
VD		Jean Christophe Schwaab PSS 1979 2011	162
VD		Eric Voruz PSS 1945 2007	163
VD		André Bugnon PPS 1947 1999	164
VD		Jean-Pierre Grin PPS 1947 2007	165
VD		Guy Parmelin PPS 1959 2003	166
VD		Pierre-François Veillon PPS 1950 2003	167
VD		Fathi Derder PLD 1970 2011	168
VD		Olivier Feller PLD 1974 2011	169
VD		Olivier François PLD 1955 2007	170
VD		Isabelle Moret PLD 1970 2006	171
VD		Adèle Thorens Goumaz PES 1971 2007	172
VD		Christian van Singer PES 1950 2007	173
VD		Isabelle Chevalley PVL 1972 2011	174
VD		Jacques Neiryneck PCD 1931 1999–2003, 07	175

VS		Viola Amherd PCD 1962 2005	176
VS		Yannick Buttet PCD 1977 2011	177
VS		Christophe Darbellay PCD 1971 2003	178
VS		Mathias Reynard PSS 1987 2011	179
VS		Stéphane Rossini PSS 1963 1999	180
VS		Oskar Freysinger PPS 1960 2003	181
VS		Jean-René Germanier PLD 1958 2003	182
NE		Laurent Favre PLD 1972 2007	183
NE		Alain Ribaux PLD 1962 2011	184
NE		Francine John-Calame PES 1954 2005	185
NE		Jacques-André Maire PSS 1957 2009	186
NE		Yvan Perrin PPS 1966 2003	187
GE		Maria Roth-Bernasconi PSS 1955 1995–99, 2003	188
GE		Carlo Sommaruga PSS 1959 2003	189
GE		Manuel Tornare PSS 1951 2011	190
GE		Céline Amaudruz PPS 1979 2011	191
GE		Yves Nidegger PPS 1957 2007	192
GE		Hugues Hiltbold PLD 1969 2007	193
GE		Christian Lüscher PLD 1963 2007	194
GE		Antonio Hodgers PES 1976 2007	195
GE		Ueli Leuenberger PES 1952 2003	196
GE		Luc Barthassat PCD 1960 2005	197
GE		Mauro Poggia MCR 1959 2011	198
JU		Pierre-Alain Fridez PSS 1957 2011	199
JU		Jean-Paul Gschwind PCD 1952 2011	200

Els represchentan ils 26 chantuns

Pertge che tscherts chantuns han mo ina sedia en il Cussegl dals chantuns

Sis chantuns ch'eran pli baud unids ed èn sa dividids en il decurs da l'istorgia, numnav'ins ina giada **mezs chantuns**.

Quai èn ils chantuns Sursilvana e Sutsilvania, ch'èn sa separads gia avant la fundaziun da la Confederaziun il 1291, il chantun d'Appenzell ch'è sa dividì il 1597 per motivs confessiunals – en l'Appenzell Dadens (catolic) e l'Appenzell Dadora (reformà) – sco er il chantun da Basilea ch'è vegni dividì cun violenza l'onn 1833: la champagna revoltanta è sa separada da la citad dominanta.

Perquai han quests chantuns mo ina sedia en il Cussegl dals chantuns e mo ina mesa vusch en votaziuns davart midadas da la Constituziun.

ZH		Verena Diener Lenz PVL 1949 2007	1	GL		Pankraz Freitag PLD 1952 2008	13	AR		Hans Altherr PLD 1950 2004	25	VD		Luc Recordon PES 1955 2007	37
ZH		Felix Gutzwiller PLD 1948 2007	2	GL		This Jenny PPS 1952 1998	14	AI		Ivo Bischofberger PCD 1958 2007	26	VD		Géraldine Savary PSS 1968 2007	38
BE		Werner Luginbühl PBD 1958 2007	3	ZG		Peter Bieri PCD 1952 1995	15	SG		Karin Keller-Sutter PLD 1963 2011	27	VS		Jean-René Fournier PCD 1957 2007	39
BE		Hans Stöckli PSS 1952 2011	4	ZG		Joachim Eder PLD 1951 2011	16	SG		Paul Rechsteiner PSS 1952 2011	28	VS		René Imoberdorf PCSO 1950 2007	40
LU		Konrad Graber PCD 1958 2007	5	FR		Christian Levrat PSS 1970 2012	17	GR		Stefan Engler PCD 1960 2011	29	NE		Didier Berberat PSS 1956 2009	41
LU		Georges Theiler PLD 1949 2011	6	FR		Urs Schwaller PCD 1952 2003	18	GR		Martin Schmid PLD 1969 2011	30	NE		Raphaël Comte PLD 1979 2010	42
UR		Isidor Baumann PCD 1955 2011	7	SO		Pirmin Bischof PCD 1959 2011	19	AG		Pascale Bruderer Wyss PSS 1977 2011	31	GE		Robert Cramer PES 1954 2007	43
UR		Markus Stadler PVL 1948 2010	8	SO		Roberto Zanetti PSS 1954 2010	20	AG		Christine Egerszegi-Obrist PLD 1948 2007	32	GE		Liliane Maury Pasquier PSS 1956 2007	44
SZ		Peter Föhn PPS 1952 2011	9	BS		Anita Fetz PSS 1957 2003	21	TG		Roland Eberle PPS 1953 2011	33	JU		Claude Héche PSS 1952 2007	45
SZ		Alex Kuprecht PPS 1957 2003	10	BL		Claude Janiak PSS 1948 2007	22	TG		Brigitte Häberli-Koller PCD 1958 2011	34	JU		Anne Seydoux-Christe PCD 1958 2007	46
OW		Hans Hess PLD 1945 1998	11	SH		Hannes Germann PPS 1956 2002	23	TI		Fabio Abate PLD 1966 2011	35				
NW		Paul Niederberger PCD 1948 2007	12	SH		Thomas Minder 1960 2011	24	TI		Filippo Lombardi PCD 1956 1999	36				

Sut ils nums figureschan (da sanestra a dretga) la partida, l'onn da naschien-tscha e l'onn da l'elecziun en il Cussegl dals chantuns.

Per ils Svizzers a l'ester valan autras reglas

Las burgaisas ed ils burgais svizzers che vivan a l'exteriur han la pussaivladad da sa laschar inscriber en Svizra en in register electoral – en lur vischnanca d'origin u en lur anteriura vischnanca da domicil. Uschia han els il dretg da votar sin plaun federal e pon schizunt sa laschar eleger en il Cussegl naziunal.

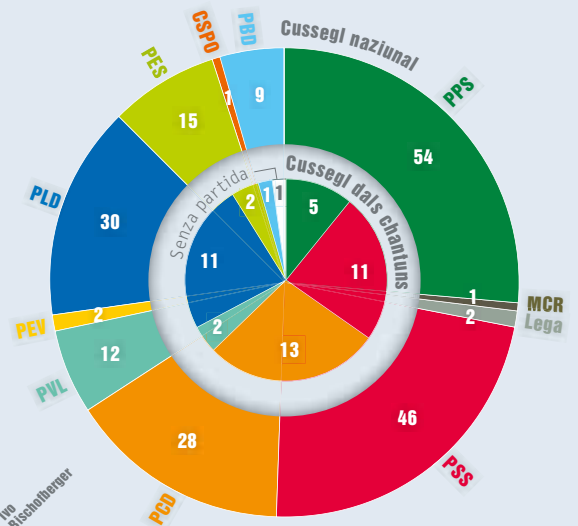
Ma tut tenor nua ch'els èn registrads, na pon els betg participar a las elecziuns en il Cussegl dals chantuns, pertge che quellas èn suttamessas al dretg chantunal, ch'è different d'in chantun a l'auter.

Mo diesch chantuns concedan a las Svizras ed als Svizzers a l'exteriur tut ils dretgs politics; qua pon els participar a las elecziuns dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns sco er votar davart fatschentas federalas e chantunalas. I sa tracta dals chantuns Berna, Friburg, Genevra, Grischun, Giura, Sviz, Soloturn e Tes-sin sco er da Basilea-Champagna e Neuchâtel: en quests dus chantuns pon els schizunt votar davart fatschentas communalas.

En il **Bulletin uffizial** pon ins leger tgi che ha ditg tge en il Cussegl naziunal ed en il Cussegl dals chantuns. > www.parlament.ch

Bulletin uffizial

 Felix Guizwiller 123 Walter Müller SG	 Verena Briener 25 Filippo Leutenegger ZH	 Konrad Graber 58 Christa Markwalder BE	 Georges Theiler 139 Philipp Müller AG	 Peter Föllin 71 Gabi Huber UR	 Alex Kurecht 151 Fulvio Pelli TI	 Frankraz Freitag 24 Markus Huter ZH	 This Jenny 26 Ruedi Noser ZH	 Iris Schweizer 71 Isabelle Moret VD	 Christoph Leuzler 150 Lorenz Cassis TI	 Milla Felz 168 Jean-Benoît Garmentier VS	 Claudio Jauchet 169 Hans Athler VS	 Ivo Bischofberger 169 Martin Schmid VS	 Hans Athler 169 Stephan Engler VS	 Bridgette Häberli-Koller 101 Roger Baader BL	 Roland Eberle 2 Christoph Bucher ZH	 Géraldine Savary 5 Hans Fehr ZH	 Luc Recordon 114 Daniel Müller SG	 Raphaël Comte 89 Anne-Cécile Baudouin FR	 Didier Berberat 99 Florian Pflieger BE	 Anne Seydoux-Christe 112 Tom Brühler SG	 Claude Héche 36 Adrien Amstutz BE	 Dumbravuschs 163 Eric Voruz VD	 Cusseglers federals 118 Markus Ritter SG	 referir 110 Andrea Caroni AR	 1. vicepresidente dumbravuschs 113 Roland Rino Büchel SG	 2. vicepresidente dumbravuschs 183 Laurent Favre NE	 1. vicepresidente dumbravuschs 62 Ruedi Lustenberger LU	 2. vicepresidente dumbravuschs 180 Stéphane Rossini VS	 2. vicepresidente dumbravuschs 198 Mauro Poggia GE
---	--	--	---	---	--	---	--	---	--	--	--	--	---	--	---	---	---	--	--	---	---	--	--	--	--	---	---	--	--

Tge che noss parlamentararis fan a Berna

Mintga commember dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns ha in'entira retscha d'instruments pli u main effectivs per far valair sia opiniun e quella da sias electuras e ses electurs. El po proponer midadas da lescha, far dumondas criticas al Cussegl federal u dar incumbensas ad el.

Frekuensi e durada da las sessiuns

Il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns sa radunan per regla la primavaira, la stad, l'atun e l'enviern per ina sessiun ordinaria da trais emnas. Las sedutas da las cumissiuns han lieu tranter las sessiuns.

Far politica en uffizi accessoric

Ils 246 commembers dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns deditgeschan 60–70% dal temp da lavur a lur mandat parlamentar. Els han per regla er anc in'activitad professiunala. En quest uschenumnà sistem da milissa vegnan las incumbensas ed ils mandats publics pia exercitads en uffizi accessoric. La dubla chargia da lavur dals parlamentararis evochescha perquai regularmain la dumonda d'in parlament professiunal.

Da l'autra vart permetta quest sistem a las parlamentarias ed als parlamentararis dad esser pli datiers dal pievel e d'integrar lur enconuschientschas professiunalas en las differentas discussiuns.

Las sessiuns dal 2013

Sessiun da primavaira: 4 – 22 da mars
Sessiun extraordinaria CN: 15 – 17 d'avrigl
Sessiun da stad: 3 – 21 da zercladur
Sessiun d'atun: 9 – 27 da settember
Sessiun d'enviern: 25 da november – 13 da december
(Ils 4 da december ha lieu l'elecziun dal president e dal vicepresident dal Cussegl federal)

Lur incumbensas principalas

Els fan leschas: il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns furman ensemen la pussanza legislativa en Svizra. Las duas chombras delibereschan tut las midadas constituziunalas avant ch'ellas vegnan suttamessas a la votaziun dal pievel. Ultra da quai elavuran, modifitgeschan u aboleschan ellas leschas federalas, decidan conclus federals ed approveschan contracts internaziunals.

(Vesair er «La via ad ina nova lescha», paginas 38/39)

Els elegian: l'Assamblea federala sa raduna per eleger ils commembers dal Cussegl federal, la chanceliera federala resp. il chancelier federal sco er las derschadras ed ils derschaders dals tribunals federals. En la sessiun d'enviern elegia ella mintgamai tranter ils set commembers da la regenza il president u la presidenta da la Confederaziun sco er il vicepresident u la vicepresidenta.

En cas d'ina smanatscha militara dal pajais elegia l'Assamblea federala ultra da quai il general sco schefcumandant da l'armada.

Els controllan: las Chombras federalas exerciteschan la surveglianza suprema da l'administraziun federala; ellas decidan tranter auter davart il preventiv da la Confederaziun – pia davart l'autezza da las entradas ed expensas da conceder. Ultra da quai examinechan ed approveschan ellas il quint dal stadi.

Betg sulettamain ils parlamentaris, mabain er las cumissiuns e fracziuns pon inoltrar iniziativa parlamentaras ed intervenziuns. Quellas pon vegnir sottoscrittas d'in u da plirs commembers dals cussegls.

Ils instruments che stattan a disposiziun

La proposta permetta als parlamentaris da proponer midadas davart ina fatschenta en consultaziun.

L'iniziativa parlamentara pussibilitescha als parlamentaris da proponer in project davart ina lescha u ils princips d'ina tala lescha. Tut las lavurs legislativas vegnan fatgas en ina cumissiun. L'iniziativa parlamentara è suttamessa ad in'examinaziun preliminar.

La moziun incumbensescha il Cussegl federal da preschentar in project davart ina lescha, in conclus federal u in'ordinaziun, u da prender ina mesira. Ella sto vegnir approvada dad omadus cussegls.

Il postulat incumbensescha il Cussegl federal d'examinar e da rapportar, schebain igl è necessari da preschentar in project davart ina lescha u in conclus, u da prender ina mesira.

El po er pretender dal Cussegl federal da preschentar in rapport davart in'otra fatschenta. Per inoltrar in postulat tanscha l'approvaziun d'in dals dus cussegls.

L'interpellaziun permetta als parlamentaris da s'infurmar davart eveniments ed affars impurtants da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. Els pon pretender ina discussiun davart la resposta dal Cussegl federal.

La dumonda pussibilitescha als parlamentaris da s'infurmar davart eveniments ed affars impurtants da la politica interna ed exteriura da la Confederaziun. Il Cussegl federal respunda a la dumonda en scrit; ella na vegn betg tractada en ils cussegls.

L'ura da dumondas permetta als commembers dal Cussegl naziunal da discutir ils problems actuals. Durant l'ura da dumondas respunda il Cussegl federal a bucca a las dumondas dals parlamentaris. Mintgamai la segunda e terza emna da sessiun cumenza cun in'ura da dumondas che dura maximalmain 90 minutas.

48avla perioda da legislatura: en media 1562 intervenziuns per sessiun

En la 48avla perioda da legislatura che ha durà dal 2007 al 2011 han ils commembers dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns inoltrà totalmain 7812 intervenziuns parlamentaras:

- 481 iniziativa parlamentaras
- 1952 moziuns
- 683 postulats
- 1882 interpellaziuns
- 575 dumondas e
- 2239 dumondas en scrit en il rom da las uras da dumondas dal Cussegl naziunal

49avla perioda da legislatura: 1857 intervenziuns en l'emprima sessiun

En l'actuala 49avla perioda da legislatura (dapi il december 2011) è vegnidas inoltradas 1857 intervenziuns parlamentaras:

- 123 iniziativa parlamentaras
- 405 moziuns
- 208 postulats
- 529 interpellaziuns
- 122 dumondas e
- 470 dumondas en scrit en il rom da las uras da dumondas dal Cussegl naziunal

Ils piuniers dal parlament

Las cumissiuns han l'incumbensa da predeliberar las fatschentas e da suttametter lur propostas al cussegl, al qual ellas appartegnan. Ellas collavuran a medem temp er stretgamain cun il Cussegl federal. Tenor la Lescha davart il parlament duain las cumissiuns plinavant perseguitar ils svilups socials e politics en lur champs d'actividad e far propostas co schliar novas sfidas e problems.

Cumposiziun e repartiziun

Mintga cussegl dispona da dudesch cumissiuns permanentas: duas cumissiuns da surveglianza e nov cumissiuns legislativas.

Lur cumposiziun dependa da la forza numerica da las fracziuns. Las appartegnentschas linguisticas e regionalas vegnan resguardadas tant sco pussaivel. Las cumissiuns dal Cussegl naziunal cumpiglian 25 commembers, quellas dal Cussegl dals chantuns 13. En media fan ils commembers dal Cussegl naziunal damai part d'ina u da duas cumissiuns, quels dal Cussegl dals chantuns èn represchentads en trais fin quatter cumissiuns.

Ils commembers da las cumissiuns vegnan elegids per in mandad da quatter onns e pon vegnir reelegids. La durada d'uffizi da la presidenta e dal president da la cumissiun è limitada a dus onns.

Moda da lavurar ed impurtanza da las decisziuns

Cuntrari a las sesidas dal Cussegl naziunal e dal Cussegl dals chantuns n'èn las sedutas da las cumissiuns betg publicas. Las deliberaziuns confidenzialas duain pussibilitar als commembers da discutir a moda averta ed als simplifitgar da chattar soluziuns cuminaivlas. Las cumissiuns infurmeschan però suenter lur sesidas las medias.

Ils commembers che n'han betg reussì da far valair lur punct da vista en las cumissiuns pon preschentar propostas da minoritad en il cussegl.

En general acceptan ils cusseglas las propostas da lur cumissiuns. Ellas giogan damai ina rolla da piunier per las decisziuns.

Las cumissiuns sa radunan en media trais fin quatter dis per quartal. Qua vesain nus la Cumissiun per la politica da segirezza dal Cussegl naziunal en preschientscha da la cussegliera federala Sommaruga.

Las nov cumissiuns legislativas s'occupan mintgamai da la legislaziun en lur domena speziala.

Cumissiuns e delegaziuns da surveglianza

Las **Cumissiuns da finanzas** surveglian las finanzas da la Confederaziun. Ellas examineschan il preventiv ed il quint dal stadi sco er ils projects da finanziaziun. Ellas èn divididas en sutcumissiuns che controllan las finanzas dals set departaments. Trais cussegliers nazionals e trais cussegliers dals chantuns furman la Delegaziun da finanzas. Quella examinescha e surveglia cuntinuadamain tut las finanzas da la Confederaziun.

La **Delegaziun da surveglianza** da la NEAT ha la surveglianza parlamentara suprema da la Nova lingia da viafier tras las Alps (NEAT).

Las **Cumissiuns da gestiun** han la surveglianza parlamentara suprema. Ellas adempleschan lur incumbensa per exempel cun inspeziuns e visitaziuns da partiziuns administrativas. Las Cumissiuns da gestiun èn divididas en sutcumissiuns. Mintga cumissiun elegia ultra da quai trais commembers da ses mez per constituir la **Delegaziun da las Cumissiuns da gestiun**. Quella è responsabla per la controlla da las activitads en il sector da la protecziun dal stadi e dals servetschs d'infurmaziun.

Las cumissiuns legislativas

Cumissiuns per la politica exteriura: relaziuns internaziunalas, neutralitad, agid umanitar, dretgs umans, politica d'economia da l'exteriur, integraziun europeica, banca mundiala, FMI.

Cumissiuns per scienza, educaziun e cultura: scienza, educaziun, tecnologia genetica, linguas, cultura, sport, famiglia, giuventetgna, dumondas da las dunnas.

Cumissiuns per segirezza sociala e sanadad: assicuranzas socialas, sanadad publica, drogas, victualias, prevenziun da malsognas e d'accidents, medischina da lavur.

Cumissiuns per ambient, planisaziun dal territori ed energia: protecziun da l'ambient, protecziun da monuments, planisaziun dal territori, economia d'aua, energia, selvicultura, chatscha e pestga.

Cumissiuns per la politica da segirezza: defensiun militar, protecziun civila, defensiun economica da la patria, politica da pasch e da segirezza, servetsch civil, export da material da guerra.

Cumissiuns per traffic e telecomunicaziun: transports e traffic, posta e telecomunicaziun, medias.

Cumissiuns per economia e taxas: economia naziunala, lavur, partenadi social, pretschs, consum, assicuranzas privatas, garanzia cunter la ristga d'export, taxas, agricultura.

Cumissiuns d'instituziuns politicas: autoritads federalas, relaziuns tranter la Confederaziun ed ils chantuns, dretgs politics, dretgs da burgais, politica d'asil e dals esters, relaziuns tranter las baselgias ed il stadi.

Cumissiuns per dumondas giuridicas: Cudesch civil svizzer, Dretg d'obligaziuns, proprietad intellectuala, concorrenza illoiala, protecziun da datas, dretg penal, dretg penal militar, immunitad, amnestia.

Autras cumissiuns

La **Cumissiun da grazia** è competenta per las dumondas da grazia davart decisiuns dal Tribunal penal federal u d'ina autoritad administrativa federala, ma er per decisiuns dal Tribunal federal concernent il dretg penal militar.

La **Cumissiun da dretgira** prepara l'elecziun e la relaschada d'uffizi da commembers dals tribunals federals.

Dumondas per l'aboliziun da l'immunitad da commembers da l'Assamblea federala vegnan tractadas en il Cussegl naziunala da la **Cumissiun d'immunitad** ed en il Cussegl dals chantuns da la Cumissiun per dumondas giuridicas.

La **Cumissiun da redacziun** verifitgescha ils texts dals decretos en las trais linguas uffizialas e determinescha lur versiun definitiva.

Las **Cumissiuns per la planisaziun** da la legislatura èn cumissiuns spezialas che predelibeschon per lur cussegl il sboz dal Cussegl federal davart la planisaziun da la legislatura.

Delegaziuns

Las delegaziuns vegnan surtut instituidas per tgirar las relaziuns cun auters stadis u per preschentar l'Assamblea federala en radunanzas parlamentaras internaziunalas, sco quellas dal Cussegl d'Europa, da la Francofonia, da l'OSCE e da la Nato.

Infurmaziuns actualas e detagliadas davart las cumissiuns e las delegaziuns chattan ins sin la pagina www.parlament.ch sut > **Organs e commembers**

Parlamentaris cun ideas sumegliantas

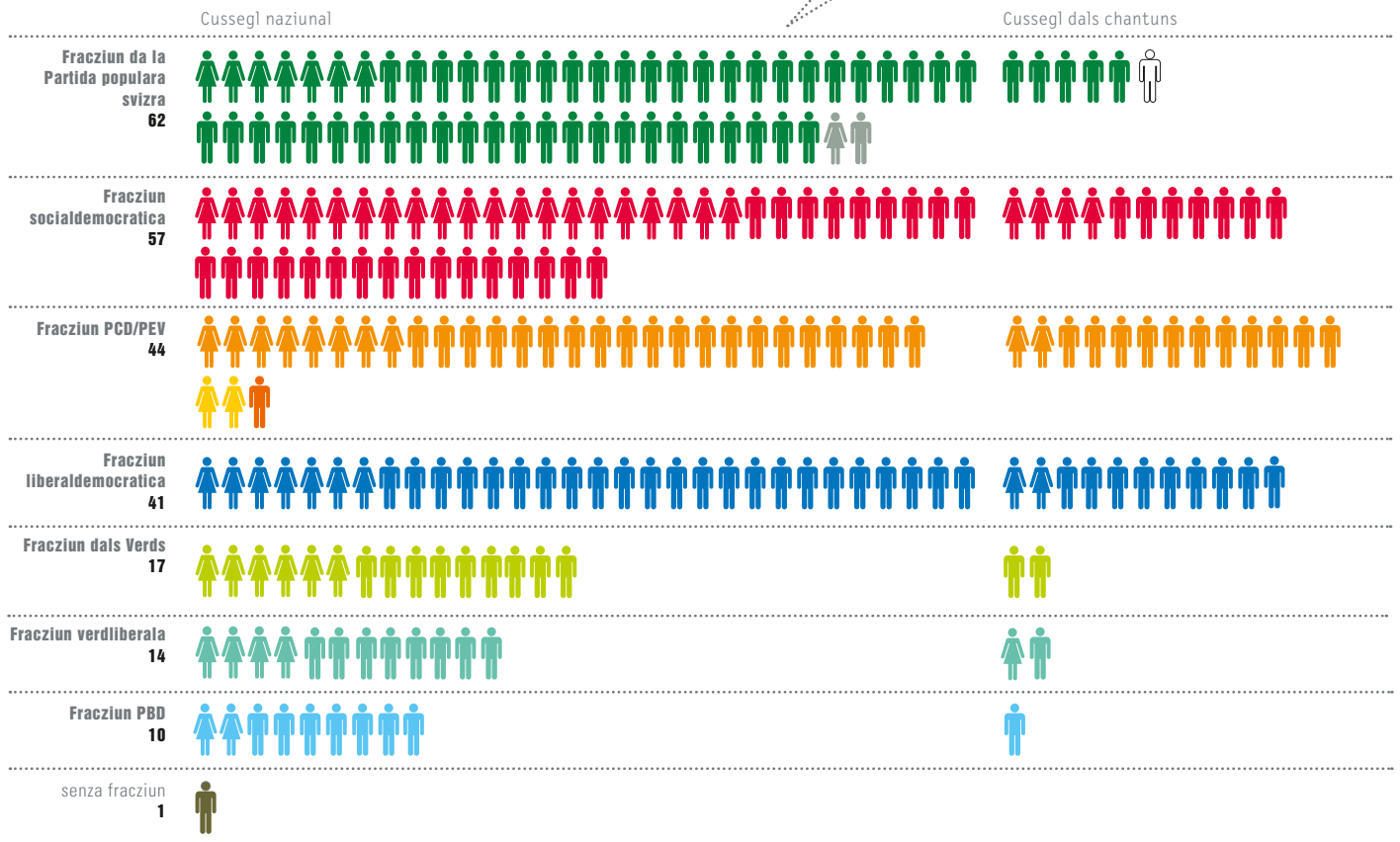
Las fracziuns èn colliaziuns da deputads da la medema partida u da partidas politicamain sumegliantas. Ellas giogan ina rolla centrala en il process da la furmaziun da l'opiniun. Las fracziuns predelibereschon fatschentas impurtantas suttamessas als cussegls ed emprovan da s'accordar ad ina posiziun cuminaivla. Quella na defendan ellas betg mo entaifer il cussegl, mabain er visavi las medias e la publicitad. Per furmar ina fracziun dovri almain tschintg commembers d'in cussegl. En il Cussegl naziunal è l'appartegnientscha ad ina fracziun ina premissa per far part d'ina cumissiun.

Perquai sa stentan las partidas pitschnas cun main che tschintg commembers da far part ad ina fracziun existentia. Da l'autra vart han las fracziuns existentas er gugent las partidas pitschnas: pli gronda ch'è numnadamain ina fracziun e dapli sedias ch'ella po occupar en las cumissions e dapli influenza ch'ella po prender sin las decisions.

Politicamain n'è l'**Assamblea federala** betg dividida en partidas, mabain en fracziuns. Cun in'excepsiun fan per il mument tut ils parlamentaris part d'ina fracziun.

La paja per la lavur

Las fracziuns vegnan indemnisadas ad onn cun ina contribuziun fixa da 144 500 francs; mintga commember survegn ultra da quai 26 800 francs. Ils parlamentaris che na fan part da nagina fracziun n'obtegnan nagina indemnisaziun. Els n'han er betg il dretg ad ina sedia en ina cumissiun parlamentara e na pon, en la gronda part dals cas, er betg prender il pled en las debattas.

L'administraziun da l'Assamblea federala

Ils Servetschs dal parlament gidan l'Assamblea federala ad ademplir sias incumbensas. Els offran ina paletta da prestaziuns cumplexsiva e permettan uschia a las parlamentarias ed als parlamentararis da far lur lavur a moda seriosa e creativa. Els planiseschan ed organischeschan las sessiuns parlamentaras e las sesidas da las cumissiuns, surpiglian lavurs da secretariat, scrivan rapports e protocols, fan translaziuns, procuran per documents ed als archiveschan e cusseglian ils commembers dal parlament en dumondas da cuntegn e da procedura. Davos las culissas dal parlament lavuran 300 persunas en 212 plazzas a temp cumplain e sut la direcziun da la secretaria generala u dal secretari general.

Secretariat general

Secretari general:
Christoph Lanz

Edifizi dal parlament, 3003 Berna
031 322 87 90

information@parl.admin.ch
www.parlament.ch

Il *Secretariat general* è responsabel per la planisaziun da las sessiuns e da las fatschentas sco er per dumondas d'organisaziun e da procedura.

Il *Secretariat central* è l'emprim post da servetsch dal parlament. El prepara tranter auter ils documents da lavur da l'Assamblea federala, administrescha las adressas ed elavura glistas.

Il *Servetsch d'infurmaziun* garantescha las relaziuns cun las medias – surtut cun quellas da la Chasa federala – e cun la publicitad. El cusseglia e sustegna ils deputads, ils organs parlamentaris e la direcziun dals Servetschs dal parlament en lur contacts cun la pressa.

Il *Servetsch da relaziuns publicas* prepara ils meds da communicaziun davart il parlament, organischescha las visitas e las occurrenzias en la Chasa federala ed è responsabel, ensemen cun la Chanzlia federala, per il «Forum politic da la Confederaziun» en il Käfigturm.

Il *Servetsch d'internet* administrescha la pagina web dal parlament e metta a disposiziun las infurmaziuns las pli actualas davart las singulas fatschentas ed ils commembers dals cussegls. Durant las sessiuns procura el per la transmissiun da las debattas.

Il *Servetsch giuridic* cusseglia ed infurmescha en tut las dumondas dal dretg parlamentar.

Servetschs scientifics

La lavur en las cumissiuns è ina part essenziala dal mandat parlamentar. Il dumber e la cumplexitad da las fatschentas s'augmentan cuntinuadamain; perquai vegn mintga fatschenta attribuida ad ina cumissiun. Ils secretariats da las cumissiuns furman il *Servetsch da las cumissiuns*. Quel planisescha las lavurs, porscha agid tematic, organisatoric ed administrativ e cusseglia las cumissiuns oravant tut en dumondas da procedura e da cumpetenza.

Etimologicamain vegn il pled «parlament» da «parlare», ma il proverb di: «verba volant, scripta manent» – «ils plects s'golan davent, quai ch'è scrit resta». Consequentamain dispona mintga parlament er d'in servetsch da protocollaziun. Il sistem da protocollar dal *Bulletin uffizial* è in dals pli moderns dal mund che permetta da transcriber e da publitgar las intervenziuns parlamentaras sin la pagina web www.parlament.ch quasi en temp real.

Il *Servetsch da documentaziun* furnescha a moda svelta mintga infurmaziun che las deputadas u ils deputads dovran per las decisiuns en lur cussegl u per in referat.

Relaziuns internaziunalas e linguas

Il *Servetsch da relaziuns internaziunalas* è il secretariat da las cumissiuns e delegaziuns per la politica exteriura. Ultra da quai prepara el ils viadis parlamentaris a l'exteriur e las visitas en Svizra da las delegaziuns parlamentaras estras ed è cumpetent per dumondas protocollaras.

Il *Servetsch linguistic* fa las lavurs da translaziun per il parlament ed ils Servetschs dal parlament.

Il *Servetsch d'interprets* garantescha la translaziun simultana dals votums parlamentaris en las trais linguas uffizialas tudestg, franzos e talian.

Resursas, segirezza e logistica

Il *Servetsch da persunal* realisescha la politica da persunal ed è responsabel per tut las dumondas en connex cun la scolaziun ed il svilup da l'organisaziun.

Il *Servetsch da finanzas e viadis* prepara ed administrescha il budget, la contabilitad ed il controlling. El regla las indemnisaziuns als parlamentararis ed organischescha er ils viadis da quels.

Il *Servetsch da segirezza e d'infrastructura* procura che las mesiras da segirezza vegnian respectadas ed è responsabel per tut las dumondas che pertutgan l'edifizi dal parlament, la gestiun da las localitads e l'infrastructura tecnica.

Il *Servetsch d'informatica e da tecnologias novas* garantescha il funcziunament ed il mantegniment da l'entira infrastructura d'informatica dals Servetschs dal parlament e dals secretariats da las fracziuns. Ultra da quai metta el a disposiziun als commembers dal parlament in equipament persunal d'informatica.

Il *Servetsch da gestiun/Servetsch dals salters* è cumpetent per l'infrastructura da las Chombras federalas, da las cumissiuns e fracziuns. Ils salters stattan da tut temp a disposiziun als cussegls durant lur sesidas ed accumpognan las presidentas ed ils presidents dals cussegls er ad occurrenzias publicas.

Il *Post da stab d'integraziun informatica e da gestiun da projects* ha l'incumbensa da realisar projects en ils secturs da l'infrastructura, da la segirezza, da l'informatica, da la gestiun da documents e dal sistem *e-parl* che permetta da publitgar en l'internet tut ils documents necessaris per las activitads dals cussegls.

La revisiun da la Lescha davart il CO₂

La creaziun d'ina lescha è ina chaussa complexa e savens er stentusa. Il process dovra almain dudesch mais, po dentant er durar passa dudesch onns en cas extremis. Tuttina è il dumber da novas leschas creschì considerablmain ils davos onns. En media va oz en vigur mintg'emna ina nova lescha u ina midada da la lescha.

La Lescha davart il CO₂ da l'onn 1999 prevesa che las emissiuns da CO₂ vegnian reducidas fin l'onn 2010 per 10% en congual cun l'onn 1990. Ed ella obligava il Cussegl federal da far ad ura propostas a l'Assamblea federala per il temp suenter il 2010. Il Cussegl federal ha ademplì questa obligaziun. Ils suandants pass èn stads necessaris per la revisiun da la Lescha davart il CO₂.

1

Tgi:
DATEC
Comité d'iniziativa

Cura:
Favrer 2008

Tgi che vul elavurar u modifitgar ina lescha sto far l'emprim pass. Quai pon esser singulas votantas u votants, gruppas d'interess, parlamentarar u partizions da l'administraziun, chantuns u il Cussegl federal.

En quest cas èsi il Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun DATEC che ha survegnì en favrer 2008 l'incumbensa dal Cussegl federal d'elavurar ina proposta per la revisiun da la Lescha davart il CO₂ fin la mitad dal 2008. Entaifer il DATEC è responsabel per questa fatschenta l'Uffizi federal d'ambient UFAM.

Parallelamain ha in comité inoltrà tar la Chanzlia federala l'iniziativa «per in clima saun» cun 115 689 sutscrizziuns valaivlas.

2

Tgi:
Cussegl federal

Cura:
05-12-2008

Il Cussegl federal incumbensescha il DATEC da realisar ina procedura da consultaziun davart il sboz per la revisiun da la Lescha davart il CO₂. Quest sboz propona duas variantas: L'emprima sa concentrescha sin mesiras per reducir las emissiuns a l'intern dal pajais, la segunda sa focussecha sin la compensaziun da las emissiuns internas cun cumprar certificats da l'exteriur.

En la procedura da consultaziun pon ils chantuns, las partidas, las associaziuns da l'economia ed organisaziuns interessadas s'exprimer e far propostas concernent il sboz.

Il medem mument refusa il Cussegl federal l'iniziativa dal pievel «per in clima saun», siond

che quella vul sa limitar sin mesiras internas per reducir las emissiuns e pudess resular sco memia rigida en il context da la politica climatica internaziunala.

Perquai decida il Cussegl federal da suttamentar a l'Assamblea federala la Lescha davart il CO₂ revedida sco ina cuntraproposta a l'iniziativa dal pievel.

3

Tgi:
UFAM

Cura:
30-4-2009 –
17-8-2009

En in rapport resumescha l'UFAM las var 200 posiziuns inoltradas en la procedura da consultaziun. Questas favuriseschan per gronda part l'emprima varianta da reducir las emissiuns oravant tut cun mesiras internas. La segunda varianta na chatta percenter betg bler sustegn.

L'UFAM elavurescha in sboz per la Missiva davart la politica climatica da la Svizra suenter l'onn 2012. En questa missiva vegn per l'ina preschentada l'iniziativa dal pievel «per in clima saun» cun la recumandaziun da refusar ella. Per l'autra vegn explitgà il sboz per la midada da la Lescha davart il CO₂ ch'è vegnì concepi sco cuntraproposta indirecta.

4

Tgi:
Cussegl federal

Cura:
26-8-2009

Il Cussegl federal approvescha la Missiva davart la politica climatica da la Svizra suenter l'onn 2012 ensem cun il sboz per la revisiun da la Lescha davart il CO₂ e cun il conclus federal che recumonda da refusar l'iniziativa dal pievel. Ils presidents dal Cussegl nazional e dal Cussegl dals chantuns decidan che la fatschenta duai vegnir tractada l'emprim en il Cussegl nazional.

5

Tgi:
CAPTE-CN
Cussegl nazional

Cura:
19-10-2009 –
01-06-2010

La Cumissiun per ambient, planisaziun dal territori ed energia dal Cussegl nazional (CAPTE-CN) predeliberescha las midadas da la Lescha davart il CO₂ ed er l'iniziativa dal pievel. Ella taidla er l'avis dal comité d'iniziativa e d'autras instanzas interessadas.

Il Cussegl nazional deliberescha la midada da la lescha en las sessiuns da primavaira e da stad da l'onn 2010 e decida da discutir davart l'iniziativa dal pievel pir suenter.

Auter ch'il Cussegl federal vulesse il Cussegl nazional reducir las emissiuns sulettamain cun mesiras a l'intern dal pajais e statuescha sco finamira ina reduziun per 20%. El integrescha medemamain en il sboz per la lescha ina opziun che permettess al Cussegl federal d'auzar la finamira per la reduziun da las emissiuns fin a 40%.

Il 1. da zercladur 2010 accepta il Cussegl nazional il sboz per la revisiun da la Lescha davart il CO₂ sco cuntraproposta indirecta a l'iniziativa dal pievel «per in clima saun» ed el decida er d'auzar la finamira per la reduziun fin a 40%, sche necessari.

6

Tgi:
CAPTE-CC
Cussegl dals chantuns

Cura:
06-09-2010 –
08-03-2011

La Cumission per ambient, planisaziun dal territori ed energia dal Cussegl dals chantuns (CAPTE-CC) suonda per gronda part il sboz dal Cussegl federal. Cunter la decisiun dal Cussegl naziunal sustegna ella che 20% emissiuns vegnian reducidas cun cumprar parzialmain certificats da l'exteriur.

Il Cussegl dals chantuns accepta da deliberar la revisiun totala da la lescha e discutescha en detagl mintga artitgel dal sboz da la lescha. Per gronda part suonda el las propostas da sia cumission predeliberanta ed approvescha il sboz per la midada da la lescha ils 8 da mars 2011. Cunquai che questa versiun na correspunda betg en tut ils puncts a quella dal Cussegl naziunal vegn intradada la procedura per eliminar las differenzas tranter ils dus cussegls.

7

Tgi:
Cussegl naziunal
Cussegl dals chantuns

Cura:
13-09-2011 –
23-12-2011

Per eliminar las differenzas vegn il project preschentà anc ina giada al Cussegl naziunal che discutescha ussa en detagl mo anc ils puncts disputaivels. Suentar tracta il Cussegl dals chantuns sco segund cussegl las differenzas restantas, avant ch'il project turna per l'ultima giada en il Cussegl naziunal.

Suentar la terza deliberaziun en detagl accepta quel la fin finala las midadas proponidas dal Cussegl dals chantuns. En la votaziun finala dals 23 da december 2011 acceptan tuts dus cussegls il sboz per la revisiun totala da la Lescha davart il CO₂.

Cun la publicaziun da quest sboz en il Fegl federal uffizial cumenza la perioda da referendum che dura 100 dis fin ils 13 d'avrigl 2012.

8

Tgi:
Cussegl naziunal
Cussegl dals chantuns

Cura:
16-03-2012

Pervi dal retard chaschunà tras la procedura per eliminar las differenzas decidan il Cussegl naziunal ed il Cussegl dals chantuns da spustar anc per in onn il termin, fin al qual sto vegnir deliberada l'iniziativa dal pievel «per in clima saun».

Il sboz dal conclus federal davart l'iniziativa dal pievel acceptan finalmain tuts dus cussegls. En quel conclus attestescha l'Assamblea federala che l'iniziativa è valaivla ed ella recumonda a las votantas ed als votants sco er als chantuns da refusar l'iniziativa.

9

Tgi:
Comité d'iniziativa

Cura:
28-03-2012

Il comité retira sia iniziativa «per in clima saun» cun resalva, per activar puspè ella, sch'i vess dà dar in referendum cunter la revisiun totala planisada.

10

Tgi:
Cussegl federal

Cura:
30-11-2012

Il termin da referendum per la Lescha davart il CO₂ revedida è passà senza ch'igl avess dà in referendum. La retratga cundiziunada da l'iniziativa «per in clima saun» daventa damai valaivla. Il Cussegl federal metta en vigur la Lescha revedida per il 1-1-2013.

El è vegnì construi l'onn 1954 e serrà la fin dal 2012: l'implant bernais per arder rument al Warmbächliweg.

La nova centrala d'energia Forsthaus arda baingea la medema quantidad da rument per onn – 110 000 tonnas – producescha dentant 57 000 tonnas pli pauc CO₂.

L'EXECUTIVA: IL CUSSEGL FEDERAL ED ILS DEPARTAMENTS

La regenza svizra

Cun buna luna sa raduna il Cussegl federal davant sia stanza da sedutas en la sala principala da la Chasa federala vest per la fotografia uffiziala.

Tut en tut vai bain a la Svizra en congual cun ses vischins europeics al cumenzament dal 2013, ma er ella sto far frunt dapli ch'en auters onns a

numerusas sfidas internas ed externas.

Independentamain da lur origins divers, da lur opiniuns e valurs politicas paran ils set commembers dal Cussegl federal e la chanceliera federala d'avair bler curaschi per chattar bunas soluziuns e per schliar ils divers problems: Per ellas e per els è quai ina incumbensa che po vegnir ademplita

mo cuminaivlamain; mintga cussegliera federala e mintga cusseglier federal vul be il meglier per la Svizra.

Dunna u um, da lingua franzosa u tudestga, da la dretga u da la sanestra: Cun la summa da lur 435 onns d'experiencia s'engaschan ellas ed els per garantir in bun avegnir a noss pajais.

Il Cussegl federal

La regenza da la Svizra sa cumpona dals set commembers dal Cussegl federal che vegnan elegids da l'Assamblea federala per in temp d'uffizi da quatter onns. Il president da la Confederaziun è elegì mo per in onn e vala durant quest temp sco «primus inter pares», quai vul dir sco emprim tranter persunas da la medema posiziun. El maina las sedutas dal Cussegl federal e surpiglia funcziuns spezialas da represchentaziun. La chanceliera federala è per uschè dir la schefsecretaria dal collegi guvernativ.

Ueli Maurer
President da la Confederaziun
Schef dal Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport
Commember da la **PPS**
Cusseglial federal dapi il 2009

Didier Burkhalter
Vicepresident dal Cussegl federal
Schef dal Departament federal d'affars exteriori
Commember da la **PLD**
Cusseglial federal dapi il 2009

Doris Leuthard
Scheffa dal Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun
Commembra da la **PCD**
Cussegliala federala dapi il 2006

Eveline Widmer-Schlumpf
Scheffa dal Departament federal da finanzas
Commembra da la **PBD**
Cussegliala federala dapi il 2008

Simonetta Sommaruga
Scheffa dal Departament federal da giustia e polizia
Commembra da la **PSS**
Cussegliala federala dapi il 2010

Johann N. Schneider-Ammann
Schef dal Departament federal d'economia, furmazion e retschertga
Commember da la **PLD**
Cusseglial federal dapi il 2010

Alain Berset
Schef dal Departament federal da l'intern
Commember da la **PSS**
Cusseglial federal dapi il 2012

Corina Casanova
Chanceliera federala dapi il 2008

Las partidas guvernativas dapi il 1848

PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD		
PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD		
PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PSS	PSS	PSS	PSS		
PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PLD	PSS	PLD	PPS	PSS	PSS	PSS	PSS		
PLD	PLD	PLD	PLD	PPS	PPS	PPS	PCD	PPS	PPS	PBD	PSS	PPS		
PLD	PLD	PLS	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PPS	PBD	PBD		
PLD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD	PCD		
1848	1891	1917	1919	1929	1943	1953	1954	1959				2004	2008	2009

La grafica mussa la represchentanza da las partidas en il Cussegl federal dapi l'onni 1848: da la supremazia dals liberals che ha durà bundant 40 onns, fin a la cumposiziun odierna da la regenza.

Las incumbensas dal Cussegl federal:

Sco autoritad suprema dal pajais è il Cussegl federal en emprima lingia responsabel per las activitads guvernativas: el ha permanentamain da

- valitar la situaziun dal svilup tranter il stadi e la societad e tranter ils eveniments a l'intern dal pajais ed a l'exteriur;
- circumscriber las finamiras fundamentalas da las activitads dal stadi e definir ils meds ch'i dovra per realisar quellas;
- planisar e coordinar la politica da la regenza e garantir che quella vegnia exequida;
- represchentar la Confederaziun en Svizra ed a l'exteriur.

Ultra da quai ha il Cussegl federal da survegliar regularmain e sistematicamain l'entira administraziun federala e da garantir l'activitad efficazia, legala ed opportuna da quella. Il Cussegl federal sa participescha er a la legislaziun, el

- maina la procedura preliminar da la legislaziun;
- suttametia leschas federalas e decisiuns federalas a l'Assamblea federala;
- relascha ordinaziuns, uschenavant che la Constituziun federala u las leschas federalas l'autoriseschan.

Il Cussegl federal elavura er il preventiv ed il quint dal stadi. El sa raduna per regla mintg'emna per ina seduta ordinaria; là vegnan decididas onn per onn 2000 fin 2500 fatschentas. Ultra da las autras sedutas extraordinarias fixadas a curt termin e tenor basegn, datti anc mintg'onn pliras sedutas da clausura deditgadas a temas pli vasts e complexs. Las sedutas dal Cussegl federal maina il president da la Confederaziun, durant sia assenza il vicepresident; questas sedutas duran tranter ina e sis uras.

Ils departaments e la Chanzlia federala preparan las fatschentas, ma il Cussegl federal decida sco collegi. Mintga commember dal Cussegl federal ha ina vusch; la chanceliera federala ha il dretg da far propostas e da discurrer, ma nagin dretg da vuschar.

Collegialitad

«Il Cussegl federal decida sco collegi», quai prescriuva la Constituziun federala. Tut ils commembers dal Cussegl federal han ils medems dretgs. Il president da la Confederaziun maina las sesidas, n'ha dentant betg dapli dretgs ch'ils auters commembers. Las decisiuns vegnan tratgas ensemen. Per regla evitescha il Cussegl federal veritablas votaziuns: Las maioritads resultan savens da la discussiun. Tut ils commembers dal Cussegl federal ston represchentar la decisiun dal collegi vers anora – er sche quellas na correspundan betg a lur opiniun persunala u a la posiziun da lur partida.

Consens

La cultra da consens svizra sa basa sin la persvasiun che decisiuns pon esser duravlas be, sch'ellas vegnan purtadas tant da la maioritad sco er da las minoritads. Decisiuns impurtantas duain represchentar in consens. Perquai èn er integradas en la regenza las diversas partidas e las differentas regiuns linguisticas. Ils commembers dal Cussegl federal derivan da tschintg partidas differentas e da divers chantuns da la Svizra tudestga e franzosa. Dal 1984 è entrada l'emprima dunna en il Cussegl federal, oz sa cumpona el da trais dunnas e quatter umens.

Ina regenza da pliras partidas

La Svizra n'aveva betg adina ina regenza da pliras partidas. Suenter la fundaziun dal stadi federal dal 1848 han ils liberals regnà per 43 onns sulets. Dal 1891 è entrà l'emprim commember dals catolics-conservativs (la PCD dad oz) en la regenza. In segund è suandà dal 1919. Dal 1929 ha l'Assamblea federala elegi in commember da la Partida da purs, mastergnants e burgais (la PPS dad oz) en il Cussegl federal. Durant la Segunda guerra mundiala èn vegnids integrads dal 1943 en la regenza er ils socialdemocrats (la PSS dad oz). Dal 1959 èn questas quatter partidas sa convegnidas da furmar ina regenza cun dus liberals, dus cristian-democrats, dus socialdemocrats ed in represchendant da la PPS (la «furmla magica» 2:2:2:1). Questa repartiziun ha durà per 44 onns fin che la PPS ha gudagnà dal 2003 in sez dapli a cust da la PCD. L'onn 2008 han ses dus cussegliers federals Eveline Widmer-Schlumpf e Samuel Schmid dentant midà en la nova Partida burgais-democratica PBD. Dapi la demissiuon da Samuel Schmid è la PPS represchentada dapi il 2009 puspè cun in cusseglier federal, Ueli Maurer.

Nua che lavuran ils var 38 000 emploiads federals

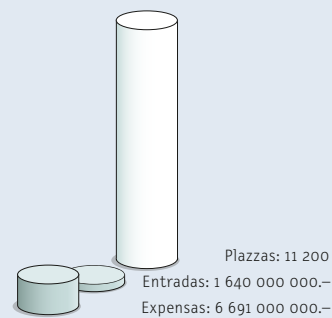
Schef dal departament:
Didier Burkhalter

Schef dal departament:
Alain Berset

Scheffa dal departament:
Simonetta Sommaruga

Schef dal departament:
Ueli Maurer

Departament federal d'affars exterius DFAE

Secretariat general SG-DFAE

Secretariat da stadi

Direcziun politica DP

Represchentanzas da la Svizra a l'exteriur

Direcziun dals affars europeics DAE

Direcziun da dretg internaziunal public DDIP

Direcziun consulara DC

Direcziun da svilup e da cooperaziun DSC

Direcziun da resursas DR

Departament federal da l'intern DFI

Secretariat general SG-DFI

Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um UFEG

Uffizi federal da cultura UFC

Biblioteca nazionala svizra BN

Archiv federal svizzer AFS

Uffizi federal per meteorologia e climatologia MeteoSvizra

Uffizi federal da sanadad publica UFSP

Uffizi federal veterinar UFV

Uffizi federal da statistica UST

Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS

Institut svizzer per products terapeutics Swissmedic

Museum nazional svizzer MNS

Fundaziun svizra per la cultura Pro Helvetia

Departament federal da giustia e polizia DFGP

Secretariat general SG-DFGP

Uffizi federal da giustia UFG

Uffizi federal da polizia fedpol

Uffizi federal da migraziun UFM

Cumissiuun federala da bancas da giu CFBG

Institut svizzer da dretg cumparativ ISDC

Cumissiuun arbitrara federala per la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs parents CAF

Cumissiuun nazionala per la prevenziun cunter la tortura CNPT

Cumissiuun federala per dumondas da migraziun CFM

Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun ASR

Institut federal da proprietad intellectuala IPI

Institut federal da metrologia METAS

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Secretariat general SG-DDPS

Auditorat superiur

Defensiun

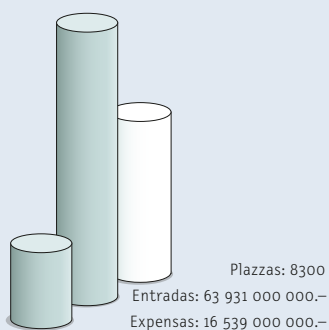
Protecziun da la populaziun

Sport

Armasuisse

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun

Las organisaziuns marcadadas cun color en per gronda part autonomas. Las indicaziuns davart las plazzas ed il budget n'en perquai betg resguardadas en las cifras correspundentas dal departament.

Scheffa dal departament:
Eveline Widmer-Schlumpf

Schef dal departament:
Johann N. Schneider-Ammann

Scheffa dal departament:
Doris Leuthard

Chanceliera federala:
Corina Casanova

Departament federal da finanzas DFF

Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga DEFR

Departament federal per ambient, traffic, energia e comunicaziun DATEC

Chanzlia federala ChF

Secretariat general SG-DFF

Secretariat general SG-DEFR

Secretariat general SG-DATEC

Incumbensà federal per la protecciun da datas e per la trasparenza

Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI

Secretariat da stadi per l'economia SECO

Uffizi federal da traffic UFT

Administraziun federala da finanzas AFF

Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun SEFRI

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

Uffizi federal da personal UPPER

Uffizi federal d'agricultura UFAG

Uffizi federal d'energia UFE

Administraziun federala da taglia AFT

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE

Uffizi federal da vias UVIAS

Administraziun federala da duana AFD

Uffizi federal d'abitaziuns UFAB

Uffizi federal da comunicaziun UFCOM

Uffizi federal d'informatica e da telecomunicaziun UFIT

Surveglianza dals pretschs

Uffizi federal d'ambient UFAM

Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL

Cumissiuin da concurrenza CUMCO

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Organ da direzziun informatica da la Confederaziun ODIC

Sectur da las Scolas politechnicas federalas SPF

Inspecturat federal per la segirezza nucleara IFSN

Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas FINMA

Institut federal da scola auta per la furmaziun professiunala IFFP

Controlla federala da finanzas CDF

Cumissiuin per tecnologia ed innovaziun CTI

Administraziun federala d'alcohol AFA

Cassa federala da pensiun PUBLICA

Plazzas: dumber da plazzas a temp cumplain per ils 31-12-2012, arrundà
Entradas/expensas: preventiv 2013, arrundà

La Chanzlia federala ChF

La chanceliera federala Corina Casanova, elegida dal parlament sco ils commembers dal Cussegl federal, è la directura da la Chanzlia federala. Ella participescha a las sesidas dal Cussegl federal e po far propostas. La chanceliera federala vegn sustegnida dals vicechanceliers André Simonazzi e Thomas Helbling sco er da var 250 collavuraturas e collavuratur.

Coordinaziun e controlla dals dretgs politics

Las burgaisas svizas ed ils burgais svizzers pon votar trais fin quatter giadas l'onn davart dumondas politics. Mintga quatter onns elegian ellas ed els in nov parlament. Che tut quai funcziunia senza incaps è l'incumbensa da la Chanzlia federala. Ella surveglia che las vischnancas ed ils chantuns realiseschian correctamain las votaziuns. Sche partidas politics, organisaziuns, gruppaziuns u persunas privatas han dumondas politics e lessan midar insatge en Svizra, pon ellas sa drizzar a la Chanzlia federala. Ella cussegla, tge instrument ch'è il pli adequat per realisar lur giavisch ubain tge ch'èn las reglas per inoltrar ina iniziativa u in referendum.

Vote électronique: in project cuminaivel

La maioritad da las burgaisas svizas e dals burgais svizzers pon votar ed eleger oz en duas manieras: per posta ubain purtond lur cedel da votar u d'eleger persunalmain a l'urna da lur vischnanca. En l'avengir duai esser pussaivel da votar er electronicamain. Per realisar il project «Vote électronique» collavura la Chanzlia federala intensivamain cun ils chantuns. «Gronda segirezza, pauc tempo», quai è il motto per quest project complex che vegn realisà a lunga vista. Suentar diversas emprovas da pilot en trais chantuns ch'han gè success, sa participeschan dapi l'onn 2010 la mitad dals chantuns al project per votaziuns electronicas. Oz pon votar en media mintgamai var 150 000 votantas e votants electronicamain.

Planisaziun per il Cussegl federal

Il Cussegl federal realisescha mintg'onn var 2000 fin 2500 fatschentas uffizialas. Quellas èn integradas en ina planisaziun. I dat ina planisaziun per mintga legislatura da quatter onns da la quala vegnan deducidas finamiras per mintg'onn. En il rapport da gestiun preschenta il Cussegl federal al parlament quant enavant che las finamiras han pudì vegnir cuntanschidas. Il process da planisaziun vegn coordinà da la Chanzlia federala en collavuraziun

cun ils departaments. Ma er la planisaziun a lunga vista vegn realisada da la Chanzlia federala. En il rapport «Perspectivas 2025» èn per exempel vegnidas skizzadas las sfidas futuras da la Svizra.

Dal sboz a la decisiun finala

Las sesidas dal Cussegl federal cumenzan normalmain mintga mesemna – durant las sessiuns parlamentaras mintga venderdi – punctualmain a las 9h en la stanza dal Cussegl federal en la Chasa federala vest. Per regla duran ellas trais fin sis uras. Fin ch'ina fatschenta riva en il Cussegl federal sto ella passar diversas staziuns che vegnan coordinadas da la Chanzlia federala. Sch'il sboz d'in departament è passà tras l'uschenumnada consultaziun dals uffizis, suttascriba la scheffa u il schef dal departament cumpetent la proposta definitiva. Las ed ils collegas dal cussegl han lura la pussaivladad da s'exprimer tar questa proposta en ina procedura da cunrapport. Pir cur che quest process è terminà e che la Chanzlia federala ha controllà formalmain e giuridicamain la fatschenta, daventa ella ina tractanda per la sesida dal Cussegl federal.

Communicaziun da las decisiuns da la regenza

Gist suenter las sesidas dal Cussegl federal infurmescha il **vicechancelier e pledader dal Cussegl federal André Simonazzi** la populaziun e las medias davart las decisiuns principalas dal Cussegl federal. En ina conferenza da medias declera el las decisiuns ensemen cun ina commembra u cun in commember dal Cussegl federal u cun in'otra persuna cumpetenta. Las conferenzas da medias pon per regla vegnir guardadas live sin la pagina www.tv.admin.ch.

Il **vicechancelier Thomas Helbling** procura che tut ils set departaments vegnian infurmads en scrit ed en detagl davart las decisiuns da la regenza. En il *Fegl uffizial federal* vegnan publitgadas las decisiuns dal Cussegl federal en tut las trais linguas uffizialas. Las leschas ed ordinaziuns novas u midadas vegnan publitgadas mintga emna en la *Collecziun uffiziala da las leschas federalas*. Actualisada cuntinuadamain vegn er la *Collecziun sistematica dal dretg federal*. Ella cuntegna cumplainamain il dretg vertent ed è in instrument absolutamain necessari per tut las giuristas e tut ils giurists, dentant er per persunas privatas.

Chanceliera federala:

Corina Casanova

Vicechanceliers: Thomas Helbling, André Simonazzi

Chasa federala vest, 3003 Berna

031 322 37 91

Responsabla per l'infurmaziun: Ursula Eggenberger

www.bk.admin.ch

Texts en tudestg, franzos, talian e rumantsch

En in pajais pluriling sco la Svizra ston tut il dretg federal ed ils texts centrals dal parlament, da la regenza e da l'administraziun star a disposiziun en las linguas uffizialas. Ils *Servetsch linguistics centrals* da la Chanzlia federala garanteschon che las leschas, las ordinaziuns ed ils contracts internaziunals sajan formulads en maniera correcta e chapaivla en tudestg, franzos e talian. Blers texts da la Confederaziun vegnan er traslatads en rumantsch ed englais.

Ils servetschs linguistics da la Chanzlia federala n'han dentant betg mo ina rolla naziunala, mabain er ina internaziunala: Ils onns 2013/2014 presideschan els per la segunda giada la Conferenza dals servetschs da translaziun dals stadis europeics. 36 servetschs da translaziun, d'interpretaziun e da terminologia da 17 pajais differents fan part da questa conferenza. Ella promova il stgomi d'infurmaziun e la collavuraziun tranter ils servetschs commembers.

Publicaziuns per las votaziuns ed elecziuns federalas

Trais fin quatter emnas avant mintga votaziun survegnan las passa tschintg milliuns persunas cun dretg da votar ils documents uffizials davart la votaziun scrits en furma bain chapaivla. Ina gruppa da lavur sut la batgetta dal pledader dal Cussegl federal prepara questas explicaziuns ensemen cun ils departaments cumpetents. Il Cussegl federal discutescha ed approvescha las explicaziuns. L'uschenumnà «carnet federal» vegn apprezzià fitg: var 70 per tschient da las votantas e dals votants dovran el per s'infurmar. Er per las elecziuns dal parlament ch'han lieu mintga quatter onns edescha la Chanzlia federala mintgamai in mussavia electoral ed ina pitschna introducziun en la civica. Ultra da quai gestescha la Chanzlia federala diversas paginas d'internet da la Confederaziun sco www.admin.ch, www.bundesrat.admin.ch, www.news.admin.ch ed il portal svizzer www.ch.ch.

Käfigturm: in forum per ideas politicas

Cun la finamira da svegliar uschè bain sco pussaivel l'interess da la populaziun per la politica, porschan la Chanzlia federala ed ils Servetschs dal parlament ensemen in forum politic en il Käfigturm a Berna. Qua vegnan confruntads ils visitaders, las classas da scola, ils turists e passants en maniera frestga ed originala cun dumondas politicas. Exposiziuns tematicas vegnan accompagnadas da referats, discussiuns al podium e films. Ina vasta paletta da material infurmativ stat a disposiziun. Las partidas ed organisaziuns politicas pon duvrar il forum politic per far sesidas u pitschnas occurrenz. (www.kaefigturm.ch; www.facebook.com/KaefigturmForum)

Collavuraziun electronica ed archivaziun automatica

Tut las collavuraturas e tut ils collavuratur da la Chanzlia federala lavuran cun in sistem electronic per gestir la lavur. Quai facilitescha la collavuraziun electronica tranter diversas gruppas e garantescha l'archivaziun automatica da documents impurtants. Ultra da quai pussibilitescha il sistem da definir process per evader proceduras administrativas regularas.

Sut la direenziun da **Hans-Rudolf Wenger** procuran ils servetschs interns che las rodas da la Chanzlia federala na sa fermian mai. Els cumpiglian la gestiun dal personal, las finanzas e la contabilitad, la logistica, la gestiun electronica da la lavur, l'informatica, il servetsch dals salters, la gestiun d'occurrenz en la chasa dals von Wattenwyl ed en il bain champester a Lohn sco er l'autenticaziun da suttascripziuns d'autoritads estras.

Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza

Incumbensà:
Hanspeter Thürwww.derbeauftragte.ch

Mintga uman ha per princip il dretg da decider sez davart la publicaziun ed il diever da sias datas personalas. La Lescha davart la protecziun da datas statuescha quest dretg. Ella definescha las cundiziuns per il diever da nossas datas tras persunas privatas, autoritads statalas u firmas. L'Incumbensà federal per la protecziun da datas e per la trasparenza (KFPDT) surveglia che questa lescha vegnia observada e cusseglia tar dumondas concernent la protecziun da datas e tar problems en connex cun la Lescha da trasparenza per la quala el è medemamain responsabel. A basa dal princip che l'agir dal stadi sto en general esser transparent e public, pon las burgaisas ed ils burgais pretender invista en documents da l'administraziun federala cun ina simpla dumonda. Sche l'autorità pertutgada na vul betg dar access a las infurmaziuns dumandadas, pon ins consultar il IFPDT sco intermediatur.

Departament federal d'affars exterius DFAE

Cun sang froid!

Quai pudess capitar er en realitad: Sin in viadi en in pajais ester rivan ins en ina trapla, vegn assagli da personas armadas e mascaradas, vegn lià brutalmain e deportà en in lieu nunenconuschent. Co sa cumportan ins correctain en ina tala situaziun?

Per ils commembers da la Gruppa svizra d'experts per la promoziun civila da la pasch po questa dumonda decider davart vita e mort, sch'els vessan per exempel da rivar tranter duas gruppas en conflict en ina regiun da crisa.

Per talas ed autras situaziuns d'urgenza ston sa preparar las expertas ed els experts civils e polizials che s'engaschan per incumbensa dal DFAE en missiuns internaziunalas per promover la pasch ed ils dretgs umans. Quai ha lieu en il rom d'ina scolaziun da duas emnas che cumpiglia er in di entir cun exercizis pratics.

Co pon ins reagir en maniera quieta e ponderada, sch'ins è persul e na po spetgar nagin agid? Co pon ins ir enturn cun quest stress enorm? Co pon ins liberar sasez ed autras personas da sia gruppa or d'ina tala situaziun precara senza ristgar donns?

Claudia Rizzo ha ina gronda experientscha sco instructura d'expertas e d'experts. Cun in pau distanza observa ella ils exercizis realistics ed analisescha il cumportament da las personas che participeschan a la scolaziun. A la fin dal trenament discuta ella cun tut la gruppa davart las experientschas fatgas. Ed ella mussa tge ch'ins po far en in tal cas d'urgenza per neutralisar la situaziun e tge ch'è cuntraproductiv per meglierar las schanzas da superar tut uschè bain sco pussaivel.

Var 200 expertas ed experts s'engaschan mintg'onn per la promoziun da la pasch en passa 40 pajais – en organisaziuns internaziunalas ed er en programs bilaterals da la Svizra. Ellas ed els sustegnan il stabiliment da structurass statalas e l'observaziun avant elecziuns e promovon er stentas per il dialog e discussiuns davart la pasch. Quai contribuescha a stgaffir situaziuns stabilas en regiuns da crisa per meglierar la segirezza da la populaziun.

Claudia Rizzo lavura en la Secziun gruppa d'experts per la promoziun da la pasch en la Divisiun segirezza umana da la Direcziun politica ed è ina da las var 5400 personas employadas en il Departament federal d'affars exterius DFAE

Departament federal d'affars exterius DFAE

Il DFAE represchenta ils interess da la Svizra a l'exteriur e realisescha la strategia per la politica internaziunala dal Cussegl federal. Per ils onns 2012–2015 less il Cussegl federal surtut tgirar e sviluppar las relaziuns cun ils stadis vischins e cun l'Uniu europeica. Parallelamain vul la Svizra rinforzar ses engaschament per la stabilitad da l'Europa e globala cun intensivar e diversifitgar ses engaschament multilateral ed ils partenadis strategics cun ils novs pajais industrials.

Ina ulteriura prioritad è er da tgirar ils contacts e las relaziuns cun ils Svizzers a l'exteriur, la tschintgavla Svizra. Cun tecnologias modernas vules il DFAE meglierar vinavant ses servetschs per Svizzers che vivan u viagian a l'exteriur.

Secretariat general SG-DFAE

Secretari general:
Benno Bättig

Il Secretariat general è il post da stab dal DFAE. El sustegna e cussegla il schef dal departament en sia lavur quotidiana. El coordinescha las fatschentas per il parlament e per il Cussegl federal ed è responsabel per la comunicaziun ed infurmaziun dal DFAE. El ha er da survegliar e controllar la gestiun dals affars diplomatics e consulars dals biros che represchentan la Svizra a l'exteriur. Er la promoziun da schanzas egualas per dunnas ed umens en il DFAE è ina da sias incumbensas.

Al Secretariat general suttastat la *Preschientscha Svizra* ch'è responsabla per la comunicaziun internaziunala da la Svizra e che promova l'infurmaziun e la percepciun da la Svizra a l'exteriur – tranter auter cun ils pavillons svizzers a las exposiziuns mundialas (p.ex. a Milaun dal 2015) ubain als gieus olimpics. Ella envida delegaziuns estras en Svizra e publitgescha il portal d'internet www.swissworld.org.

Secretariat da stadi

Secretari da stadi:
Yves Rossier

Il Secretariat da stadi gioga ina rolla decisiva per il svilup e la planisaziun da la politica exteriura. Il secretari da stadi po represchentar il schef dal DFAE tant entaifer sco ordaifer il departament e sias activitads cumpiglian la tgira, la coordinaziun ed il svilup da las relaziuns bilaterals da la Svizra cun auters pajais, la collavuraziun cun organisaziuns internaziunalas sco la ONU, e la politica da segirezza e da pasch inclusiv la politica da discharmament. Per realisar questas incumbensas vegn el sustegnì da la Direcziun politica che vegn dirigida dal secretari da stadi.

Er il *Center per la gestiun da crisas* suttastat directamain al secretari da stadi. Quest center publitgescha infurmaziuns per viadis a l'ester cun analisas da la segirezza (www.eda.admin.ch/reisehinweise) ed infurmescha via twitter davart ils svilups ils pli

impurtants. Il center accumpogna er burgais svizzers a l'exteriur pertutgads da conflicts armads, agitaziuns politicas, attentats, catastrofas naturalas u rapinaments.

Er la Divisiun *Affars presidials e protocol* fa part dal Secretariat da stadi che coordinescha las ceremonias protocollaras e surveglia l'execuziun dal Reglament protocollar federal.

Direcziun politica DP

Directur:
Yves Rossier, secretari da stadi

Valitar las sfidas globalas, sviluppar strategias da la politica exteriura, eruir ils territoris da crisa e da tensiuns: en la Direcziun politica sa concentreschan tut las infurmaziuns che permettian da far valair ils interess da la Svizra a l'exteriur. Sut la direcziun dal secretari da stadi concepescha ella la politica exteriura ed è il post suprem per tut ils biros che represchentan la Svizra a l'exteriur.

Tschintg divisiuns geograficas èn responsablas per las relaziuns bilaterals cun ils stadis da lur regiun e per la coordinaziun cun l'administraziun federala. In'ulteriura divisiun realisescha la politica en la ONU ed en autras organisaziuns internaziunalas ed è responsabla per la politica da la Svizra sco sedia per organisaziuns internaziunalas.

La Divisiun *Segirezza umana* sa deditgescha a la promoziun civila da la pasch ed al rinforzament dals dretgs umans. En il center stat la segirezza da mintga singul uman e la protecziun da violenza politica, guerra e despotissem. La Divisiun *Politicas exteriuras sectorialas* ha l'incumbensa da survegliar che la Svizra haja posiziuns coerentas vers l'exteriur en ils champs finanzas, economia, ambient, traffic, energia, sanadad, furmaziun, scienza ed astronautica. La Divisiun *Politica da segirezza* sa deditgescha a la segirezza internaziunala, a la controlla da l'armament e dal discharmament.

Represchentanzas da la Svizra a l'exteriur

La Svizra è represchentada a l'exteriur en var 170 lieus cun ambasadas, consulats generals e biros da cooperaziun sco er cun misiuns en las organisaziuns internaziunalas. Questas instituziuns defendan ils interess diplomatics da la Svizra, porschan servetschs consulars ed èn activas en la cooperaziun internaziunala. Numerusas represchentanzas dattan er alloschi ad ulteriuras instituziuns sco Swiss Business Hubs, swissnex, Svizra Turissem u Pro Helvetia.

Schef dal departament:
Didier Burkhalter

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 31 53
Responsabel per l'infurmaziun: Jean-Marc Crevoisier
www.eda.admin.ch

Direcziun dals affars europeics DAE

Directur:
Henri Gétaz

La Direcziun per affars europeics DAE è il center da cumpetenza da la Confederaziun per tut las dumondas en connex cun l'integrasiun europeica. La DAE analysescha ils aspects politics ed economics da l'integrasiun europeica, coordinescha la politica svizra envers l'Europa ed infurmescha davart quella. Ella prepara decisziuns en quest connex e maina las negoziaziuns cun la UE ensemen cun ils posts spezialisads. Ultra da quai observa ed analisescha ella il svilup da la UE e dal dretg europeic e las consequenzas per la Svizra.

Direcziun da dretg internaziunal public DDIP

Directur:
Valentin Zellweger

La Direcziun per dretg internaziunal public (DDIP) defenda ils dretgs ed interess da la Svizra en connex cun il dretg internaziunal. Ella procura che la Svizra respectia sias obligaziuns e s'engascha per defender e sviluppar il dretg internaziunal. Ella participescha a la negoziaziun, stipulaziun e realisaziun da contracts internaziunals. En pli ha ella l'incumbensa da tractar facultads da potentats, da survegliar aspects giuridics en connex cun la neutralitad svizra, da tractar dumondas dal dretg internaziunal e da las Convenziuns da Geneva per proteger las victimas da guerra. Ultra da quai è la DDIP responsabla per las relaziuns cun il Principadi dal Liechtenstein.

Ad ella è sutmess l'Uffizi svizzer da navigaziun UFSN che surveglia la navigaziun sut bandiera svizra, cunquai ch'i sa tracta surtut da relaziuns dal dretg internaziunal.

Direcziun consulara DC

Directur:
Gerhard Brügger

La Direcziun consulara (DC) garantescha sco post da consultaziun central in service public optimal per las burgaisas svizras ed ils burgais svizzers a l'exteriur. Las represchentanzas svizras duain pudair prestar servetschs consulars en maniera fidaivla ed effizienta – per exempel grazia a staziuns mobilas per registrar datas per ils passaports biometrics.

L'assistenza telefonica dal DFAE (+41 (0)800 24-7-365) respunda 24 uras mintga di dumondas. Sche burgaisas svizras e burgais svizzers èn a l'exteriur en ina situaziun d'urgenza e dovran agid, surpiglia il *Center da servetsch per burgais* da la DC la coordinaziun tranter las represchentanzas a l'ester, las organisaziuns, las autoritads e las famiglias en Svizra.

Ultra da quai è la DC er responsabla per las relaziuns cun ils Svizzers a l'exteriur. Ella è il post cumpetent per dumondas en connex cun l'emigraziun e la vita a l'exteriur (www.swissemigration.ch).

Direcziun per svilup e da cooperaziun DSC

Directur:
Martin Dahinden

www.deza.admin.ch

La Direcziun per svilup e cooperaziun DSC realisescha la strategia internaziunala dal Cussegl federal en ils champs agid umanitar, cooperaziun da svilup, cooperaziun regionala, cooperaziun globala e cooperaziun cun l'Europa orientala e cun ils novs stadis da l'UE. La DSC sustegna las victimas da crisas e da conflicts ed è responsabla per l'agid umanitar. Cun il Corp svizzer d'agid umanitar (CSA) presta ella agid d'urgenza e sustegna reconstrucziuns suenter catastrofes natiralas u en zonas da conflicts. Ensemen cun il SECO gestescha ella las contribuziuns per l'extensium che van als novs stadis da l'UE.

En regions da gronda paupradad u da conflict s'engascha la DSC per in creschament duraivel. Ella sustegna il svilup rural, refurmas da stadi u administrativas e projects e programs che megliereschan l'access da la populaziun a la furmaziun ed a servetschs da sanadad e che augmentan plazzas da lavur ed entradas. En la cooperaziun cun l'Europa orientala promova ella tenor il mandat dal Cussegl federal refurmas politics ed economicas.

La DSC s'engascha multilateralmain en organisaziuns internaziunals, en fonds e raits per la cooperaziun tecnica e per subsidis finansials a favur da pajais da svilup. En il rom da programs globals sustegna la DSC innovaziuns e projects en ils champs midada climatica, aua, segirezza da l'alimentaziun, migraziun e sanadad. Sin sia pagina d'internet che porscha er brevs infurmativas automaticas ed ina revista, infurmescha la DSC regularmain davart sia lavur e davart l'engaschament cunter la miseria e las catastrofes (www.deza.admin.ch/publikationen).

Direcziun da resursas DR

Directura:
Helene Budliger Artieda

La Direcziun da resursas (DR) è il center da cumpetenza e da servetschs dal DFAE per tut las dumondas pertutgant las resursas (persunal, finanzas, logistica, informatica etc.). Ella è responsabla per la segirezza da las represchentanzas e da lur persunal. Ultra da quai garantescha ella la gestiun effizienta da la rait externa e metta a disposiziun tut ils meds necessaris per in funcziunament optimal e per la comunicaziun e la coordinaziun cun la centrala a Berna.

Tar las incumbensas da la DR tutgan er il servetsch giuridic dal departament e la Centrala federala da viadis che organisescha viadis uffizials internaziunals per l'entira administraziun federala.

Puls 60

Rebis n'è betg stressada. Tut calma stat ella en il giatter da la pavladura entant che Tanja Kutzer la metta ina tschinta cun sensurs enturn la vita. Quests sensurs mesiran tranter auter la frequenza dal puls e mussan che ses cor batta actualmain tut quiet en il tact da las secundas.

Er l'apparat fixà vi da sia chomma davos dat infurmiations davart sia activitad: El registrescha ils moviments da Rebis – cura e quant ditg ch'ella stat, chamina u giacha. L'apparat mesira dentant er l'umidità e la temperatura en stalla.

La stalla è ina part da la Staziun da perscrutaziun Agroscope en la vischnanca turgoviana da Tänikon. En il Center spezialisà per l'allevament adequat da l'Uffizi federal veterinar analisescha Tanja Kutzer cun sias collegas e ses collegas tge che Rebis ed ils auters var 1,5 milliuns arments en Svizra dovran per viver bain. Per exempel vegnan analisads ed optimads divers sistems da fabritgar stallas e novas furmas pli adequatas per tegnair arments vegnan svilupadas.

La gruppa da scienziads contribuescha cun sia lavur al bun renum dals products agriculs svizzers. La populaziun chatta numnadain impurtant ch'ils animals vegnian tegnids en maniera adequata: Ins vul esser segir ch'ils portgs ed ils remagliaders – damai las vatgas, las nursas e las chauras – vivian bain e tenor lur basegns en las purarias svizas. Il latg en las butias duai derivar da «vatgas cuntentas».

Che Rebis stat en quest senn fitg bain mussa er sia vegliadetgna da passa diesch onns. Quai è bter sur la media per ina vatga da latg.

Tanja Kutzer è ina collavuratura scientifica da l'Uffizi federal veterinar e lavura en il Center spezialisà per l'allevament adequat da la Staziun da perscrutaziun Agroscope Reckenholz-Tänikon ed ella è ina da las var 2500 persunas employadas en il Departament federal da l'intern DFI

Departament federal da l'intern DFI

Secretariat general SG-DFI

Secretari general:
Lukas Bruhin

www.edi.admin.ch

Il Secretariat general è responsabel per la planisaziun, la coordinaziun e la controlla; el funcziuna sco ina sort scharnier tranter il schef dal departament ed ils uffizis federals e porscha servetschs da cussegliaziun a l'entir departament. La partiziun da dretg dal Secretariat general è ultra da quai incumbensada da survegliar las fundaziuns d'util public naziunalas ed internaziunalas. En il Secretariat general è integrads er il secretariat da la Cumissiun federala cunter il rassissem, il Servetsch per il cumbat cunter il rassissem e l'Uffizi federal per l'egualitad da personas cun impediments.

Uffizi federal per l'egualitad tranter dunna ed um UFEQ

Directura:
Sylvie Durrer

www.gleichstellung-schweiz.ch

L'UFEQ è responsabel a nivel naziunal per l'egualitad e schanzas egualas tranter dunnas ed umens. El s'engascha surtut en las trais domenas egualitad da dretg, egualitad da paja tar lavur paja-da ed egualitad da schanzas tar lavur betg pajada sco er cunter la violenza a chasa. Cun agids finansials sustegna el posts da cussegliaziun ed iniziativas e projects privats e publics per promover l'egualitad da las schanzas tranter dunna ed um. Integrà en l'uffizi è il secretariat da la Cumissiun federala per dumondas da las dunnas.

Uffizi federal da cultura UFC

Directur:
Jean-Frédéric Jauslin

www.bak.admin.ch

L'UFC elavura la politica culturala da la Confederaziun. El promova la vita culturala en tut sias varietads e stgaffescha las cundiziuns necessarias, per che quella possia s'exprimer e sa sviluppar independentamain. L'uffizi sustegna la lavur artistica. Ses champ d'incumbensas cumpiglia il sustegn e la promoziun dals interess da las differentas cumanzas linguisticas e culturalas. El sustegna las organisaziuns da la cultura e procura ch'ils interess da la protecciun dal maletg dal lieu, da la tgira da monuments e da l'archeologia vegnian resguardads. Tar l'UFC tutgan ils posts spezialisads per art spoglià e per il transfer da bains culturals. El administrescha collecziuns custavlas sco la collecziun d'art da la Confederaziun.

Biblioteca naziunala svizra BN

Directura:
Marie-Christine Doffey

www.nb.admin.ch

L'incumbensa da la BN è da collectar, da conservar e da render accessiblas tut las publicaziuns stampadas ed electronicas che han in connex cun la Svizra. La BN tgira ultra da quai numerusas collecziuns spezialas; las pli impurtantas èn l'Archiv svizzer da litteratura e la Collecziun grafica. Medemamain part da la BN fa il Centre Dürrenmatt a Neuchâtel.

Archiv federal svizzer AFS

Directur:
Andreas Kellerhals

www.bar.admin.ch

L'AFS valitescha, conserva, intermediatescha e renda accessibels ils documents da la Confederaziun svizra cun valur archivara. Sin ina lunghezza da curunas da passa 50 kilometers e sin in spazi da 12 terabytes archivescha el documents originals sco la Constituziun federala, documents administrativs, fotografias, films, documents sonors e bancas da datas. L'archivaziun da quests documents è indispensabla per garantir la cuntinuitad e la trasparenza dal stadi da dretg. Ella permetta a las burgaisas ed als burgais da controllar democraticamain l'activitad da la regenza e da l'administraziun ed ella è decisiva per diversas domenas da perscrutaziun.

Uffizi federal per meteorologia e climatologia MeteoSvizra

Directur:
Christian Plüss

www.meteoschweiz.ch

Sco servetsch naziunal da meteorologia e da climatologia porscha MeteoSvizra servetschs per la societad e per l'economia. MeteoSvizra surveglia l'atmosfera sur la Svizra, elavura las previsiuns da l'aura, avertescha las autoritads e la populaziun da mauluras ed analysescha las datas climaticas. Ils centers regiunals a Turitg, Geneva e Locarno, il center per la tecnica da mesiraziun a Payerne ed ils servetschs da meteorologia aviatica als eroports da Turitg e da Geneva furneschan infurmaziuns climaticas fidadas ed els stattan en stretg contact cun lur clientella al lieu. Staziuns da mesiraziun, radars meteorologics, satellits, radiosondas ed auters instruments da teledetecziun registreschan l'aura en trais dimensiuns.

Uffizi federal da sanadad publica UFSP

Directur:
Pascal Strupler

www.bag.admin.ch

L'UFSP è responsabel cun ils chantuns per la sanadad publica e per l'elavuraziun da la politica da sanadad naziunala. Ina da sias incumbensas è da garantir e sviluppar las assicuranzas socialas da malsauns e d'accidents. L'UFSP decretescha las disposiziuns legalas davart la protecciun dal consumet (surtut victualias, chemicalias, products terapeutics, products cosmetics ed objects da diever) e surveglia che quellas leschas vegnian observadas. L'uffizi è responsabel per la surveglianza da las malsognas transmissiblas e per la protecciun cunter radiazions.

L'UFSP elavura programs naziunals per cumbatter la dependenza (tubac, alcohol, drogas) e per promover la sanadad, dirige il program naziunal da HIV/aids e reglescha la furmaziun ed il perfecziunament da medis, dentists, apotecchers, chiropraticchers e veterinaris ed emetta ils diploms federals. El è responsabel per la legislaziun e surveglianza da la segirezza biologica, da la perscrutaziun vi da l'uman e da la medischina da transplantaziun. El represchenta ils interess da la Svizra en fatgs da sanadad en organisaziuns internaziunalas ed envers auters stadis.

Schef dal departament:
Alain Berset

Inselgasse 1, 3003 Berna
031 322 80 33
Responsabla per l'infurmaziun: Nicole Lamon
www.edi.admin.ch

Uffizi federal veterinar UFV

Directur:
Hans Wyss

www.bvet.admin.ch

Il UFV è l'uffizi specialisà per il bainstar dals animals ed el s'engascha per la sanadad dals animals e dals umans. Animals sauns èn la basa per victualias da qualidad. Perquai è il UFV responsabel per la protecziun dals animals, per il cumbat cunter epidemias d'animals e per la segirezza en la producziun primara da victualias che derivan d'animals. El elavurescha la legislaziun naziunala en las domenas da la protecziun e da la sanadad dals animals e contribuescha ad ina executiun unitara da la legislaziun en ils chantuns. El surveglia er il commerzi transcunfinal cun animals vivs, cun products animals e cun victualias che derivan d'animals. Sco autoritad executiva da la Cunvegna internaziunala davart la protecziun da las spezias CITES s'engascha el per proteger e mantegnair las spezias da la fauna e flora e lur ecosistems.

Ultra da tut quai realisescha il UFV er perscrutaziun applitgada e sustegna projects da retschertga en sia domena. Dal UFV fan part l'Institut da virologia e d'immunoprofilaxa IVI, l'Uffizi d'admissiun per vaccins e serums per animals ed er il Labor svizzer da referenza per diagnosa, surveglianza e controlla d'epidemias animalas fitg contagiasas.

Uffizi federal da statistica UST

Directur:
Jürg Marti

www.statistik.admin.ch

La statistica contribuescha a la trasparenza en las debatas publicas ed en las discussiuns politicas. Perquai orientescha l'UST davart il stadi ed il svilup da la Svizra en numerus secturs da la vita. El furnescha las infurmaziuns quantitativas per chapir il preschent e planisar il futur. L'Annuari statistic, la *Survista statistica da la Svizra* e surtut il portal d'internet dattan ina survista da las infurmaziuns e renvieschan ad ulteriuras statisticas. Ils princips centrals da tut ils servetschs da l'UST èn l'orientaziun als basegns da la clientella, il caracter scientific, la protecziun da las datas e l'actualitad.

Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS

Directur:
Jürg Brechbühl

www.bsv.admin.ch

La Svizra dispona d'ina rait dad assicuranzas socialas eficazia e solida. Quai sto restar uschia er en il futur ed er en cas da cundiziuns economicas difficilas, cunquai che la rait sociala è in impurtant element da la pasch sociala. L'UFAS garantiescha che la rait dad assicuranzas socialas vegnia tgirada ed adattada cun tinuadamain a las novas sfidas en ses secturs da cumpetenza che cumpiglian l'AVS, l'assicuranza per invaliditad, las prestaziuns supplementaras, la prevenziun professiunala (cassas da pensiun), l'urden da cumpensaziun dal gudogn per persunas en servetsch militar e l'indemnisaziun en cas da maternitad ed ils supplements da famiglia. Plinavant è el responsabel a nivel federal per las domenas famiglia, uffants, giuventetgna e gliued attempada, relaziuns tranter las generaziuns sco er per dumondas generalas che

pertutgan la politica sociala. L'UFAS controllescha la lavur dals organs executivs. El prepara l'adattaziun permanenta da las lescas al svilup da las realitads socialas. Per part surpiglia el sez la funcziun d'in organ executiv. Quai è per exempel il cas en il sector da la finanziaziun iniciala per la tgira d'uffants complementara a la famiglia.

Institut svizzer per products terapeutics Swissmedic

Directur:
Jürg H. Schnetzer

www.swissmedic.ch

Swissmedic è l'uffizi specialisà per l'admissiun e la surveglianza da tut ils products terapeutics. El garantiescha che sulettamain products segirs, effizients e d'alta qualidad vegnian sin il martgà e contribuescha uschia decisivamain a la protecziun da la sanadad dals umans e dals animals. L'Institut collavura sin plaun naziunal ed internaziunal cun autoritads partenarias.

Museum naziunal svizzer MNS

Directur:
Andreas Spillmann

www.nationalmuseum.ch

Il MNS è in'unitad administrativa che reunescha sut in tetg ultra dal Center da las collecziuns ad Affoltern am Albis, trais museums: il Museum naziunal svizzer a Turitg, il Château de Prangins ed il Forum da l'istorgia svizra a Sviz. Ils museums documenteschan en lur exposiziuns permanentas l'istorgia culturala da la Svizra a partir da sias entschattas enfin oz e dattan perditga da l'identitad svizra e da la diversitad istorica e culturala da noss pajais.

Fundaziun svizra per la cultura Pro Helvetia

Directur:
Andrew Holland

www.prohelvetia.ch

Pro Helvetia è ina fundaziun da dretg public. Ella sustegna projects culturals d'interess naziunal che promovon il barat cultural entaifer la svizra, che derasan artists svizzers a l'exteriur u che intermedieschon ils arts al public. Pro Helvetia cumplettiescha la promoziun culturala dals chantuns e da las vischnancas. Sias decisziuns da promoziun èn autonomas.

Adina in pass ordavant

Danunder sa ina guardia da cunfin svizra co ch'il passaport d'in pajais da l'America dal Sid vesa or? E co po ina policista chantunala constatar, sch'in document ester che vegn preschentà è autentic.

En cas da dubis vegn consultada ina banca da datas da l'Uffizi federal da polizia. Nus vesain qua ad Elisa Gianinazzi ch'endatescha ils musters da documents uffizials en la banca da datas.

Tar il Servetsch da coordinaziun dals documents d'identitad e da legitimaziun a Berna registrescha ed analisescha ella documents uffizials da tut il mund. En la glisch ultravioletta sa reveleschan lur elements da segirezza characteristics. Uss ha ella gist davant sai – cumenzond sisum a sanestra en il senn da l'ura – passaports actuals da la Bolivia, da l'Africa dal Sid, da la Nova Zelanda e dal Cosovo ch'ella fotografescha e descriva.

Pli baud eri relativamain simpel da falsifitgar in passaport, oz è quai bunamain impussibel. Grazia a novas tecnicas raffinadas èn ils passaports electronics munids dapi intgins onns sin tut il mund d'elements da segirezza quasi betg falsifitgabels: Sper las lingias scrittas, legiblas er per maschinas, e sper folias transparentas finischmas e palpiris spezialas, datti oz er micro-chips electronics che cuntengnan uschenumnadas datas biometricas sco las dimensiuns da la fatscha e las improntas dals dets.

Questas datas na pon ins betg copiar u modifitgar senza laschar fastizs. Las improntas dals dets èn protegidas supplementarmain: Per ch'ina autoritad estra possia insumma leger ellas, dovri ina autorizaziun speziala. Quella conceda il Cussegl federal sulettamain a pajais che han ils medems standards per la protecziun da datas sco la Svizra.

Grazia a questas mesiras tecnicas è sa diminui marcantamain il dumber da documents d'identitad falsifitgads en Svizra. Tar controllas a la duana u entaifer ils cunfins vegnan dentant tuttina anc adina identifitgads en media diesch tentativas d'engianar per di.

Elisa Gianinazzi lavura sco collavuratura forensica tar il Servetsch da coordinaziun dals documents d'identitad e da legitimaziun da l'Uffizi federal da polizia (fedpol) ed ella è ina da las var 3000 persunas employadas en il Departament federal da giustia e polizia DFGP

Departament federal da justia e polizia DFGP

Secretariat general SG-DFGP

Secretari general:
Matthias Ramsauer

Responsabel CSI-DFGP:
Christian Baumann

www.ejpd.admin.ch

Il Secretariat general sustegna e cussegla la scheffa dal departament en sia lavur quotidiana e diriga la collavuraziun da las differentas parts dal departament: el coordinescha las fatschentas per il parlament ed il Cussegl federal, infurmescha la publicitad davart las activitads dal DFGP cun agid da las medias e da l'internet e maina ed administrescha il personal e las finanzas da l'entir departament.

Dal DFGP fa er part il *Center da servetschs d'informatica* (CSI-DFGP). Quel è responsabel per il svilup ed il funcziunament da las applicaziuns d'informatica per ils secturs da la justia, da la polizia e da la migraziun, che vegnan utilisadas en tut la Svizra, sco per exempel ils systems da retschertga u il register penal. Ultra da quai è sut-tamessa al CSI-DFGP l'administraziun dal Servetsch da surveglianza dal traffic da posta e da telecommunicaziun.

Uffizi federal da justia UFG

Directur:
Michael Leupold

www.bj.admin.ch

L'Uffizi federal da justia (UFG) elavura leschas en il sector dal dretg civil, dal dretg penal, dal dretg da scussiu e da concurs, dal dretg privat internaziunal sco er dal dretg public ed administrativ. El surpiglia entaifer l'administraziun federala ina funcziun consultativa per tut ils affars da legislaziun. L'uffizi maina il register penal svizzer, ha la surveglianza suprema dals fatschs che concernan il register da commerzi, il stadi civil ed il register fonsil, la scussiu, il concurs e l'execuziun da chastis. En questa funcziun conceda l'UFG er contribuziuns da construcziun als chantuns per ils edifizis destinads a l'execuziun da chastis e da mesiras. Sias contribuziuns a la gestiun d'instituziuns per l'assistenza staziunara a la giuventetgna gidan ultra da quai a garantir la qualitat da la lavur educativa.

A nivel internaziunal represchenta l'uffizi la Svizra avant ils organs per ils dretgs umans a Strasbourg ed en numerusas organizaziuns. Ultra da quai è el il post central cumpetent per rapiments internaziunals d'uffants e per adopziuns internaziunals. En pli collavura l'UFG cun autoritads da l'exteriur en ils secturs da l'assistenza giudiziala e da l'extradiziun.

Uffizi federal da polizia fedpol

Directur:
Jean-Luc Vez

www.fedpol.admin.ch

Ils collavuradors da l'Uffizi federal da polizia (fedpol) lavuran en differentes secturs da la protecziun da la populaziun e dal stadi da dretg svizzer. Sut la direcziun da la Procura publica federala fan els per exempel mintg'onn retschertgas en plirs tschients cas, en ils quals la Confederaziun è responsabla per la persecuziun penala, surtut en ils secturs dal terrorissem, da la criminalitad organisada e da la lavada da daners suspectus. En numerusas proceduras sustegnan ils collavuradors da fedpol er las polizias chantunals, per exempel en il cumbat cunter il commerzi e la cuntrabanda cun umans e cunter la pornografia d'uffants en l'internet.

Fedpol è plinavant responsabel per la segirezza da las autoritads e dals edifizis da la Confederaziun sco er da personas ed edifizis protegids dal dretg internaziunal public. Ultra da quai è fedpol responsabel per l'emissiu da passaports e da cartas d'identitad e funcziun sco scharnier tranter ils producents, las autoritads ch'emettan ils documents d'identitad e la populaziun. L'uffizi offra a partenaris naziunals ed internaziunals ina structura naziunala da polizia che permetta servetschs sco la gestiun da bancas da datas per l'investigaziun da personas e d'objects u per l'identificaziun da personas e fastiz. Per in cumbat pli effectiv da la criminalitad transcunfinala elavura fedpol er cunvegns da polizia cun singuls stadis.

Uffizi federal da migraziun UFM

Directur:
Mario Gattiker

www.bfm.admin.ch

Ina tgirunza diplomada tudestga vul lavurar a l'Ospital chantunal da Cuir – tge prescripziuns datti per ella e per ses partun da lavur? Ina firma svizra vul emploiar in inschigner da l'India – qualas èn las premissas per engaschar ina persuna d'in stadi ordaifer la UE/AECL? Ina famiglia d'Eritrea dumonda asil en Svizra – tenor tge cundiziuns vegn approvada questa dumonda? En l'Uffizi federal da migraziun (UFM) vegnan talas dumondas decididas di per di. L'uffizi animescha uschia er il svilup da las basas legalas en las domenas dal dretg d'asil, dal dretg da personas estras, dal dretg da burgais e da l'integratiun.

Ensem cun ils chantuns ed ulteriurs partenaris s'engascha l'UFM er per ina convivenza paschavla da la populaziun indigena ed estra. Ils projects principals en il rom da questas mesiras d'integratiun vegnan realisads en ils champs lingua, furmaziun e lavur.

Cumissiu federala da bancas da giu CFBG

Directur:
Jean-Marie Jordan

www.esbk.admin.ch

La Cumissiu federala da bancas da giu (CFBG) survegla las bancas da giu en Svizra. Ella controllescha ch'ils casinos ofrian a lur clients cundiziuns da giu gistas. Tranter auter controllescha ella che las bancas da giu adempleschian lur obligaziuns en connex cun las mesiras cunter la lavada da daners suspectus e cun las prescripziuns per la prevenziun da la dependenza dals giuus. La CFBG incassescha plinavant las taxas sin bancas da giu destinadas principalmain al fond da gulivaziun da l'AVS. En collavuraziun cun la polizia cumbatta ella er ils giuus da fortuna illegals.

Institut svizzer da dretg cumparativ ISDC

Directura:
Christina Schmid

www.isdc.ch

«Mintga pajais ha ses agen punct da vista» – in fatg che tanghescha gist er la pitschna Svizra che ha numerusas relaziuns cun l'exteriur. En cas da relaziuns da famiglia internaziunals u en il traffic economic po «l'agen punct da vista», numnadamain il

Scheffa dal departament:
Simonetta Sommaruga

Chasa federala vest, 3003 Berna
031 322 18 18
Responsabla per l'infurmaziun: Sylvia Scalabrino
info@gs-ejpd.admin.ch
www.ejpd.admin.ch

dretg d'in auter stadi, esser fitg relevant. Ma co obtegnan ins per exempel ina lescha dal Kasachstan u ina decisiun giudiziala da la Mongolia? L'Institut svizzer da dretg cumparativ (ISDC) procura per infurmaziuns davart sistems giuridics da l'exteriur che servan als tribunals, a las autoritads ed ad advocats. Per che la Svizra possa profitar dad experientschas d'auters pajais, elavura l'ISDC er models da referenza e po dar impuls a la legislativa.

Cumissiu arbitrara federala per la gestiun da dretgs d'autur e da dretgs parents CAF

Presidenta:
Laura Hunziker Schnider

www.eschk.admin.ch

Tgi che vul copiar u trametter musica ubain represchentar ella ordaifer in rom privat sto pajar ina indemnisaziun da l'autur. Questa obligaziun d'indemnisaziun vala er per tut las autras domenas da l'activitad creativa, sco per exempel per ovras litteraras u audiovisualas. I na vegnan dentant betg indemnisads mo ils auturs dad ovras artisticas, mabain er las personas che represchentan ellas. Tut questas indemnisaziuns vegnan negoziadas e fixadas sco tariffas tranter las societads che represchentan ils dretgs d'autur da mintga domena e las societads dals utilisaders. La Cumissiu arbitrara federala controlla ed autorisescha questas tariffas.

Cumissiu naziunala per la prevenziun cunter la tortura CNPT

President:
Jean-Pierre Restellini

www.nkvt.admin.ch

La Svizra ha ratifitgà dal 2009 il protocol facultativ da la Convenziun cunter la tortura da l'ONU. Cunquei sustegna ella explicitamain las stentas internaziunales per cumbatter la tortura. L'incumbensa da la Cumissiu naziunala per la prevenziun cunter la tortura (CNPT) è da realisar il protocol facultativ da l'ONU en Svizra. Cun visitas e controllas regularas en praschuns ed asils svizzers contribuescha la cumissiu a la prevenziun da la tortura e d'auters maltractaments. En ella è represchentads spezialists dals secturs da la medischina, dal dretg, da la persecuziun penala e da l'execuziun da chastis e da mesiras.

Cumissiu federala per dumondas da migraziun CFM

Directur:
Walter Leimgruber

www.ekm.admin.ch

La Cumissiu federala per dumondas da migraziun (CFM) è vegnida fundada dal Cussegl federal il 1. da schaner 2008. En ella è vegnidas fusiunadas l'anteriura Cumissiu federala dals esters e la Cumissiu federala dals fugitivs. Sco cumissiu extra-parlamentara cusseglia ella il Cussegl federal e l'administraziun en dumondas da migraziun, prepara giudicats e recumandaziuns e publitgescha rapports. La cumissiu ha 30 commembers che han per gronda part lavurà sezs en la domena da la migraziun.

Autoritad federala da surveglianza en chaussas da revisiun ASR

Directur:
Frank Schneider

www.revisionsaufsichtsbehorde.ch

L'Autoritad federala da surveglianza en fatgs da revisiun (ASR) garantescha ch'ils servetschs da revisiun vegnian fatgs en Svizra tenor las prescripziuns. Per quai maina ella in uffizi d'admissiun ed administrescha in register uffizial gratuit per tut las personas ed interpresas che porschan servetschs da revisiun prescrits da la lescha. Ultra da quai surveglia ella er interpresas che prestan servetschs da revisiun per societads da chapital publicas. L'ASR collavura stretgamain cun autras autoritads da surveglianza, cun las bursas, cun las autoritads penals, cun las dretgiras civilas e cun las autoritads da surveglianza en fatgs da revisiun d'auters stadis.

Institut federal da proprietad intellectuala IPI

Directur:
Roland Grossenbacher

www.ige.ch

Personas creativas ed inventivas pon laschar registrar a l'Institut federal da proprietad intellectuala (IPI) lur innovaziuns e creaziuns per proteger ellas d'imitaziuns: Invenziuns pon ins patentar, nums pon ins registrar sco marcas e musters u furmas pon ins registrar sco designs. L'IPI porscha infurmaziuns en l'internet, cussegliaziuns al telefon ed accumpogna retschertgas da patentas. Ultra da quai cusseglia el las autoritads federalas en dumondas da la proprietad intellectuala e represchenta la Svizra en quest connex a l'ester ed en organizaziuns internaziunales.

Institut federal da metrologia METAS

Directur:
Christian Bock

www.metas.ch

Its products e servetschs svizzers sa distinguan grazia a lur auta qualitat, lur exactadad e lur perfecziun. Per cuntanscher e mantegnair quest resultat sto nossa economia pudair mesurar, examinar e valitar cun la precisuon necessaria las caracteristicas da ses products e da ses servetschs. Sch'i va per crear in product precis, calcular l'energia electrica u observar limitas en l'ambient: l'economia e la societad funcziunan mo cun ina mesiraziun correcta.

L'Uffizi federal da metrologia metta a disposiziun las mesiras da referenza da la Svizra, prepara las disposiziuns legalas necessarias e surveglia che quellas vegnian observadas. El creescha uschia en Svizra las premissas per mesiraziuns ed examinaziuns fitg exactas.

Departament federal da defensiun, protecziun
da la populaziun e sport DDPS

Via libra sur Affoltern

Il litinent colonel Lukas Gieringer sgola gist suror Affoltern am Albis è pilotescha ses EC635 en direenziun dad Isenberg e da la Reuss.

Dentant na fa el quai betg propi en var 60 meters autezza sur il district dad Affoltern, mabain en ina halla sin la piazza aviatica militar ad Emmen – en in dals dus simulaturs per helicopter da l'Aviatica militar.

Quels èn construids sin chommas idraulicas che simuleschan quasi in ad in tut ils moviments e tut las vibraziuns d'in helicopter. La vista or dal cockpit mussa ina cuntrada generada dal computer cun vias, chasas e gauds ch'èn situads e vesan or bunamain sco en realitad. La tecnica enorm complexa pussibilitescha damai in sentiment da sgular realistic.

Ils simulaturs servan surtut per la scolaziun e per ils programs annuals da trenament e perfecziunament dals pilots svizzers professionals e da milissa. Cur che quels emprendan a sgular in «Cougar», han els gia ina gronda experientscha da passa 300 uras sguladas en auters helicopters.

Cun Lukas Gieringer treneschan els pliras giadas tut las proceduras – er tecnicas ch'ins na dastga per raschuns da segirezza normalmain betg realisar en in sgol. Els vegnan er preparads per tut las situaziuns da pannas pussaivlas. L'incumbensa principala è d'exercitar tut las manipulaziuns en il cockpit e d'emprender a sgular perfetgamain cun ils instruments.

Grazia al sistem tecnic avanzà pon vegnir simuladas realisticamain quasi tut las situaziuns. Perquai valan tar l'Aviatica militar las uras sguladas en il simulatur precis tant sco quellas sguladas per propi.

Ils exercizis virtuals permettan da diminuir massivamain ils custs ed ella schanegia ultra da quai la populaziun d'emissiuns da canera e da poluziun da l'ambient – en tut la Svizra ed er per exempel ad Affoltern.

Lukas Gieringer è il schef dals simulaturs per helicopter en il stab da l'Aviatica militar A3/5 ed el è ina da las var 12 000 persunas emploiadas en il Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Departament federal da defensiun, protecziun da la populaziun e sport DDPS

Secretariat general SG-DDPS

Secretaria generala:
Brigitte Rindlisbacher

Las incumbensas dal schef dal DDPS èn fitg multifaras. Il Secretariat general (SG) è in team da spezialistas e spezialists dals pli differents secturs che sustegna il schef dal departament en sia lavur quotidiana, ma che s'occupa er da la planisaziun a media ed a lunga vista. Il SG dirigia, coordinescha e surveglia il diever da las resursas dal departament en ils secturs dal personal, da las finanzas, dal dretg, da la politica, da la surveglianza, dal territori e da l'ambient. El è responsabel per la strategia politica da segirezza, per la comunicaziun, per la Biblioteca Am Guisanplatz, per ils servetschs da translaziun, per il Center da donns dal DDPS e per la Segirezza d'infurmaziuns e d'objects (SIO).

Auditorat superiur

Auditor superiur:
Brigadier Dieter Weber

www.aa.admin.ch

L'Auditorat superiur procura – independentamain dal commando da l'armada e da l'administraziun – ch'ìls tribunals militars possian ademplir lur incumbensa. L'auditor superiur è il schef da la giustia militara e l'accusader suprem da l'armada. El intradescha las proceduras penals che tutgan tar la giurisdicziun militara, surveglia quellas ed ademplescha tut las obligaziuns e tut ils ulteriurs dretgs processuals attribuids ad el dal legislatur.

Defensiun

Schef da l'armada:
Cumandant da corp André Blattmann

www.armee.ch

Il segund «D» da l'abbreviaziun DDPS stat per la «Defensiun». Il pli grond sector departamental è responsabel per la planisaziun, la direcziun e l'administraziun da l'armada svizra. El vegn manà dal schef da l'armada en il rang d'in cumandant da corp (general cun trais stailas). La gruppa «Defensiun» cumpiglia il quartier general cun il Stab da l'armada ed il Stab da commando, las Forzas terrestras e l'Aviatica militara, l'Instrucziun superiura dals cadens da l'armada sco er la Basa logistica e la Basa d'agid al commando da l'armada.

Il Stab da l'armada ha l'incumbensa da realisar las directivas e las ordinaziuns d'acziun politicas sin il stgalim strategic-militar. Ultra da quai è el responsabel per il svilup, la planisaziun, la repartiziun da las resursas e la direcziun da l'armada. Il Stab da commando planisescha e dirigia la prontezza da la truppa ed ils engaschaments, saja quai per garantir la segirezza dal World Economic Forum WEF a Tavau, per promover la pasch en il Balcan (p.ex. cun agid da la Swisscoy en il Cosovo) u per gidar en cas da catastrofes (lavinias, inundaziuns u incendis da guaud) en Svizra ed a l'exteriur.

Ils cumandants da las Forzas terrestras e da l'Aviatica militara, medemamain cumandants da corp, han la responsabladad generala per l'instrucziun e la prontezza da las furmaziuns terrestras ed aviaticas.

L'instrucziun ed il perfecziunament dals uffiziers da milissa e dals militars da professiun succeda en il rom da l'Instrucziun superiura dals cadens da l'armada. La Basa logistica garantescha l'entir refurniment ed il retransport d'armas, da material e da victualias sco er il mantegniment e l'infrastructura. Las gruppas da sanitad e da transport fan er part da la Basa logistica. La Basa d'agid al commando furnescha tut las prestaziuns electronicas necessarias.

Protecziun da la populaziun

Directur:
Willi Scholl

www.bevoelkerungsschutz.ch

Il «P» da l'abbreviaziun DDPS stat per la «Protecziun da la populaziun». I sa tracta d'in sistem civil per il commando, la protecziun, il salvament e l'agid. En cas da catastrofes e situaziuns d'urgenza segirescha la Protecziun da la populaziun la collavuraziun tranter las tschintg organisaziuns partenarias polizia, pum-piers, sanadad publica, servetschs tecnicos e protecziun civila. In organ da commando communabel surpiglia la coordinaziun e la direcziun da las acziuns.

Schef dal departament:
Ueli Maurer

Chasa federala ost, 3003 Berna
031 324 50 58
Responsabel per l'infurmaziun: Peter Minder
www.vbs.admin.ch

La protecziun da la populaziun stat per gronda part en la cumpetenza dals chantuns. La Confederaziun, en emprima lingua l'Uffizi federal da protecziun da la populaziun UFPP, è responsabla per las basas legalas e la coordinaziun, surtut en ils secturs da la concepziun, da la protecziun ABC (privels atomars, biologics e chemics), da l'avertiment e da l'alarm, da l'instrucziun u da l'infrastructura da protecziun. La Confederaziun è particularmain cumpetenta per il provediment en cas d'in augment da la radioactivad, situaziuns d'urgenza concernent ils mirs da fermada, epidemias d'animals e d'umans e conflicts armads.

A l'UFPP èn suttames dus secturs cun incumbensas spezialas: la Centrala naziunala d'alarm CENAL cun sedia a Turitg è sco center da las organisaziuns d'acziun da la Confederaziun il post da contact en il sector da la protecziun da la populaziun. En cas dad eveniments extraordinaris è ella incumbensada d'avertir las autoritads e da valitar la situaziun sin il stgalim da la Confederaziun. En cas d'in augment da la radioactivad po ella alarmer la populaziun ed ordinar mesiras da protecziun. Il Labor da Spiez è l'institut svizzer spezialisà per la protecziun cunter privels atomars, biologics e chemics. Ses servetschs vegnan dumandads adina puspè er da l'ONU e d'autras organisaziuns internaziunalas.

Sport

Directur:
Matthias Remund

www.baspo.ch

Il «S» da l'abbreviazion DDPS stat per il «Sport». L'Uffizi federal da sport UFSPO a Magglingen promova il sport ed il moviment per l'entira populaziun. Sias activitads s'orienteschan als effects positivs dal sport e dal moviment: la sanadad, l'educaziun, la prestaziun, l'economia e la persistenza. L'UFSPO gida a sviluppar ed a concepìr la politica da sport naziunala e realisescha las incumbensas correspondentas. Il program da promoziun il pli impurtant da l'UFSPO è «Giuventetgna + sport», dal qual profittan mintg'onn var 550 000 giuvenils en 75 disciplinas da sport. La Scola auta federala da sport a Magglingen SAFSM sco part da l'UFSPO è in dals pli impurtants instituts da scolaziun dal sport svizzer. Sias cumpetenzas centralas cumpiglian la pedagogia, il sport da junioras e juniors ed il sport d'elita sco er la qualitat en l'instrucziun da sport. En quests secturs instruescha e perscrutescha la SAFSM ed offra divers servetschs. A Magglingen ed a Tenero maina l'UFSPO centers da scolaziun, da curs e da trenament moderns che stattan a disposiziun a scolas autas, associaziuns, uniuns e scolas.

Armasuisse

Schef da l'armament:
Ulrich Appenzeller

www.armasuisse.ch

Armasuisse è il center da cumpetenza per l'acquisiziun, la tecnologia, las immobiglias e las geodatas dal DDPS. Armasuisse garantescha il provediment da l'armada e da la protecziun da la populaziun cun systems, vehichels, material ed immobiglias. Armasuisse è in dals dus centers da cumpetenza per las acquisiziuns da la Confederaziun.

I dat strusch ina chasada svizra che na posseda betg in product dad Armasuisse, saja quai ina charta u in atlas d'auta qualitat da l'Uffizi federal da topografia Swisstopo u l'equipament personal d'in schuldà svizzer.

Armasuisse cumpiglia las partiziuns Svilup e surveglianza da gestiun, Resursas e support, l'Uffizi federal da topografia swisstopo ed ils suandants secturs da cumpetenza: systems da commando e d'exploraziun (p.ex. acquisiziun da simulatur); systems terresters (p.ex. acquisiziun da vehichels armads); systems aviatics (p.ex. acquisiziun d'aviuns per la Confederaziun); acquisiziun e cooperaziun; scienza e tecnologia; immobiglias (administratescha var 24 000 objects e 24 000 hectaras terren dal DDPS).

Cunquai che Armasuisse s'occupa da las armas e dals apparats durant l'entira durada da diever, è ella er responsabla per lur liquidaziun.

Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun

Directur:
Markus Seiler

Il Servetsch d'infurmaziun da la Confederaziun (SIC) ha l'incumbensa legala da giuditgar a moda cumplessiva la situaziun dals privels per la Svizra. El contribuescha cun prestaziuns operativas e preventivas directamain a la protecziun da la Svizra. Il SIC rimna infurmaziuns cun meds dal servetsch da novitads, analisescha ed evaluescha quellas e derasa sias enconuschientschas e ses giudicats cun la finamira da metter a disposiziun infurmaziuns relevantas per purtaders da decisiun sin tut ils stgalims. In aspect fitg impurtant da questa lavur è d'identifitgar il pli baud pussaivel las smanatschas ed ils privels, ma er las schanzas per ils interess da la Svizra.

Il SIC sa fatschenta cun ils temas terrorissem, proliferaziun, extremissem violent, servetsch d'infurmaziun scumandà e cun il svilup da la segirezza en las differentas regiuns inclusiv ils aspects militars. El po disponer d'ina vasta rait da partenaris naziunals ed internaziunals. Il SIC vegn controllà da divers organs da l'administraziun e dal parlament.

incl. TPV

Questa scursanida – ella signifitga che la taglia sin la plivalur è includida – sa chatta quasi sin mintga coupon da cassa, sin mintga quittance e sin mintga quint en Svizra.

Tgi che venda paunins, porscha letgs a giasts u scriva quest text sto pretender da ses clients la taglia sin la plivalur: Tar il furner importa ella actualmain 2,5%, en l'hotel 3,8% e per la redacziun da texts 8%. Ins sto pajar ella praticamain per tut ils products e servetschs.

Uschia vegn ensemen in bel import: Circa in terz da tut las entradas da la Confederaziun derivan da la taglia sin la plivalur, var 22 milliardas francs per onn, quai èn var 60 milliuns francs mintga di.

Per che tuttas e tuts – firmas pitschnas u concerns gronds – calculeschian e pajan correctamain lur taglias, per quai procura tranter auter Sonja Stettler che fa las controllas necessarias. Questas controllas èn spezialmain impurtantas tar ina uschenumnada taglia d'autotaxaziun. Betg mintgin che sto pajar ella enconuscha er tut las prescripziuns e tschertins – surtut er interprediders giuvens – n'èn betg segirs, tge ch'els han da far precis. L'examinaziun externa ha perquai er la finamira da garantir l'infurmaziun ed il tractament egual dals pajataglias.

En questa intrapraisa industrial chatta Sonja Stettler ina contabilitad exemplara. Tuttina èsi ina gronda lavur da guardar tras las quittanzas e da congualar ellas cun las entradas registradas en la contabilitad da la fatschenta. Perquai limitescha ella la controlla detagliada ad ina perioda represchentativa, per regla sin in onn.

Tuttavia pon ella e ses collegas controllar adina mo ina part da las 330 000 personas ed interpresas che ston pajar la taglia sin la plivalur. Normalmain var 8000 per onn, quai che correspunda a main che trais pertschient.

Sonja Stettler lavura sco experta en la Divisiun controllas externas da la Divisiun principala da la TVA da l'Administraziun federala da taglia ed ella è ina da las var 9100 personas employadas en il Departament federal da finanzas DFF.

Departament federal da finanzas DFF

Secretariat general SG-DFF

Secretari general:
Jörg Gasser

Il secretariat general dal DFF funcziunescha in pau sco ina staziun da manevrar da las VFS: Sco ils trens ston er ils documents uffizials, ils sbozs da leschas, las communicaziuns a las medias e blers auters documents che vegnan elavurads dals spezialists dal SG u dals uffizis rivar al dretg temp al dretg lieu. Il SG planisescha, coordinescha e controllescha tut las fatschendas dal DFF e sustegna la scheffa dal departament per realisar sias incumbensas. Las collavuraturas ed ils collavurats dal DFF fan expertisas giuridicas, cumpileschan dossiers, infurmeschan la populaziun, translateschan e publitgeschan documents e scoleschan er giarsuns. Ils documents necessaries en prunts en il dretg tren e rivan ad ura a lur destinaziun.

Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas SFI

Secretari da stadi:
Michael Ambühl

www.sif.admin.ch

Las dumondas finanzialas internaziunalas en daventadas vi e pli impurtantas quests ultims onns. Quai pertutga er la Svizra. Per far frunt pli effizientamain a questas sfidas è vegnì fundà l'onn 2010 il SFI. El fa valair ils interess da la Svizra en dumondas finanzialas, monetaras e fiscalas internaziunalas e represchenta la Svizra – ensem cun la Banca naziunala – en gremis decisivs sco il Financial Stability Board ubain il Fond monetar internaziunal. Il SFI elavura las cundiziuns da basa per che la Svizra sco stadi disponia d'ina piazza finanziaria ed economica segira, competitiva e renconuschida en tut il mund. El presidescha las tractativas davart las dumondas fiscalas tranter la Svizra, l'UE ed auters partenaris impurtants. Il SFI sa participescha ultra da quai a moda activa a las stentas per cumbatter la lavada da daners suspectus e la finanziaziun dal terrorissem.

Administraziun federala da finanzas AFF

Directur:
Serge Gaillard

www.efv.admin.ch

«Betg dar ora dapli daners che quai ch'ins gudogna»: Dal 2001 ha il pievel incumbensà il Cussegl federal ed il parlament da na far pli nagins debits. Quest «frain a l'indebitament» pretenda che las expensas na creschian betg pli spert che las entradas durant in ciclus conjunctural. Cur che l'AFF fa il budget per l'onn proxim, sto ella resguardar questa directiva. Per che la politica haja temp avunda da decider davart ils accents ch'ella vul metter e da vesair ad uras, schebain igl è da franar projects u da decider davart novas entradas, elavura l'AFF er in plan da finanzas per ils trais onns suandants. Grazia al quint transparent da l'AFF pon il parlament ed il pievel controllar tge che succeda cun ils daners da taglia. Ultra da quai s'occupa l'AFF da las basas legalas da l'urden monetar. Unitads autonomas da l'AFF en l'uffizi central da cumpensaziun (UCC) è la Munaidaria federala Swissmint. L'UCC è l'organ executiv per l'AVS,

l'AI e per la cumpensaziun dal gudogn. La Swissmint procura che nus hajan avunda munaida da circulaziun.

Uffizi federal da personal UFFPER

Directura:
Barbara Schaefer

www.epa.admin.ch

Var 38 000 personas chattan en l'administraziun federala ina piazza interessanta cun cundiziuns da lavur progressivas e cun cuntengs unics. Sco patruna moderna ed attractiva contribuescha l'administraziun federala a la gronda cumpetitivitad da la Svizra en la cumparegliaziun internaziunala. L'UFFPER procura cun sia politica da personal che l'administraziun federala restia er en l'avegnir ina patruna cumpetitiva che po attrair e salvar las meglras collavuraturas ed ils meglers collavurats.

Administraziun federala da taglia AFT

Directur:
Adrian Hug

www.estv.admin.ch

Senza entradas da taglia mancassan ils meds publics per finanziar las assicuranzas socialas, il traffic, la furmazion, la scienza e bler auter. L'AFT incassa la gronda part da las entradas federalas e garantescha uschia che la Confederaziun possa finanziar sias incumbensas publicas. Ella è responsabla per in'imposiziun effizienta e gista da la taglia sin la plivalur, da la taglia federala directa, da la taglia anticipada e d'autras taxas. A nivel internaziunal represchenta l'AFT la Svizra en dumondas fiscalas en cooperaziun cun il Secretariat da stadi per dumondas finanzialas internaziunalas (SFI). Envers auters stadis è l'AFT responsabla per l'agid uffizial en dumondas fiscalas. Per la Svizra elavurescha ella modificaziuns dal dretg fiscal e contribuescha al bun clima fiscal ed al svilup d'in sistem fiscal modern.

Administraziun federala da duana AFD

Directur:
Rudolf Dietrich

www.ezv.admin.ch

La Svizra generescha mintg'auter franc a l'exteriur. La duana svizra ha l'incumbensa da procurar ch'in dals davos cunfins da duana en l'Europa occidentala e l'Europa centrala vegnia percepi il pli pauc pussaivel tant da l'economia d'import e d'export sco er dals viaggiatur. L'economia svizra duai sche pussaivel pudair operar sin tut ils martgads senza dischavantatgs envers la concorrenza. A medem temp controllescha la duana, schebain las directivas legalas vegnan resguardadas. Ella incassescha varsaquantas taglias da consum sco p.ex. la taglia sin la plivalur, la taglia sin il petroli u la taglia sin il tubac.

Il Corp da guardias da cunfin (Cgcf) è la part uniformada ed armada da l'AFD. Sco il pli grond organ da segirezza civil en Svizra ademplescha el sper ils servetschs da duana er ina vasta paletta d'autras incumbensas. Quellas cumpiglian tranter auter la tscher-tga da personas, da vehichels e d'objects, il cumbat cunter la cun-trabanda da meds narcotics e las falsificaziuns da documents sco er incaricas da la polizia d'esters.

Scheffa dal departament:
Eveline Widmer-Schlumpf

Bernerhof, 3003 Berna
031 322 60 33
Responsabla per l'infurmaziun: Brigitte Hauser-Süess
www.efd.admin.ch

Uffizi federal d'informatica e da telecomunicaziun UFIT

Directur:
Giovanni Conti

www.bit.admin.ch

Tgi che dovra in nov passaport u tgi che sto pajar sias taglias: En tut las domenas vegn spetgà in access electronic a las autoritads. L'UFIT è da grond'impurtanza per la colliaziun da la Confederaziun cun la populaziun sur la rait: Per l'access ad infurmaziuns e servetschs via l'internet, per colliaziuns tranter posts da controlla sin plazzas aviaticas, als cunfins dal pajais ed en ils uffizis a Berna. El sustegna ils uffizis federals cun systems moderns e standardisads al plaz da lavur e garantescha in access efficient als archivs d'infurmaziun ed als programs principals entaifer ed ordaifer il pajais.

Uffizi federal per edifizis e logistica UFEL

Directur:
Gustave E. Marchand

www.bbl.admin.ch

Pertge è la gronda part dals biros da l'administraziun federala da color grisch clera e pertge cuntegnan tut ils biros praticamain la medema mobiglia? Perquai ch'ils emploiads na pon betg simplamain cumprar en tenor gust tar in commerziant da mobiglias. Milli pulsts, diesch palettas cullis e pliras tonnas palpieri – la cumpra da grondas quantitats standardisadas è pli favuravla che l'acquist d'objects singuls. Perquai èsi necessari da laschar far regularmain offertas, e l'offerta la pli bunmartgada vegn alura resguardada. Responsabel per questas acquisiziuns è l'UFEL che construescha, mantegna ed administrescha er las immobiglias da la Confederaziun, saja quai la Chasa federala, ils differents edifizis administrativs, ils numerus museums e chastels ubain las ambassadas en tut il mund.

Organ da direcziun informatica da la Confederaziun ODIC

Delegà:
Peter Fischer

www.isb.admin.ch

Ozendi na marscha nagut senza informatica e quai vala er per l'administraziun federala. Il diever da las tecnicas d'infurmaziun e da comunicaziun (TIC) duai sustegnair optimalmain la lavur da l'administraziun ed esser economic e segir. Questa finamira principala è fixada en la strategia informatica da la Confederaziun. L'ODIC è responsabel per la realisaziun da questa strategia. Perquai publitgescha el directivas per las unitads administrativas e gestescha centralmain ils servetschs TIC che bieras collavuraturas e blers collavuratur e tut las unitads da l'administraziun federala dovran cun funcziunalitads e qualitads sumegliant. Ultra da quai coordinescha l'ODIC la collavuraziun da la Confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas en la domena da l'administraziun electronica (e-government).

Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas FINMA

Directur:
Patrick Raaffaub

www.finma.ch

La Svizra è ina da las pli impurtantas plazzas da finanzas dal mund. Il sector da finanzas è perquai d'impurtanza primordiala per l'economia publica svizra. La surveglianza da las domenas principalas dal sector finanziar (bancas, assicuranzas, bursas etc.) sustatat dapi l'entschatta dal 2009 ad ina unica autoritad, l'Autoritad federala per la surveglianza dals martgads da finanzas FINMA. La FINMA adattescha sias activitads da surveglianza al svilup dinamic sin ils martgads da finanzas ed a la complexitad creschenta da sias incumbensas. Quai è impurtant per garantir la protecciun giavischada dals clients dal sector finanziar e la fiduzia en ina plazza da finanzas svizra integra e cumpetitiva.

Controla federala da finanzas CDF

Directur:
Kurt Grüter

www.efk.admin.ch

Sco organ suprem per la surveglianza da las finanzas ha la CFF il dretg da pretender da tut ils emploiads federals infurmaziuns davart lur lavur. Ella emprova d'eruir las mancanzas e las flaivezzas e presta lavur da persvasiun per meglierar l'activitad dal persunal federal. Gronda paisa dat ella al dialog, perquai che sias recumandaziuns chattan uschia dapli acceptanza.

Administraziun federala d'alcohol AFA

Directur:
Fritz Etter

www.eav.admin.ch

L'AFA festivescha il 2012 ses 125avel giubileum. Ella dirigia il martgà d'alcohol cun taglias, controllas e restricziuns da commerzi e da reclama. Ses center da profit, Alcosuisse, proveda l'economia svizra cun etanol. En il rom da la revisiun totala da la lescha d'alcohol duai vegnir liberalisà il martgà d'etanol e da spirituosas ed optimà il sistem da taglia e da controlla. Cun la finamira d'ina politica d'alcohol coerenta duai il commerzi per tut las bavrondas alcoholicas vegnir sustamess a determinaziuns per gronda part unitaras che observan en emprima lingia la protecciun da la giuventetgna.

Cassa federala da pensiun PUBLICA

Directur:
Dieter Stohler

www.publica.ch

La Cassa federala da pensiun Publica è in'instituziun da dretg public autonoma da la Confederaziun. Cun ses var 100 000 assicurads e cun in volumen da respargn da passa 33 milliardas francs è ella ina da las pli grondas cassas da pensiun en Svizra. Ella cussegla passa 57 000 persunas assicuradas e 45 000 persunas che retiran ina renta en tut las dumondas areguard lur prevenziun.

Bainbaud riva l'enviern

Perquai sto vegnir controllà ad ura, sche las reservas d'ieli da stgaudar qua en ils tancs dad Oberbipp correspundan propi a las indicaziuns dals importaders. Tgi ch'importa carburants liquids e benzin en Svizra sto numnadain alimentar cun ina part da las substanzas importadas uschenumnads deposits obligatorics. Quels garanteschon che nus hajan en mintga cas avunda reservas er en temps da crisa.

Cun in meter ed in termometer controlleschan Pascal Kräuchi e Nico Hartmann il cuntegn da mintgin dals tredesch tancs. Els vegnan accompagnads da Stefan Menzi da l'Uffizi federal per il provediment economic dal pajais che surveglia tut ils deposits obligatorics.

A maun d'ina mesiraziun sin il millimeter dal level da l'ieli da stgaudar e da sia temperatura vegn calculada la quantidad che stat a disposiziun. Ils tancs èn 24 meters auts, il pli grond cuntogna 24 milliuns liters, l'entir stabiliment var diesch giadas tant.

Deposits obligatorics na datti betg mo per products da petroli sco benzin, diesel, ieli da stgaudar e cherosin, mabain er per auters products da basa absolut necessariis sco aliments e medicaments.

Questas reservas servan a la Svizra per superar crisas da provediment e situaziuns da stgarsezza. Eveniments da tut gener – sco disturbis technics, tensiuns politicas en ils pajais d'origin u attatgas terroristicas – pon limitar per in tschert temp l'import da products impurtants. Praticamain tut las materias primas e blers ulteriurs products daventassan fitg spert stgars.

La garanzia dal provediment da la Svizra ha natiralmain er in pretsch – dentant in pretsch magari modest: per mintga liter benzin importa el per exempel damain ch'in mez rap.

Stefan Menzi è il suppleant dal schef da la Secziun deposits obligatorics en l'Uffizi federal per il provediment economic dal pajais ed in da las 2500 personas employadas en il Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga DEFR

Departament federal d'economia, furmaziun e retschertga DEFR

Secretariat general SG-DFE

Secretaria generala:
Monika Rühl

www.wbf.admin.ch

Il Secretariat general sustegna e cusseglia sco organ da stab e da coordinaziun il schef dal departament en sia lavur quotidiana. Sias incumbensas èn la planisaziun, la coordinaziun e la controlla da las fatschentas sco er la surveglianza dals effects da las decisiuns. Ultra da quai sustegna il Secretariat general l'entir DEFR en ils secturs resursas umanas, finanzas, logistica, controlling e translaziuns. Il Information Service Center integrà en il secretariat furnescha prestaziuns d'informatica.

Al Secretariat general èn suttamess l'administraziun dal *Biro per dumondas da consuments* e da l'*Organ executiv dal servetsch civil*. Il Biro per dumondas da consuments è il center da competenza federal per dumondas dals consuments en la politica d'economia. Tranter auter è el responsabel per la declaraziun da products da lain ed el maina cun il SECO in post d'infurmaziun e da registraziun per la segirezza da products. En Svizra dastgan ils umens che na pon betg prestar servetsch militar per raschuns da conscienza far servetsch civil. L'Organ executiv dal servetsch civil procura cun ses centers regionalis ch'i dettia avunda instituziuns che porschan plazzas per prestar servetsch civil ed el prepara en ses center da furmaziun ils civis per lur incumbensas.

Secretariat da stadi per l'economia SECO

Directura:
Marie-Gabrielle Ineichen-Fleisch

www.seco.admin.ch

Prognosas davart la conjuntura, il martgà da lavur u il commerzi mundial: Quai èn mo intgins dals numerus temas ch'il SECO tracta. El è responsabel per tut las dumondas centralas da la politica economica. La finamira dal SECO èsi da promover ina creschientscha economica duravla garantind bunas cundiziuns da basa.

Patrums da lavur e persunas emploiadas duain profitar d'ina politica che promova il creschament economic, che abolescha obstachels per il commerzi e che reducescha ils pretschs exagerads en Svizra. En la politica interna funcziuna il SECO sco scharnier tranter las interpresas, ils partenaris socials e la politica. El sustegna in svilup economic equilibrà regionalmain e structuralmain ed el garantescha che las persunas emploiadas vegnian protegidas. Cun sia politica dal martgà da lavur promova el il cumbat cunter la dischoccupaziun e mantegna cun quai la pasch sociala. Il SECO s'engascha per avrir l'access da products, servetschs ed investiziuns da la Svizra a tut ils martgads. En la politica exteriura lavura el activamain per elavurar reglas effizientas, gistas e transparentas per l'economia mundiala.

Il *Servetsch d'accreditaziun svizzer* suttamess al SECO è responsabel per controllar ed accreditar tenor normas internaziunalas posts da controlla e da confurmitad privats e publics (laboratoris, posts d'inspeziun, posts da certificaziun).

Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun SEFRI

Secretari da stadi:
Mauro Dell'Ambrogio

www.sbf.admin.ch

La furmaziun, la retschertga e l'innovaziun èn fitg impurtantas per il svilup economic, politic e social da noss pajais. Questas trais domenas èn principalas en il SEFRI. El sa fatschenta cun dumondas naziunalas ed internaziunalas en connex cun la furmaziun professiunala, cun la furmaziun generala, cun las scolas autas, la retschertga, l'innovaziun e l'astronautica. Impurtants dossiers da la furmaziun èn per l'ina da formular e da renconuscher ensemen cun ils chantuns e cun l'economia la basa giuridica per il sector da la furmaziun professiunala e per l'autra da renconuscher las maturitads chantunalas e da realisar ils examens per la maturitad svizra. In affar central è ultra da quai da promover las scolas autas professiunalas e las universitads e da preparar e controllar la realisaziun dal contract da prestaziun tranter la Confederaziun e las Scolas politechnicas federalas. Cun ils meds per il Fond naziunal svizzer per la perscrutaziun scientifica, cun academies, instituziuns da perscrutaziun extrauniversitaras, sco commember d'organisaziuns scientificas internaziunalas e collavurond en programs scientifics internaziunals investescha il SEFRI en la qualitat da la Svizra sco lieu da la scienza e da la produczion.

Uffizi federal d'agricultura UFAG

Directur:
Bernard Lehmann

www.blw.admin.ch

La Svizra ha 1 051 866 hectaras terren d'agricultura, en las stallas sa chattan 1 590 899 animals; 164 067 persunas lavuran actualmain en il sector da l'agricultura. La Confederaziun sustegna l'agricultura cun 3,7 milliardas francs l'onn. L'UFAG procura ch'ils manaschis purils produceschian vivondas d'auta qualitat a moda duravla e tenor ils basegns dal martgà. El s'engascha per in'agricultura multifunziunala che contribuescha al provediment da la populaziun, al mantegniment da las resursas natiralas ed a la decentralisaziun dals abitadis. El sto chattar soluziuns che tegnan quint dals basegns socials, considerond tant las pretensiuns da la politica interna sco er quellas da la politica exteriura. L'UFAG s'occupa dal svilup dal spazi rural e promova la perscrutaziun en il sector da l'agricultura.

Uffizi federal per il provediment economic dal pajais UFPE

Delegada:
Gisèle Girgis-Musy

www.bwl.admin.ch

Nus retirain da l'exteriur quasi 100 pertschient da las materias primas, 80 pertschient da l'energia, 40 pertschient da las victualias ed ina gronda part da noss medicaments. Eveniments da tut gener, da disturbis tecnicos fin a tensiuns politicas en ils pajais d'origin, pon interromper il transfer en Svizra da products impurtants. Sco center da competenza per dumondas da la segirezza da

Schef dal departament:
Johann N. Schneider-Ammann

Schwanengasse 2, 3003 Berna
031 322 20 07
Responsabel per l'infurmaziun: Rudolf Christen,
www.wbf.admin.ch

provediment procura l'UFPE en stretga collavuraziun cun l'economia privata che difficultads andetgas en il provediment na possian betg disturbar considerablmain la populaziun u l'economia. El garantescha tranter auter ch'i dettia avunda spazi da vitgira er tar problems da transport e che nus hajan glich er tar ina mancanza d'electricidad.

Uffizi federal d'abitaziuns UFAB

Directur:
Ernst Hauri

www.bwo.admin.ch

L'abitat è in basegn da mintgin. Abitaziuns èn dentant er in impurtant bain economic. Mintg'onn vegnan investidas var 24 milliardas francs per la construcziun d'abitaziuns. Per las chasadas èn ils custs d'abitat il pli grond post d'expensas. Ils locataris pajan var 28 milliardas francs l'onn per lur tschains-chasa ed ils proprietaris da chasas sbursan als creditaders var 20 milliardas francs en furma da tschains ipotecars.

L'UFAB s'engascha ensemen cun las societads da construcziun per garantir ch'i dettia avunda abitaziuns per pretschs moderads e pajabels e ch'ils novs basegns vegnian resguardads. L'UFAB ha ina posiziun intermediara tranter ils locataris ed ils locaturs ed emprova da cumbinar ils differents interess a basa dal dretg da locaziun.

Surveglianza dals pretschs

Survegliader dals pretschs:
Stefan Meierhans

www.preisueberwacher.admin.ch

Pli baud èri il pretsch d'in café, ozendi vai per exempel per las tariffas da medis e d'ospitals, per ils pretschs dals medicaments, dal gas e da l'aua, per las taxas da rument, per las tariffas postalas, per las taxas da radio e televisiun u per las tariffas dal traffic public: La Surveglianza dals pretschs protegia las consumentas ed ils consumatori da pretschs excessivs. Ella observa il svilup dals pretschs ed impedischa u revochescha augments illegals e pretschs che n'èn betg sa sviluppad en la concorrenza libra.

Cumissiu da concorrenza CUMCO

Directur:
Rafael Corazza

www.weko.admin.ch

Mintgatant èn bains da consum pli chars en Svizra che a l'exteriur, mintgatant mettan interpresas fermas sut pressiuun lur furniturs u lura fusiuneschan firmas. Tals eveniments pon avair consequenzas negativas per las consumentas e per ils consumatori sco er per autras interpresas. La CUMCO examinescha quests process ensemen cun ses secretariat, scumonda cartels nunlubids ed intervegn en cas da restricziuns da la concorrenza libra. Ella s'engascha surtut per garantir a las interpresas en Svizra in access liber al martgà e per in'avertura dals cunfins.

Sector da las Scolas politecnicas federalas SPF

President dal cussegl da las SPF:
Fritz Schiesser

www.ethrat.ch

Las Scolas politecnicas federalas a Turitg e Losanna ed ils quatter instituts da perscrutaziun applitgada – l'Institut Paul Scherrer (IPS), l'Institut federal per la perscrutaziun da gaud, naiv e cuntrada (GNC), l'Institut federal per l'emprova da material e per la retschertga (Empa) e l'Institut per la perscrutaziun da l'aua (Eawag) – fan part dal sector da las SPF. Cun sias 19 000 collavuraturas e collavuratur, cun passa 25 000 studentas e students/doctorandas e doctorands e var 750 professurs e professoras realisescha il Sector da las SPF prestaziuns scientificas sin in nivel fitg aut. Il Cussegl da las SPF è l'organ strategic e directiv dal Sector da las SPF. El surveglia ils plans da svilup, realisescha la surveglianza e garantescha la coordinaziun. Il Cussegl da las SPF elavurescha il preventiv ed il rendaint per las finanzas dal sector e coordinescha la gestiun ed il mantegniment dals terrens ed edifizis. El è il gremi electoral e represchenta il Sector da las SPF vers las autoritads federalas.

Institut federal da scola auta per la furmaziun professionala IFFP

Directura:
Dalia Schipper

www.ehb-schweiz.ch

L'IFFP è responsabel per la scolaziun ed il perfecziunament dals responsabels per la furmaziun professionala e porscha cun il Master of Science in furmaziun professionala ina scolaziun per specialists. La partiziun da perscrutaziun e da svilup sa fatschenta cun temas actuals da la furmaziun professionala e garantescha il transfer da savida en la pratica. L'IFFP accompogna ed implementescha refurmas professionalas ed è integrà en ina rait da contacts cun divers partenaris externs.

Cumissiu per tecnologia ed innovaziun CTI

Directura:
Klara Sekanina

www.kti.admin.ch

La CTI promova projects da perscrutaziun comunabels da fatschentas e da scolas autas, la fundaziun ed organisaziun da firmas d'interprendiders giuvens ed il transfer da savida e da tecnologia cun plattafurmas e raits da contact. La CTI è ina cumissiuun uffiziala independenta da l'administraziun. L'organisaziun sa constituescha d'ina cumissiuun cun var 60 commembers, da var 60 accompagnaders d'interprendiders giuvens e dal secretariat cun var 20 personas.

Renaturada

Arginada en in chanal da betun, in stritg tras la cuntrada: Sco blers auters flums è la Bünz vegnida sfurzada en in corset stretg. Ins vuleva gudagnar terren e proteger ils umans d'inundaziuns.

Il matg 1999 è sa midada radicalmain la situaziun qua a Möriken: Cun ina inundaziun centenaria ha la Bünz stgaffi entaifer paucas uras in chanal nov e lartg tras la cuntrada. Prada ed ers èn vegnids transformads en ognas cun grondas surfatschas da glera. Bleras plantas han chatschà ragischs, peschs ch'èran svanids u daventads rars han chattà ina nova patria en l'aua currenta.

Questa nova biodiversità e la structura multifara da la Bünz fan plaschair a Susanne Haertel-Borer da l'Uffizi federal d'ambient. Ella accumpogna las mesiras da renaturaziun tar divers flums e gida a realisar la Lescha federala davart la protecziun da las auas da l'onn 2011. La Confederaziun metta a disposiziun subsidis per questa lavur da renaturaziun.

Ozendi sa mintgin che la meglra protecziun cunter auas grondas n'èn betg ils corsets, mabain in cumpromiss tranter ils basegns da la natira e quels dals umans.

Susanne Haertel-Borer è collavuratura scientifica en la Divisiun auas da la Secziun morfologia e conducziun da las auas superfizialas da l'Uffizi federal d'ambient ed ina da las var 2300 persunas emploiadas en il Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun DATEC

Secretariat general SG-DATEC

Secretari general:
Walter Thurnherr

www.uvek.admin.ch

L'entreschament stretg da bieras fatschentas dal departament pretenda ina coordinaziun cumplessiva cun ils uffizis e cun auters departaments. Per questa lavur è responsabel il SG-DATEC, il post da stab dal departament. Il SG-DATEC prepara er las fatschentas dal Cussegl federal, sustegna la planisaziun politica, serva sco scharnier tranter il departament ed il parlament e garantisce er la communicaziun coerenta vers anora. Il secretariat gestiunescha er las resursas dal departament. Ultra da quai surpiglia el la rolla da proprietari visavi La Posta, las VFF, la Swisscom e Skyguide ed el surveglia la realisaziun da las finamiras strategicas fixadas dal Cussegl federal.

Al DATEC èn sutta mess l'Autoritad independenta da recurs davart radio e televisiun, la Cumissiun federala da communicaziun, il Servetsch d'inquisiziun svizzer per accidents, l'Autoritad da regulaziun postale, la Cumissiun federala per l'electricitad, l'Inspecturat federal per la segirezza nucleara, l'Inspecturat federal d'installaziun a current ferm, l'Inspecturat federal dals conducts d'iel e da gas e la Cumissiun da cumpromiss concernent la viafier.

Uffizi federal da traffic UFT

Directur:
Peter Füglistaler

www.bav.admin.ch

Ils Svizzers èn in pievel che viagia en la viafier. Nagin pievel europeic na viagia tant cun il tren. Per ils kilometers viaggiads en la viafier per persuna essan nus perfin champiuns mundials. Er la quota da nossa viafier en il traffic da martanzia è a la testa da la rangaziun europeica. Quai è il resultat d'ina politica da traffic consequenta che promova il traffic sin binaris. Actualmain construim nus cun il tunnel da basa dal Gottard da 57 kilometers il pli lung tunnel da viafier dal mund. Igl è previs ch'el vegnia en funcziun l'onn 2016.

Il svilup successiv e la finanziaziun da l'infrastructura da viafier vegnan dirigids da l'Uffizi federal da traffic (UFT). El realisescha las incumbensas dal Cussegl federal e dal parlament, surveglia ils custs ed ils termins e dat las permissiuns necessarias.

Ultra da tut quai è l'UFT er responsabel per la controlla da la segirezza dal traffic public. L'uffizi formulescha las prescripziuns da segirezza per las construcziuns e per il funcziunament e controlla cun examens punctuals, sche las interpresas dal traffic public respectan quellas. La finamira è da mantegnair in aut nivel da segirezza e da meglierar el tant sco pussaivel cun meds finanziaus giustifitgads.

Uffizi federal d'aviatica civila UFAC

Directur:
Peter Müller

www.aviation.admin.ch

Safety first – la segirezza è il pli impurtant da tut: quest princip ha prioritad en l'UFAC. In sistem da certificaziun e d'inspectiun garantisce in standard d'alta qualitat cumpareglià cun la media europeica. Per augmentar vinavant la segirezza vala en l'aviatica civila svizra il princip da l'annunzia nunchastiabla. Quel permetta als pilots, als controlladers dal traffic aviatic, als mecanists ed als employads dals eroports d'annunziar sbagls senza vegnir chastiads. Uschia dattan ins dapli paisa a las experientschas che permettun da meglierar la segirezza che a l'effect da sancziuns. L'UFAC sa stenta da rinforzar ils mecanissem da segirezza en l'aviatica svizra cun novs instruments, per exempel cun l'introducziun d'ina nova gestiun da segirezza en las interpresas.

Uffizi federal d'energia UFE

Directur:
Walter Steinmann

www.bfe.admin.ch

La politica d'energia dal Cussegl federal vul meglierar l'effizienz energetica, promover las energias regenerablas e surtut quella idraulica, amplifitgar spert las raits da forza electrica, rinforzar la perscrutaziun da l'energia e sviluppar la collavuraziun internaziunala. L'UFE è incumbensà da realisar quests princip d'energia en la pratica. Per quai elavura el cundiziun da basa adequatas sco er mesiras e prescripziuns davart il consum d'energia dad apparats per il tegnairchasa, da l'electronica da divertiment, da lampas e da motors electricis. La finamira è da metter a disposiziun en noss pajais er en l'avegnir in provediment d'energia sufficient, segir, pajabel ed ecologic.

Uffizi federal da vias UVIAS

Directur:
Rudolf Dieterle

www.astra.admin.ch

Per che tut funcziunia sin las vias svizras, sto l'UVIAS schliar ils suandants problems per incumbensa dal Cussegl federal e dal parlament: Tge trajects da la via naziunala duain vegnir amplifitgads? Tgenins sanads? Tge tunnel sto anc vegnir adattà a las pli novas normas da segirezza?

L'UVIAS s'engascha intensivamain en il rom da «Via sicura» – il program d'acziun da la Confederaziun – per dapli segirezza en il traffic sin via. La finamira è da reducir a moda massiva il dumber da morts u blessads tras accidents da traffic: charrar duain pudair sin vias segiras mo persunas cumpetentas cun vehichels segirs e favuraivels a l'ambient. L'UVIAS fixescha p.ex. las premissas ch'ils manischunzs da camiuns da 40 tonnas ston ademplir per pudair transportar lur chargia a moda segira e favuraivla a l'ambient, u adatta las pretaisas tecnicas per e-bikes promovend vinavant questa furma ecologica d'esser mobil.

Scheffa dal departament:
Doris Leuthard

Chasa federala nord, 3003 Berna
031 322 55 11
Responsabla per l'infurmaziun: Dominique Bugnon
www.uvek.admin.ch

Uffizi federal da comunicaziun UFCOM

Directur:
Martin Dumermuth

www.bakom.admin.ch

Mintga di tadlain nus radio, telefonain, scrivain e-mails, navigain en l'internet e guardain televisiun. Per che nus possian nizzegiari tut quests servetschs, dovri in'infrastructura da comunicaziun stabila ed effizienta. L'UFCOM ha l'incumbensa da la pussibilitar, concessiunar e survegliar.

Il basegn da comunicaziun augmentà dal 21avel tschientaner pretenda in'infrastructura adina pli effizienta. Per che tut las Svizras e tut ils Svizzers possian profitar da quella, accumpogna l'UFCOM tut ils svilups impurtants sin nivel politic. En collavuraziun cun la Cumissiun federala da comunicaziun (ComCom) e cun l'industria examinescha el actualmain co colliar las chasadas svizras cun las raits da telecomunicaziun las pli spertas.

L'UFCOM è ultra da quai er responsabel per l'attribuziun da las frequenzas a las staziuns da radio e televisiun. El controllascha ch'ils singuls programs na violeschian betg las disposiziuns – p.ex. talas che protegian da reclama zuppada – e reparta las entradas da taxas a moda gista tranter tut las regiuns da la Svizra.

Uffizi federal d'ambient UFAM

Directur:
Bruno Oberle

www.umwelt-schweiz.ch

Viver en segirezza ed en buna sanadad: quai vulain nus tut. Nus vulain er admirar la bellezza da las cuntradas variadas ed avair plaschair dals animals e da las plantas. E sa chapescha vulain nus er in'economia solida, per che nus possian manar ina vita confortabla.

Ma tge ha quai da far cun la politica da l'ambient? Fitg bler. Ils spazis nativals ed ils ecosistems n'ans allegran betg mo cun lur ritgezza da flora e fauna, els ans furneschan er bleras prestaziuns: els purifitgeschan l'aua, pussibiliteschan che las plantas cultivadas vegnian fructifitgadas ed els reguleschan il clima. Els ans porchan aliments, materias primas ed auters bains. Ina incumbensa centrala da l'UFAM è da mantegnair a lunga vista questa varietad da la vita, la biodiversitad. Sustegnend in sfruttament duraivel da las auas, dals terrens e da l'aria contribuescha l'UFAM ad ina economia sauna. Gist en in pajais muntagnard sco la Svizra po dentant la natira er daventar in privel. Pensain mo a las inundaziuns, a las bovas ed a las lavinas. L'UFAM gida ils chantuns, las vischnancas e la populaziun da sa proteger ad uras – saja quai cun chartas che inditgeschan las zonas da privels pussaivels, ubain cun guauds che protegian las vias ed ils abitadis, ubain cun flums renaturads che protegian d'auas grondas.

Uffizi federal da svilup dal territori ARE

Directura:
Maria Lezzi

www.are.admin.ch
www.raumentwicklung.ch

La globalisaziun s'avanza svelt ed ils pajais da l'Europa s'avischian pli e pli e daventan in unic spazi economic. Quai munta ina gronda sfida er per la Svizra: ella sto sa posiziunar optimalmain e far valair sias fermezzas – sias metropolas e ses spazis economicamain effizients, sia spessa rait da vischnancas vitalas ed attractivas e sia cuntrada ed agricultura variada ed intacta.

Grazia a l'infrastructura da transport moderna è vegnids scursanids ils ultims onns ils temps da viadi tranter las citads, ils centers turistics e ruralas da la Svizra. Quai ha influenzà positivmain la rait svizra da las citads sco er las regiuns ruralas. A medem temp crescha il basegn da spazi d'abitar, prezios lieus da recreaziun e da produziun èn svanids, la coordinaziun da l'urbanisaziun e dal traffic n'è betg suffizienta. Il svilup dal territori da la Svizra na correspunda damai betg anc als criteris da persistenza ch'èn fixads en la Constituziun federala ed en la Lescha davart la planisaziun dal territori. L'Uffizi federal da svilup dal territori ARE sustegna e promova perquai iniziativas per in svilup territorial pli duraivel en noss pajais. En stretga collavuraziun cun ils chantuns, las citads e las vischnancas ha el per exempel elavurà in rom d'acziun e d'orientaziun a lunga vista per il svilup territorial futur da la Svizra. L'ARE accumpogna e coordinescha principalmain er l'actualisaziun da la Lescha federala davart la planisaziun dal territori.

Inspecturat federal per la segirezza nucleara IFSN

Directur:
Hans Wanner

L'Inspecturat federal per la segirezza nucleara surveglia ch'ils implants nuclears svizzers funcziunian a moda segira. Sco instituziun da dretg public independenta è l'IFSN suttaless directamain al Cussegl federal. L'IFSN è l'organisaziun successura da la Divisiun principala per la segirezza d'implants nuclears (DSN) da l'Uffizi federal d'energia. La finamira suprema da l'activitad da surveglianza da la Confederaziun sin il sector da l'energia nucleara è da proteger l'uman e l'ambient da donns chaschunads da la radioactivitad. L'IFSN surveglia damai ils tschintg implants nuclears en Svizra, ils deposits temporars per ruments radioactivs sco er las instituziuns da perscrutaziun a l'Institut Paul Scherrer, a la Scola politecnica federala Losanna ed a l'Universitad da Basilea. El controllascha sch'ils manaders respectan las prescripziuns, sch'ils implants vegnan manads a moda segira e sche la protecziun cunter radiazions è garantida. Dal punct da vista da la segirezza examinescha l'IFSN dumondas per far midadas vi d'implants nuclears existents, però er dumondas per construir novs implants nuclears. Plinavant s'occupa l'IFSN dal transport segir da substanzas radioactivas sco er da las retschertgas geologicas concernent il deposit en la profunditad da ruments radioactivs.

ILS TRIBUNALS DA LA CONFEDERAZIUN

La giudicativa

Il sguard si vers il plafond da las salas en la nova sedia dal Tribunal penal federal a Belinzona regorda fors involuntarmain al titel da l'enconuschent pamflet da l'architect viennais Adolf Loos: «Ornament und Verbrechen».

Ils crims dals quals ils accusads vegnan inculpads en quest lieu èn gravants: malfatgs che suttastattan a la competenza da la Confedera-

ziun sco la criminalitad economica en dimensiun internaziunala, la lavada da daners e la corrupziun, la finanziaziun dal terrorissem e delicts cun material explosiv.

Lev e transparent para dentant l'ornament artistic che decorescha il tshiel sura da las salas dal tribunal. El regorda a la feglia d'in tigl giudizial, la bostga sut la quala vegniva

fatg dretgira antruras. Quests musters filigrans ch'èn vegnids culads en in betun spezial n'èn dentant betg mo decoraziun, els han er ina funcziun: Els procuran per ina acustica optimala.

Tut las personas preschentass duain udir ed enclerger bain ils pledoyers d'accusaziun e da defensiun sco er las sentenzias dals derschaders.

La giustia

Il Tribunal federal è la dretgira suprema da la Svizra e damai l'istanza giudiziala la pli auta da la Confederaziun per dumondas dal dretg civil, dal dretg penal, dal dretg administrativ e dal dretg costituziunal. El procura per in diever unitar dal dretg federal en ils 26 chantuns da la Svizra. Il Tribunal federal è independent e suttastat sulettamain a la lescha. El è l'autorità administrativa che surveglia ils trais tribunals federals d'emprima istanza: il Tribunal penal federal, il Tribunal administrativ federal ed il Tribunal federal da patentas. Cun sia giurisdicziun contribuescha il Tribunal federal al svilup dal dretg ed a sia adattaziun a novas circumstanzas.

L'istanza suprema da la giurisdicziun federala

Il Tribunal federal decida en ultima istanza davart disptas giuridicas tranter ils burgais ed il stadi sco er tranter la Confederaziun ed ils chantuns. En questa rolla è el en general cumpetent per tut las domenas dal dretg: il dretg civil e penal, il dretg da scussiu e da concurs sco er il dretg statal ed administrativ inclusiv il dretg d'assicuranza sociala. Il Tribunal federal è surtut er responsabel per la protecciun dals dretgs costituziunals da las burgaisas e dals burgais.

Perquai na rivan quasi naginas proceduras giudizialas en emprima istanza a «Losanna» u a «Lucerna». Per las proceduras d'emprima istanza èn il pli savens cumpetentas las dretgiras districtualas, che han tut tenor chantun in auter num, ubain las autoritads chantunalas per la giurisdicziun administrativa. Per tut las dumondas dal dretg civil e penal èn ils chantuns obligads da porscher ultra da l'emprima istanza er anc ina segunda istanza giudiziala superiura. En il dretg public servan las dretgiras amministrativas e las dretgiras d'assicuranzas socialas dals chantuns sco preistanzas dal Tribunal federal. Er a nivel federal datti cun paucas excepziuns autras preistanzas giudizialas avant il Tribunal federal.

L'interpretaziun dal dretg stat en il center

L'actività dal Tribunal federal n'è betg la medema sco l'actività da las dretgiras chantunalas e dals tribunals federals d'emprima istanza. Ils derschaders federals n'erueschan betg da nov ils fatgs; quels pon mo vegnir curregids dal Tribunal federal, sche la preistanza ha fatg sbagls gravants eruind ils fatgs u sch'els èn vegnids eruids a basa da proceduras illegalas. En general sa limiteschan ils derschaders ad analizar las dumondas giuridicas. Il Tribunal federal procura ch'il dretg federal vegnia applitgà unitarmain e che las reglas statuidas dal dretg federal vegnian resguardadas en la legislaziun, en l'execuziun dal dretg ed en l'interpretaziun dal dretg. Cun sia giurisdicziun contribuescha il Tribunal federal al svilup dal dretg ed a sia adattaziun a novas circumstanzas.

Quatter generis da recurs mainan al Tribunal federal

Las persunas che fan plant han a disposiziun essenzialmain quatter generis da recurs per appellar al Tribunal federal: ils trais recurs unitars (recurs en fatgs civils, recurs en fatgs socials, recurs en fatgs dal dretg public) ed il recurs costituziunal subsidiar. Cun ils trais recurs unitars pon ins far plant cunter ina execuziun fallida dal dretg e cunter ina violaziun da dretgs costituziunals. Quai

facilitescha la procedura giudiziala per las persunas che fan plant. Sch'i na dat nagina giustificaziun per in recurs unitar, pon ins far plant cunter sentenzias chantunalas cun in recurs costituziunal subsidiar. Cun quest gener da recurs pon ins far plant unicamain cunter ina violaziun da dretgs costituziunals.

Ina sentenza da trais, per part da tschintg derschaders

Las partiziuns dal Tribunal federal formuleschan lur sentenzias normalmain cun trais derschaders. Sch'i sa tracta d'ina dumonda giuridica da basa ubain sch'in derschader pretenda quai, collavureschan tschintg derschaders per formular ina sentenza.

En la gronda maiortad dals cas vegn la sentenza chattada en ina procedura circulara. La premissa è che tut ils derschaders partecipads sajan d'accord cun il sbos da la sentenza. Ina deliberaziun publica da la sentenza datti, sch'ils derschaders partecipads n'èn betg da la medema opiniun, sch'il president da la partiziun decretescha quai u sch'in derschader pretenda quai. En quel cas delibereschan e voteschan ils derschaders publicamain davart la sentenza, en preschientscha da las partidas implitgadas.

Tribunal penal federal, Tribunal administrativ federal e Tribunal federal da patentas

Suenter l'uschenumnada «refurma da la giustia» ch'il pievel svizzer ha acceptà l'onn 2000 cun gronda maiortad, èn vegnidas creadas novas preistanzas dal Tribunal federal per dumondas dal dretg penal e dal dretg administrativ: il Tribunal penal federal (2004), il Tribunal administrativ federal (2007) ed il Tribunal federal da patentas (2012). Las decisziuns da quests tribunals federals d'emprima istanza pon per part vegnir contestadas davart il Tribunal federal. Tut ils trais tribunals d'emprima istanza suttastattan a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal.

Il context europeic

La Convenziun europeica dals dretgs umans è en vigur dapi l'onn 1953. Ella protegia a nivel europeic ils dretgs umans da basa. La Svizra è commembra dal Cussegl da l'Europa dapi l'onn 1963 e sto perquai garantir ils dretgs umans tenor questa convenziun. Suenter ina sentenza dal Tribunal federal po ina partida implitgada en in process laschar giuditgar sut tschertas cundiziuns dal Tribunal europeic dals dretgs umans a Strasbourg, sche quella sentenza violescha forsia la Convenziun europeica dals dretgs umans.

Il presidi dal Tribunal federal

L'Assamblea federala elegia tranter ils derschaders ordinaris il president dal Tribunal federal ed in vicepresident. L'elecziun vala per dus onns, ina reelecziun è pussaivla in'unica giada. Il president maina la dretgira collectiva ed el represchenta il tribunal vers anora. Ses suppleant è il vicepresident u, sche quel n'è betg disponibil, il derschader cun ils pli blers onns da servetsch. Sche dus derschaders han il medem dumber d'onns da servetsch, decida la vegliadetgna.

President dal Tribunal federal:
Gilbert Kolly
PCD

Vicepresident dal Tribunal federal:
Ulrich Meyer
PSS

Ils 38 derschaders federals...

...ed ils 19 derschaders accessorics adempleschan lur incumbensas en ina da las set partiziuns dal Tribunal federal a Losanna ubain a Lucerna. L'Assamblea federala elegia las derschadras ed ils derschaders dal Tribunal federal tenor criteris linguistics, regionalis e poli-

tics; la durada d'uffizi munta a sis onns. Els vegnan sustegnids da 127 actuars da dretgira che collavureschan vi da las sentenzias sco consulents.

I. partiziun da dretg public

Jean Fonjallaz
PSS President

Heinz Aemisegger
PCD

Thomas Merkli
PES

Peter Karlen
PPS

Ivo Eusebio
PCD

François Chaix
PLD

II. partiziun da dretg public

Andreas Zünd
PSS President

Hans Georg Seiler
PPS

Florence Aubry Girardin
PES

Yves Donzallaz
PPS

Thomas Stadelmann
PCD

Lorenz Kneubühler
PSS

I. partiziun da dretg civil

Kathrin Klett
PSS Presidenta

Bernard Corboz
PLD

Gilbert Kolly
PCD

Christina Kiss
PLD

Martha Niquille
PCD

II. partiziun da dretg civil

Nicolas von Werdt
PPS President

Elisabeth Escher
PCD

Fabienne Hohl
PLD

Luca Marazzi
PLD

Christian Herrmann
PPS

Felix Schöbi
PBD

Partiziun da dretg penal

Hans Mathys
PPS President

Roland Max Schneider
PPS

Laura Jacquemoud-Rossari
PCD

Christian Denys
PES

Niklaus Oberholzer
PSS

I. partiziun da dretg social

Susanne Leuzinger
PSS Presidenta

Rudolf Ursprung
PPS

Jean-Maurice Frésard
PSS

Marcel Maillard
PCD

Alexia Heine
PPS

II. partiziun da dretg social

Yves Kernen
PPS President

Ulrich Meyer
PSS

Aldo Borella
PLD

Brigitte Pfiffner Rauber
PES

Lucrezia Glanzmann
PLD

Il Secretariat general

Il Secretariat general è il post da stab dal Tribunal federal e dals organs directivs. Il secretari general participescha a las sesidas dals organs directivs sco consulent. El maina ultra da quai ils servetschs scientifics ed administrativs dal tribunal.

Paul Tschümperlin

Il Tribunal federal garantgescha la protecziun giuridica, procura per in'applicaziun unifurma dal dretg federal e sviluppa vinavant il dretg tenor las novas circumstanzas socialas e politicas. El n'intervegn betg per atgna iniziativa, mabain mo en cas da recurs. Per regla po el vegnir appellà pir cur ch'è avant maun ina sentenza chantunala d'ultima istanza u ina decisiun dal Tribunal penal federal, dal Tribunal administrativ federal u dal Tribunal federal da patentas. En Svizra è il Tribunal federal responsabel en ultima istanza per praticamain tut ils secturs giuridics.

Fatgs dal dretg public

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter decisiuns en fatgs dal dretg public. Al dretg public appartegnan per exempel ils dretgs politics (dretg da votar, elecziuns e votaziuns dal pievel), ils dretgs fundamentals (libertad persunala, egualitad giuridica etc.) ubain il dretg fiscal. Las duas partiziuns da dretg public decidan davart dispitas en quests secturs.

Fatgs civils

Il Tribunal federal giuditgescha er recurs cunter decisiuns en fatgs civils. A quels appartegnan il dretg civil (p.ex. il dretg da famiglia), il dretg d'obligaziuns (p.ex. il dretg da contracts da cumpra) ed il dretg commercial. En cas da dispitas da dretg patrimonial sto la valor dispitada importar almain 30 000 francs ubain 15 000 francs en cas che concernan il dretg da lavur ed il dretg da locaziun. Las duas partiziuns da dretg civil decidan davart dispitas en quests secturs.

Fatgs penals

Il Tribunal federal giuditgescha recurs cunter sentenzias chantunales en dumondas penals u sentenzias dal Tribunal penal federal.

Fatgs dal dretg social

Il Tribunal federal – surtut las duas partiziuns dal dretg social – giuditgescha recurs en fatgs publics cunter decisiuns da las dretgiras chantunales d'assicuranzas.

Tribunal federal svizzer
1000 Losanna 14
021 318 91 02
www.bger.ch
www.eidgenoessischegerichte.ch

Il Tribunal penal federal è la dretgira penala generala da la Confederaziun. El è domicilià a Bellinzona.

Il tribunal è independent en sia activitad. El è suttemess a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala che ha elegì ils actualmain 18 derschaders federals per ina perioda d'uffizi da sis onns. Var 40 collavuratur sustegnan ils derschaders.

Dapi il 1. da schaner 2012 sa cumpona il tribunal d'ina chombra penala e d'ina chombra da recurs. Tschertas decisiuns dal Tribunal penal federal vegnan fatgas en davosa istanza, cunter la gronda part po vegnir recurri al Tribunal federal.

Chombra penala

La chombra penala giuditgescha en emprima istanza ils fatgs penals che tutgan tar la giurisdicziun federala. Da princip sa tracta da crims e delicts cunter ils interess da la Confederaziun, dal diever nunlubì da material explosiv sco er da cas da criminalitad economica, da criminalitad organisada, da corrupziun e da lavada da daners suspectus che surpassan ils cunfins chantunals u naziunals. Latiers vegnan las cumpetenzas che resultan da la Lescha d'aviaziun, da la Lescha davart l'energia nucleara u da la Lescha davart ils implants da conducts da transport.

Chombra da recurs

La chombra da recurs decida davart recurs cunter disposiziuns ed acts processuals da la Procura publica federala, da la Polizia criminala federala sco er en fatgs che pertutgan il dretg penal administrativ. Ultra da quai giuditgescha ella conflicts da cumpetenzas tranter las autoritads da persecuziun penala dals differents chantuns u tranter las autoritads da persecuziun penala chantunales e federalas. La chombra da recurs giuditgescha er recurs en dumondas da l'assistenza giudiziala internaziunala. Ella decida davart recurs cunter decisiuns pertutgant la consegna da persunas per persecuziuns penals u per l'execuziun da chastis a l'ester, ed ella decida er davart recurs cunter decisiuns pertutgant ulteriuras dumondas en connex cun l'assistenza giudiziala concedida ad autoritads penals estras ed connex cun l'execuziun da sentenzias penals estras.

Tribunal penal federal
Chascha postala 2720, 6501 Bellinzona
091 822 62 62
www.bstger.ch
www.eidgenoessischegerichte.ch

Il Tribunal amministrativ federal ha cumenzà sia actività il 2007 a Berna e Zollikofen. Dapi il fanadur 2012 sa raduna il tribunal en il nov edifizì a Son Gagl.

L'incumbensa principala dal Tribunal amministrativ federal è da decider en cas da dispartas dal dretg public en il sector da competenza da l'administraziun federala. Quai cumpiglia er ils recurs cunter decisiuns d'instanzas federalas u – excepziunalmain – chantunales e plants tractads en emprima istanza che sa basan sin il dretg amministrativ federal.

Il Tribunal amministrativ federal giuditgescha sco istanza precedentia dal Tribunal federal, en circa la mitad dals cas pronunzia el dentant la sentenza definitiva.

En sia actività è il Tribunal amministrativ federal independent. El è suttaless a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala che elegia ses derschaders per ina perioda d'uffizi da sis onns.

Organisaziun

Var 75 derschaders e 320 collavuradors lavuran al Tribunal amministrativ federal. Il tribunal sa cumpona dal secretariat general e da tschintg partiziuns che cumpiglian mintgina duas chombras.

Las partiziuns èn responsablas per las proceduras da recurs e da plant tenor la suandanta repartiziun tematica:

- La *partiziun I* sa fatschenta tranter auter cun las proceduras da recurs en ils sectors da l'ambient, dal traffic, da l'energia e da las taglias.
- La *partiziun II* sa concentrescha sin ils recurs en connex cun la furmaziun, la concorrenza e l'economia.
- La *partiziun III* s'occupa surtut dals recurs areguard il dretg d'esters, las assicuranzas socialas e la sanadad.
- Las *partiziuns IV e V* tractan sulettamain ils cas che concarnan il dretg d'asil (la concessiun dal status da fugitiv e l'expulsiun).

En la plipart dals cas po vegnir recurrì cunter las decisiuns dal Tribunal amministrativ federal al Tribunal federal. Sias decisiuns èn però definitivs en singuls sectors, per exempel en il dretg d'asil.

Il Tribunal amministrativ federal publitgescha las decisiuns materialas en l'internet.

Tribunal amministrativ federal
Chaschella, 9023 Son Gagl
058 705 26 26
www.bvger.ch
www.eidgenossischegerichte.ch

Il Tribunal federal da patentas giuditgescha dapi il schaner 2012 las dispartas dal dretg civil areguard patentas sco tribunal d'emprima istanza, empè dals tribunals chantunals ch'eran fin ussa competents en quest sector. El è l'unic tribunal competent per dumondas da la violaziun e da l'effectiv dal dretg. Er ulteriurs plants civils che han in connex cun patentas pon vegnir purtads davant il Tribunal federal da patentas, per exempel plants areguard contracts da licenza per patentas u rectificaziuns d'ina patenta.

Il Tribunal federal da patentas decida sco istanza precedentia dal Tribunal federal e suttaless a la surveglianza administrativa dal Tribunal federal ed a la surveglianza suprema da l'Assamblea federala. El è domicilià a Son Gagl.

Ils derschaders dal Tribunal federal da patentas vegnan elegids da l'Assamblea federala per ina durada d'uffizi da sis onns. Sper dus derschaders en uffizi cumplain èn emploiads er 36 derschaders accessorics, dals quals 25 han ina furmaziun tecnica ed 11 ina furmaziun giuridica. Tuts han profundas enconuschientschas dal dretg da patentas.

Ils singuls cas vegnan giuditgads d'ina gruppa da trais, tschintg u set derschaders. En mintga gruppa lavuran tant giurists sco tecnicists. La delegaziun da personas en las gruppas vegn fatga tenor criteris da professiun.

Mesiras preventivas vegnan tractadas dal president sco derschader unic. Sch'el ha dumondas tecnicas en la procedura, po il president consultar dus derschaders tecnicos.

Sche las partidas d'in process èn tuttas perenclatgas, pon ellas inoltrar dumondas e far discussiuns a bucca en las linguas uffizialas da la Svizra ed er en englais. La decisiun dal Tribunal federal da patentas vegn adina pronunziada en ina lingua uffiziala. Il Tribunal federal da patentas vul cuntanscher proceduras spertas e bunmartgadas. Las enconuschientschas spezializadas dals derschaders duain permetter da giuditgar la maiortad dals cas senza l'agid da giudicats externs che custan temp e daners.

Tribunal federal da patentas
Chaschella, 9000 Son Gagl
www.bpatger.ch
www.eidgenossischegerichte.ch

www.admin.ch

Il portal da las autoritads federalas

www.stelle.admin.ch

Il portal da plazzas da la Confederaziun

www.ch.ch

Il portal svizzer per ils burgais